

vergadering **32**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 27 april 2022

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	7
VERONTSCHULDIGINGEN	7
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Klaas Sloomans, Chris Janssens, Johan Deckmyn en Filip Brusselmans over een oproep aan de Franse Gemeenschap om de principes van democratie, persvrijheid en vrije toegang tot de media te respecteren – 1260 (2021-2022) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling	7
ACTUELE VRAAG van Maaike De Rudder aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het stijgend aantal gevallen van een nieuwe hepatitisvariant bij kinderen	7
ACTUELE VRAAG van Vera Jans aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de nood aan betaalbare studentenkoten	
ACTUELE VRAAG van Maxim Veys aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de stijgende huurprijzen voor studentenhuysvesting	
ACTUELE VRAAG van Alessia Claes aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over het tekort aan studentenhuysvesting in de studentensteden	
ACTUELE VRAAG van Kristof Slagmulder aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over het tekort aan en de toenemende onbetaalbaarheid van studentenkoten	
ACTUELE VRAAG van Mercedes Van Volcem aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de alarmkreet van de Vlaamse Vereniging voor Studenten om betaalbare studentenkoten te vinden	
ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over dure studentenkoten	11
ACTUELE VRAAG van Carmen Ryheul aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de aanpak van dodehoekongevallen	
ACTUELE VRAAG van Marius Meremans aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over verkeersongevallen met fietsers	21
ACTUELE VRAAG van Inez De Coninck aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de onderhandelingen betreffende de werken aan de Brusselse ring	27

ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de reorganisatie bij de VRT	
ACTUELE VRAAG van Bart Tommelein aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de besparingsplannen van de VRT	
ACTUELE VRAAG van Elisabeth Meuleman aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de aangekondigde ontslagen bij de VRT	
ACTUELE VRAAG van Klaas Slootmans aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het transformatieplan van de VRT	30
ACTUELE VRAAG van Annabel Tavernier aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het aanslepend uitstel van de verplichte inburgering in Brussel	38
ACTUELE VRAAG van Johan Danen aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het almaar stijgend aantal leerlingen met een label	
ACTUELE VRAAG van Kathleen Krekels aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de stijging van het aantal gemotiveerde verslagen	
ACTUELE VRAAG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het toenemend aantal leerlingen met zorgnoden	
ACTUELE VRAAG van Steve Vandenberghe aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de stijging van het aantal kinderen met een zorgnood	44
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	52
ONTWERP VAN DECREET tot instemming met het mondiaal verdrag over de erkenning van diploma's betreffende het hoger onderwijs, aangenomen te Parijs op 25 november 2019 – 1148 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	52
Artikelsgewijze bespreking	53
ONTWERP VAN DECREET tot instemming met het verdrag betreffende de automatische erkenning van diploma's in het hoger onderwijs, gedaan te Brussel op 14 september 2021 – 1185 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	53
Artikelsgewijze bespreking	53
VOORSTEL VAN DECREET van Robrecht Bothuyne, Andries Gryffroy, Willem-Frederik Schiltz, Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Inez De Coninck tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat de toegang tot en het gebruik van EAN-codes door de syndicus betreft – 1047 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 5	
Algemene bespreking	53
Artikelsgewijze bespreking	54

VOORSTEL VAN DECREET van Katja Verheyen, Joke Schauvliege, Mercedes Van Volcem, Sarah Smeyers, Vera Jans en Alessia Claes tot wijziging van het decreet van 9 juli 2021 houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot wonen, wat het moratorium op de verkoop van verhuurbare sociale huurwoningen en de vrijstelling van een oriënterend bodemonderzoek bij de verplichte overdracht van risicogronden door sociale woonactoren betreft – 1181 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	54
Artikelsgewijze bespreking	57
VOORSTEL VAN DECREET van Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts, Gwenny De Vroe, Inez De Coninck, Stijn De Roo en Andries Gryffroy over afwijkingen op de gewestelijke omgevingsvergunningsplicht naar aanleiding van de civiele noodsituatie ten gevolge van de oorlog in Oekraïne – 1247 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	57
Artikelsgewijze bespreking	63
VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT over de vergoeding voor opvang van zwervkonijnen – 1209 (2021-2022) – Nr. 1	
Verslag	63
VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT over de rechten van minderjarige slachtoffers van opzettelijke slagen en verwondingen – 1216 (2021-2022) – Nr. 1	
Verslag	65
VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT over tekortkomingen in het decreet Afstammingscentrum voor metissen van de Belgische kolonisatie – 1220 (2021-2022) – Nr. 1	
Verslag	66
VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT over het groeipakket voor kinderen geboren voor 1 januari 2019 die tijdelijk in het buitenland verbleven – 1221 (2021-2022) – Nr. 1	
Verslag	67
VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT tegen verplichte COVID-19-vaccinatie – 1222 (2021-2022) – Nr. 1	
Verslag	68
VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT over een publiek eerbetoon aan Jacques Brel – 1239 (2021-2022) – Nr. 1	
Verslag	70
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Klaas Sloomans, Chris Janssens, Johan Deckmyn en Filip Brusselmans over een oproep aan de Franse Gemeenschap om de principes van democratie, persvrijheid en vrije toegang tot de media te respecteren – 1260 (2021-2022) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	71

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met het mondiaal verdrag over de erkenning van diploma's betreffende het hoger onderwijs, aangenomen te Parijs op 25 november 2019 – 1148 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	72
ONTWERP VAN DECREET tot instemming met het verdrag betreffende de automatische erkenning van diploma's in het hoger onderwijs, gedaan te Brussel op 14 september 2021 – 1185 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	72
VOORSTEL VAN DECREET van Robrecht Bothuyne, Andries Gryffroy, Willem-Frederik Schiltz, Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Inez De Coninck tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat de toegang tot en het gebruik van EAN-codes door de syndicus betreft – 1047 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 5 Hoofdelijke stemming	73
VOORSTEL VAN DECREET van Katja Verheyen, Joke Schauvliege, Mercedes Van Volcem, Sarah Smeyers, Vera Jans en Alessia Claes tot wijziging van het decreet van 9 juli 2021 houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot wonen, wat het moratorium op de verkoop van verhuurbare sociale huurwoningen en de vrijstelling van een oriënterend bodemonderzoek bij de verplichte overdracht van risicogronden door sociale woonactoren betreft – 1181 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	73
VOORSTEL VAN DECREET van Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts, Gwenny De Vroe, Inez De Coninck, Stijn De Roo en Andries Gryffroy over afwijkingen op de gewestelijke omgevingsvergunningsplicht naar aanleiding van de civiele noodsituatie ten gevolge van de oorlog in Oekraïne – 1247 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2 Aangehouden stemmingsen Hoofdelijke stemming	73 75
MOTIE van Freya Van den Bossche, Hannes Anaf en Hannelore Goeman tot besluit van de op 30 maart 2022 in commissie gehouden interpellatie door Jeremie Vaneekhout aan minister Wouter Beke over de audit na de vermoedens van fraude bij de contacttracing – 1227 (2021-2022) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	75
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	77
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	80
Individuele stemmingsen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	80

OPENING VAN DE VERGADERING**Voorzitter: mevrouw Liesbeth Homans**

– De vergadering wordt geopend om 14 uur.

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Karin Brouwers, Guy D'haeseleer, Karolien Grosemans, Joke Schauvliege: ambtsverplichtingen;

Imade Annouri, Tom De Meester, Chris Janssens, Ilse Malfroot, Orry Van de Wauwer, Frieda Verougstraete-Deschacht: gezondheidsredenen.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Klaas Sloomans, Chris Janssens, Johan Deckmyn en Filip Brusselmans over een oproep aan de Franse Gemeenschap om de principes van democratie, persvrijheid en vrije toegang tot de media te respecteren
– 1260 (2021-2022) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Voorzitter, ik zou namens collega's Janssens, Sloomans, Deckmyn en Brusselmans, met toepassing van artikel 50, punt 1, h), van het Reglement van het Vlaams Parlement de spoedbehandeling willen vragen van het voorstel van resolutie over een oproep aan de Franse Gemeenschap om de principes van democratie, persvrijheid en vrije toegang tot de media te respecteren.

De voorzitter: Is dat document al ingediend?

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Ik dacht van wel, maar ik vraag het nog eens na.

De voorzitter: Ik stel voor dat we ons straks over dit voorstel tot spoedbehandeling uitspreken.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Oké.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van Maaïke De Rudder aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het stijgend aantal gevallen van een nieuwe hepatitisvariant bij kinderen

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaïke De Rudder (CD&V): Minister, collega's, afgelopen vrijdag trok de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) aan de alarmbel over een zware vorm van acute hepatitis bij kinderen.

Hepatitis of leverontsteking wordt meestal veroorzaakt door een virus, maar bij deze acute vorm is de oorzaak nog onbekend. De eerste meldingen kwamen

begin deze maand uit het Verenigd Koninkrijk en ondertussen zijn er wereldwijd al 190 geregistreerde gevallen. Het grootste aantal zieke kinderen vinden we dus terug in het Verenigd Koninkrijk, maar ook in andere landen, zelfs Europese landen, komen er gevallen bij. In ons land werd tot nog toe 1 geval geregistreerd, maar mogelijk zijn er nog meer die onder de radar blijven en zo dus nog niet geregistreerd zijn.

Bij de kinderen, die toch wel ernstig ziek zijn, blijken vooral de leverwaarden enorm verhoogd te zijn, maar kunnen er ook geelzucht en soms zelfs maag- en darmklachten voorkomen. De situatie is dus toch wel redelijk ernstig.

Een aantal kinderen testte ook positief op het adenovirus, een virus dat darmklachten geeft: in het Verenigd Koninkrijk testte de helft positief, de andere helft niet. Dat om aan te geven dat het oorzakelijk verband nog niet zeker is. In een aantal getuigenissen die we vanmorgen in de krant konden lezen, gaf men aan dat kinderen door de coronalockdowns minder buiten geweest zijn, waardoor de circulatie van het virus laag was en kinderen geen immuniteit hebben kunnen opbouwen. Dat is misschien een van de oorzaken, maar men weet het dus niet zeker.

In elk geval, minister, moeten we alert blijven voor de situatie. Het kan zijn dat er de komende weken of dagen nog meer gevallen bekend zullen raken. Vandaar mijn belangrijke vraag: hoe gaat het agentschap Zorg en Gezondheid om met deze situatie, waarvan we vandaag de oorzaak nog niet kennen?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega, u hebt het woord 'alert' gebruikt, en ik denk dat dat ook de juiste instelling is voor deze situatie. We moeten alert zijn voor wat zich vandaag in verschillende landen manifesteert. Ook in ons land is er al zeker één geval, vermoedelijk zelfs twee.

Wij werken met het agentschap Zorg en Gezondheid samen met de andere gemeenschappen en Sciensano om dit van nabij op te volgen, en dat volgens de gevalsdefinitie die het Europees Centrum voor ziektepreventie en -bestrijding (ECDC) – niet de zanggroep AC/DC voor alle duidelijkheid – ons aanlevert.

De zoektocht gaat steeds verder, om te kijken wat de evolutie is van de casussen. Er wordt ook retroactief naar ziektes in de voorbije periode gekeken. Dat gebeurt in de ziekenhuizen en laboratoria en bij professionelen die gesensibiliseerd worden, zoals artsen, zodat we te weten kunnen komen wat er aan de hand is en tot een goede opsporing kunnen komen.

Wat opsporing betreft, wordt besmetting met een bepaald adenovirus als mogelijke oorzaak onderzocht, maar dat is nog niet zeker.

Wat wel al zeker is, wat ons land betreft ten minste, is dat er geen verband is met de gedetecteerde ziektecasussen in het buitenland. Ook dit doen we intussen, net zoals bij het coronavirus: we kijken waar die besmette gevallen vandaan komen. Zijn die in contact gekomen met andere? Zijn er causale verbanden te trekken? Dat is dus niet zo in dit concrete geval. Het agentschap Zorg en Gezondheid rapporteert ook aan de Risk Management Group (RMG), die de gegevens vanuit Vlaanderen verzamelt, net zoals voor de andere deelstaten in ons land.

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaike De Rudder (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is heel goed om de monitoring de komende dagen en weken goed in de gaten te houden

want we moeten alert zijn voor het feit dat er nog meer gevallen kunnen komen. Het agentschap moet dan goede antwoorden kunnen geven en hopelijk vinden we ook snel de oorzaak van deze ziekte.

Het is natuurlijk ook zo dat virussen kunnen muteren. De RMG heeft daarover vorige week een overleg gehad. Het zou goed zijn dat die de mutaties van bestaande virussen in kaart kan brengen. Men geeft aan dat dat een van de redenen zou kunnen zijn. Vandaar heb ik ook een bijkomende vraag: hoe zal die afstemming tussen de RMG en de Vlaamse Gemeenschap gebeuren? Heeft de RMG plannen om de mutaties van de bestaande virussen in de komende weken te onderzoeken en in kaart te brengen?

De voorzitter: Mevrouw Sleurs heeft het woord.

Elke Sleurs (N-VA): Een nieuw virus heeft zijn intrede gedaan. We moeten alert zijn, maar professor Van Gucht benadrukt in zijn communicatie dat paniek zeker niet aan de orde is. We moeten goed weten wat er aan de hand is en zo goed mogelijk en nauwgezet het wetenschappelijke onderzoek opvolgen om zo snel mogelijk te ontdekken waar het virus vandaan komt. Het virus treft voornamelijk kinderen. Daarom heb ik een vraag, minister. Het beleid is vooral een federale aangelegenheid, maar gezien het om kinderen gaat, is mijn vraag specifiek aan u: hebt u daarover al gecommuniceerd met de artsen van Kind en Gezin en van de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's)? Ik veronderstel dat vooral ouders bezorgd zullen zijn voor hun jonge kinderen. Plant u een specifieke communicatie om de artsen van Kind en Gezin en de CLB's daarop te wijzen?

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (Vooruit): Minister, het is belangrijk om al rekening te houden met de vraag, die bij u kan terechtkomen, om aan een vorm van bronopsporing te doen. In het geval er nog geen volledig zicht is op vanwaar die variant komt, zou het interessant kunnen zijn om die herkomst te traceren. We hebben daar enige ervaring mee sinds de coronacrisis. Bent u klaar om daar – als dat zinvol is – meteen mee van start te gaan?

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): We moeten niet panikeren, maar inderdaad goed monitoren. Er zijn heel wat vragen en bezorgdheden, ook bij ouders, en dat is heel begrijpelijk. Vandaar heb ik een korte vraag: worden ouders die ongerust zijn, geïnformeerd en via welke kanalen gebeurt dat?

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, wat ons betreft hebt u alle steun voor een waakzaam beleid, geen paniekbeleid. Ik sluit me aan bij de vraag van de collega's. Het parlement heeft intussen al wat ervaring in het opvolgen van dergelijke zaken en met de monitoring. Ik heb nog een aanvullende vraag: is er ook in de capaciteit van mensen en middelen voorzien om die opvolging op een intense manier te kunnen doen in de komende weken en maanden? Wat is het specifieke budget daarvoor? Een paar maanden geleden sprak Steven Van Gucht in de commissie over de bredere aanpak en de terugblik op de coronacrisis enzovoort. De uitdaging is dat er nog heel wat werk moet gebeuren op het vlak van de monitoring van dit soort ziektes. Zijn we daar klaar voor?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Wat betreft de vraag over de relatie tussen de RMG en de deelstaten, zijn in de RMG ook de deelstaten vertegenwoordigd. We hebben

bij de coronacrisis gezien dat de samenwerking op een heel intensieve manier gebeurt om ervoor te zorgen dat er niet alleen gegevensoverdracht is, maar ook dat er gedeelde expertise op wetenschappelijk vlak is.

Dat zien wij ook in dit geval. Alle laatste inzichten over de hepatitisproblematiek waar we vandaag in verschillende landen mee worden geconfronteerd, hebben we zeker nog niet gehad. Dat zal een opbouw van wetenschappelijke inzichten zijn die met elkaar worden gedeeld. Ook de informatie wordt met elkaar gedeeld. Het agentschap Zorg en Gezondheid rapporteert de gegevens vanuit Vlaanderen zodat dit verder kan worden opgevolgd voor ons land. Ook uw vraag over de mutaties is iets wat door de wetenschappers wordt bekeken, wordt besproken en verder wordt opgevolgd.

Wat de bronopsporing betreft, collega Van den Bossche, en ook wat de vraag van collega Vaneeckhout betreft, zult u weten dat we met de Vlaamse Regering hebben beslist om het team infectieziekten binnen het agentschap Zorg en Gezondheid te versterken. Daar zijn beslissingen rond genomen die nu in uitvoering zijn. Ik weet niet of de laatste aanwervingen al zijn gebeurd, maar we hebben alleszins de nodige budgetten vrijgemaakt. Het is inderdaad belangrijk om te weten waar men vandaan komt. Vandaar ook mijn antwoord: in de casus die we in ons land onderzocht hebben en die op dit ogenblik bekend is kunnen we geen causaal verband leggen met buitenlandse andere casussen, voor zover we dat op dit ogenblik weten. Maar u stelt natuurlijk wel een belangrijke vraag die beantwoord moet worden.

Bron- en contactonderzoek zijn op zich geen nieuw verhaal. Er zijn nog infecties waar we in het verleden mee werden geconfronteerd, precorona. Alleen de industriële schaal waarop we dat in de pandemie hebben moeten doen, heeft natuurlijk gemaakt dat we daar op een andere manier mee zijn moeten omgaan. Maar wat dat betreft hebben we een opgebouwde expertise die nu uiteraard ook wordt ingezet.

Ik denk dat het belangrijk is om de balans te houden tussen de twee zaken, zoals hier ook door de verschillende collega's is gezegd. Aan de ene kant moeten we alert zijn, mensen informeren en sensibiliseren. Maar we moeten niet onmiddellijk in een grote kramp schieten. Dat is op dit ogenblik niet nodig. U hebt professor Steven Van Gucht van Sciensano geciteerd. Het is juist wat hij heeft gezegd. We moeten waakzaam zijn, we moeten ons goed documenteren met wat we in eigen land weten, met wat we – vanuit deze nieuwe situatie – ook vanuit het buitenland constant krijgen aangeleverd, en van daar uit moeten we ageren en interveniëren waar nodig, naar de verschillende doelgroepen. Dat kan dus ook naar de kinderen en naar de ouders van de kinderen zijn.

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaïke De Rudder (CD&V): Inderdaad, minister, de intentie van deze vraag was om aan te duiden dat er geen paniek moet zijn, maar dat we wel alert en aandachtig moeten zijn, en dat we de problematiek goed moeten kunnen monitoren. Er leven op dit moment al heel wat vragen bij ouders die symptomen moeten gaan herkennen. Vandaar dat ik denk dat de sensibilisering en de informatiedoorstroming heel belangrijk zijn. Ik ben er ook van overtuigd – dat hebben we ook tijdens de coronacrisis gedaan – dat we ons moeten baseren op wetenschappelijke info. Ik ben er zeker van dat we op korte termijn heel wat nieuwe inzichten zullen gaan krijgen rond die hepatitis. Ik denk dat zeker die monitoring vanuit het agentschap goed is, maar dat we bij nieuwe inzichten en nieuwe informatie ook de ouders kunnen geruststellen en ze de nodige info geven waar ze recht op hebben. Dank voor de geruststelling.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Vera Jans aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de nood aan betaalbare studentenkoten

ACTUELE VRAAG van Maxim Veys aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de stijgende huurprijzen voor studentenhuysvesting

ACTUELE VRAAG van Alessia Claes aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over het tekort aan studentenhuysvesting in de studentensteden

ACTUELE VRAAG van Kristof Slagmulder aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over het tekort aan en de toenemende onbetaalbaarheid van studentenkoten

ACTUELE VRAAG van Mercedes Van Volcem aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de alarmkreet van de Vlaamse Vereniging voor Studenten om betaalbare studentenkoten te vinden

ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over dure studentenkoten

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Beste collega's, minister, de studenten trekken aan de alarmbel. En ze hebben gelijk. Een gewoon, normaal, betaalbaar kot is nauwelijks nog te vinden. Het kan niet zijn dat je vandaag geen studentenkamer meer kan vinden voor pakweg 400 euro per maand. Er zijn duizenden, tienduizenden koten te weinig en wat er vandaag wordt bijgebouwd zijn vaak peperdure koten of kleine luxestudio's die voor gewone gezinnen echt niet te doen zijn, zeker niet als je meer dan een kind hebt dat studeert.

Er is nood aan meer, diverse en betaalbare studentenhuysvesting. De Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS) maakte ons gisteren een ijzersterk dossier over, met daarin zeer punctuele aanbevelingen. Net zoals ze dat deden in hun dossier rond het mentaal welzijn bij studenten tonen zij hier aan dat ons onderwijs uitmuntend is. Chapeau voor hun engagement en voor hun manier van aanpak.

Voor mijn partij is het van groot belang dat studeren geen luxeproduct wordt. Daarom deed ik u enkele maanden geleden al het voorstel om sociale studentenkamers te laten bouwen door sociale huysvestingsmaatschappijen. Die sector ziet dat zitten en beschikt ook over alle expertise om te bouwen, maar ook om gericht toe te wijzen. Ook eerder communiceerde u al dat daar onbestede budgetten zijn. Dit zou ervoor zorgen dat er kamers bij komen en dat de prijzen dalen. En dat is nu echt wel nodig.

Minister, wat zult u op korte termijn heel concreet doen om ervoor te zorgen dat het aanbod aan Vlaamse studentenkamers divers en weer betaalbaar wordt voor onze gezinnen?

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Waar vind ik een betaalbaar kot? Waar vind ik nog een gewone kamer met een stoel, een tafel en een bureau? Dat zijn de vragen die vandaag worden gesteld aan heel wat Vlaamse keukentafels. En huren wordt

voor heel veel Vlaamse studenten en hun ouders stilaan onbetaalbaar, onmogelijk. Ofwel is het onbetaalbaar, ofwel laat de kwaliteit te wensen over.

Meerdere partijen kaarten dit probleem vandaag aan. Het is ook niet de eerste keer. Het probleem is immers zeer belangrijk.

Ook u, minister, ziet dat er iets moet gebeuren. U hebt al een onderzoek laten voeren. Er loopt nu een nieuw onderzoek. U bent actief in het overlegplatform. Ik heb gezien dat u samen met minister Somers de Vlaamse studenten zult ontvangen. Dat is geen slechte zaak.

Maar helaas is het probleem voor het komende studentenjaar weer groter dan het voorheen was. Ouders zitten nu aan de keukentafel en denken erover na hoe ze dat in godsnaam moeten doen. We zien prijzen waarvan iedereen steil achteroverslaat.

Minister, die problemen zijn niet nieuw. Al jaren nemen die problemen toe en grijpt de Vlaamse overheid nauwelijks in. En ook dit gaat over de private huurmarkt, collega's. De enigen die profiteren van een overheid die weigert tussen te komen en die wegkijkt, zijn diegenen die blind verdienen. We zien hetzelfde als op de private huurmarkt. Effectieve voorstellen blijven uit, met als gevolg dat de prijzen blijven stijgen, dat echte concurrentie uitblijft en dat steeds meer mensen de dupe zijn van een woonmarkt in Vlaanderen die niet draait.

Vooruit gelooft in een sterke Vlaamse overheid die samen met de universiteiten, samen met de hogescholen en samen met de lokale besturen problemen aanpakt en zoekt naar oplossingen. Als we zien wat er nu misloopt, dan kun je niet anders dan besluiten dat de overheid actie moet ondernemen, want studeren mag geen luxe zijn. Op kot gaan, mag niet enkel weggelegd zijn voor de happy few.

De voorbije twee jaar konden Vlaamse jongeren geen volwaardige studenten zijn door de lockdown, door de pandemie. Maar vandaag kunnen ze dat niet zijn omdat ze het zich niet meer kunnen veroorloven. Dat is niet waar wij met Vooruit voor staan.

Minister, er loopt een onderzoek. Maar het probleem is gekend: er zijn 93.000 koten nodig binnen de acht jaar. Wanneer mogen wij resultaten van uw acties verwachten? (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Voorzitter, collega's, minister, we kunnen die Vlaamse kotencultuur bijna ons immaterieel erfgoed noemen. Heel veel studenten trekken op zondagavond naar hun kot en op vrijdagavond keren zij terug naar huis, al dan niet met de vuile was. Ook in Leuven, waar ik op kot zat, zijn er meer dan 42.000 kotstudenten. Het zijn studenten die het steeds moeilijker hebben om een goede en betaalbare studentenkamer te vinden.

De Vlaamse Vereniging van Studenten is naar buiten gekomen met 25 aanbevelingen om het tekort aan studentenkamers in de studentensteden aan te pakken. Ze stellen dat er een kloof dreigt op de kotenmarkt. Heel veel kansarme studenten hebben het financieel moeilijker om op kot te gaan en ook bij de middenklasse zien we dat.

Ze schuiven een aantal oplossingen naar voren: fiscale voordelen voor de eigenaars voor de basiskoten, een kotlabel of studentendorpen bouwen buiten de studentensteden.

Minister, ik las uw reactie in De Morgen. U hebt recent al overleg gepleegd met het Vlaams Overlegplatform Studentenhuisvesting om die problematiek te

bespreken en u zult in de komende weken de verschillende partners weer rond de tafel brengen om dit verder te bespreken.

Minister, hoe evalueert u die 25 aanbevelingen van de Vlaamse Vereniging van Studenten? Wat zult u ter zake ondernemen?

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Minister, de alarmbel van het tekort aan studentenhuisvesting en de onbetaalbaarheid die daaruit volgt, klinkt steeds luider. De Vlaamse Vereniging van Studenten, VVS, heeft daarom deze week inderdaad een advies uitgebracht en schuift 25 aanbevelingen naar voren, onder andere richting de Vlaamse Regering, een regering die in mijn ogen haar verantwoordelijkheid niet opneemt. Minister, ik heb deze kwestie ook al aangekaart in de commissie. U zei daar onder andere dat deze problematiek betrekking heeft op verschillende beleidsdomeinen: Wonen, Onderwijs en Ruimtelijke Ordening. Dat zijn nu net domeinen waarvoor de N-VA ministers levert. Studentenhuisvesting is dus eigenlijk een bevoegdheid van de N-VA.

Zowel de rector van de UGent als de studentensteden geven duidelijk aan dat ze dit niet alleen aankunnen en vragen ondersteuning aan de Vlaamse Regering. De Vlaamse overheid moet daarom mee de studentenhuisvesting in privaat-publieke samenwerking aanpakken. Betaalbare studentenkoten zijn broodnodig. Dit zal de private huurmarkt ontlasten en betaalbaar maken en dit creëert ook meer kansen voor jonge gezinnen in onze steden.

Minister, de studentenpopulatie zal de komende jaren alleen maar blijven stijgen. Ook de instroom van buitenlandse studenten zit in de lift. Uit eerder onderzoek blijkt dat er tegen 2030 ongeveer 95.000 extra studentenkoten nodig zullen zijn. In de commissie hebt u al meermaals verwezen naar het overlegplatform als het gaat over de studentenhuisvesting. Praten is natuurlijk goed, maar de tijd dringt om concrete initiatieven te nemen.

Ik heb daarom de volgende vraag, minister. Welke concrete stappen zult u zetten om het tekort en de onbetaalbaarheid van de studentenhuisvesting aan te pakken? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Minister, in het leven krijg je dikwijls de vraag 'What is the time of your life?'. Ik denk dat dat voor veel mensen die op kot geweest zijn, het studentenleven was. Dat is zo'n fantastische periode, waarin je 's zondags start met het plunderen van de koelkast, in de week veel plezier hebt, vrijheid leert kennen, het juk afwerpt, weg van de ouders, je weg zoekt, je identiteit vindt ... Het is eigenlijk een prachtige periode. (*Opmerkingen. Gelach*)

Als je ziet dat er vandaag in België 95.000 studentenkoten te kort zijn, minister, en als je ziet dat vanaf 2024 het aantal 18-jarigen nog zal stijgen, dat de druk op de markt voor studentenhuisvesting nog groter wordt, dan weet iedereen – en daarvoor hoef je De Morgen niet te lezen, noch De Tijd noch de aanbevelingen van de Vereniging van Vlaamse Studenten, noch het actieplan van de VUB en de onderwijsinstellingen van maandag – dat het eigenlijk een strijd van elke dag is. Ik heb zelf twee kotstudenten, ze zijn jammer genoeg al een beetje oud. Studenten vragen zich vandaag af hoe ze aan een kot kunnen raken. Mijn dochter krijgt bijvoorbeeld briefjes in haar brievenbus van onbekenden om te vragen of er een kot vrij is.

Minister, u bent bevoegd voor wonen. Dat is wonen voor gezinnen, wonen voor ouderen ... Maar ik vind het ook een kerntaak van u om voor betaalbare

huisvesting voor studenten te zorgen, studenten tussen de 18 en 25 jaar die op zoek zijn om een fantastische periode in hun leven te kunnen beleven. Als liberaal vind ik dat iedereen toegang moet kunnen hebben tot betaalbare studentenhuysvesting. Ik heb een vraag voor u. Ik lees in de kranten dat u overleg zult plegen. Ik ben zeer benieuwd wat het zal worden na dat overleg. *(Applaus van Willem-Frederik Schiltz en Gwendolyn Rutten)*

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Beste collega's, als minister Weyts nergens te bespeuren is, dan weet je dat er een probleem is met studenten. En inderdaad, gisteren stond er effectief op de voorpagina van De Morgen: 'Studentenkoten worden onbetaalbaar'. *(Jos D'Haese toont een exemplaar van de krant De Morgen.)*

En onze minister van Onderwijs is nergens te bespeuren. Ik hoor studenten die een paar weken voor de examens niet aan het studeren zijn maar zich afvragen hoe ze hun kot zullen kunnen blijven betalen. Kan ik in mijn kot blijven? Moet ik meer gaan werken en dus minder naar de les gaan? Of moet ik opnieuw gaan pendelen en iedere dag uren onderweg zijn om nog les te kunnen volgen aan de universiteit of de hogeschool?

Minister, de oorzaak van het probleem is gekend. Er is een groot tekort aan koten, en dat zorgt voor drie zaken. Ten eerste, dat veel mensen geen kot vinden, omdat er te weinig zijn. Ten tweede zet dit een enorme druk op de kwaliteit. Er worden vandaag koten verhuurd waar heel veel mensen in deze zaal niet graag in zouden wonen, denk ik. Maar uiteraard worden ook de prijzen omhoog geduwd. Als er vandaag aan één ding geen gebrek is, dan is het wel aan luxekoten. In Antwerpen hebben we onlangs nog de grote peda – de publieke koten van de universiteit – aan de privésector verkocht. Daar zitten nu luxepanoramakoten in, met pooltafels en fitnesszalen, voor mensen die 1100 euro per maand kunnen betalen om te wonen in een studentenstad waar ze gaan studeren.

Er liggen heel veel voorstellen op tafel, minister. Ik denk dat het een taak is van de overheid om te zorgen dat studenten betaalbaar kunnen studeren en betaalbaar kunnen wonen. Mijn vraag is dus: hoe gaat u daar iets aan doen?

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Dank u wel voor jullie vragen, collega's.

Mevrouw Van Volcem, ik heb zelf, door omstandigheden geheel buiten mijn wil, nogal lang op kot gezeten. Ik heb daar de 'time of my life' gehad. *(Opmerkingen van de voorzitter over de lange studententijd van de minister)*

Neen, ik ga niet zeggen hoelang. Maar voor de duidelijkheid: ik deel jullie bezorgdheid. Het is absoluut zo dat ik het ermee eens ben dat iedereen die wil verder studeren dat moet kunnen. Het niet kunnen betalen van een kot mag zeker geen drempel zijn, daarover ben ik het helemaal met u eens. Er zijn wel heel wat nuances aan te brengen in de verhalen die gebracht worden over aanbod en dergelijke, en de situatie verschilt wel van studentenstad tot studentenstad. Maar goed, we hebben maar beperkte tijd.

Het staat al een tijdje op onze radar, en we hebben al een paar initiatieven genomen. We zullen daarin nu ook een meer coördinerende rol opnemen, om te zorgen dat de verschillende actoren op dat veld rond de tafel gaan zitten, zodat we kunnen detecteren wat de oorzaken zijn, en hoe we elkaar kunnen helpen om hiervoor een oplossing te vinden. Maak geen vergissing: degenen die de belangrijkste instrumenten in handen hebben om hieraan iets te doen zijn natuurlijk de lokale besturen zelf en de onderwijsinstellingen, die daar ook voor gefinancierd

worden. We zullen hen rond de tafel zetten, om te kijken wat we kunnen gaan doen.

Er is één punt waarvan het mij een beetje verwondert dat het door jullie niet naar voren gebracht wordt, namelijk: wat is hier nu de oorzaak van, wat is de reden waarom we met dit probleem zitten? Ik wil niet vooruitlopen op het overleg dat we gaan hebben met de betrokken actoren, – want we gaan de private sector, de studenten, de onderwijsinstellingen zelf en de lokale besturen rond de tafel zetten – maar ik ben ervan overtuigd dat er twee redenen zijn.

Eerst en vooral is er natuurlijk de situatie op de reguliere woonmarkt. Huizen worden overal duurder. We hebben het een paar maanden geleden al gezien, toen de cijfers kwamen dat Leuven sowieso al de duurste stad is in Vlaanderen. Dan hoeft het niet te verwonderen dat dit natuurlijk doorschuift naar de kotenmarkt.

Ten tweede hebben lokale besturen, en met name Gent en Leuven, al een tiental jaren geleden de beslissing genomen om de reguliere woningmarkt af te scherpen. Ze gingen het verbieden om gezinswoningen om te vormen tot studentenkamers. Ik gooi, voor alle duidelijkheid, geen steen naar de steden die die keuzes gemaakt hebben. Dan hoef je er niet van te schrikken dat er een tijd later effectief een tekort ontstaat. Nogmaals, dat is geen verwijt. Integendeel, want in totaliteit zitten we met een druk op de woningmarkt. Ik kan dan ook begrijpen dat zij als oplossing de stedenbouwkundige maatregelen genomen hebben die zij binnen hun bevoegdheden voorhanden hebben.

Laat ons vooruitkijken. We hebben nu een aantal voorstellen die op tafel liggen. Ik ben er zeker van dat er van de kant van de onderwijsinstellingen en van de lokale besturen nog voorstellen kunnen en zullen komen. We gaan die allemaal op hun merites beoordelen, en kijken hoe we elkaar kunnen helpen om hiervoor een paar oplossingen uit te werken. Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Dank u wel voor uw antwoord, minister. Ik wil nog even terugkomen op het pleidooi dat ik daarnet gehouden heb, namelijk het pleidooi voor een divers aanbod. Dat lijkt ons noodzakelijk om de betaalbare koten erbij te houden. Luxekoten met pingpongtafel en dure prijzen, die mogen er zijn voor de mensen die dat kunnen betalen, maar er moet keuze zijn. Het aanbod moet diverser zijn.

Ik vind het wel goed dat we destijds – we verschilden daarover toen van mening – de strijd hebben gevoerd om de 'kotmadamkamers' in het Leuvense, en de hospitakamers in het Gentse, wel te bewaren en om die kamers niet ongeschikt te verklaren omdat er geen wastafel op de kamer zelf was. Ik denk, integendeel, dat er net veel meer vraag is naar dat soort kamers: kamers met een hoogslaper, kamers bij een kotmadam, basiskamers met een stoel, een kast, een bureau, een bed, en met daarbij een gedeelde badkamer.

Mijn vraag aan u is: wilt u er ook rekening mee houden dat we straks werk gaan maken van dat algemene Vlaamse kotlabel, waarvan u weet dat wij er ook absoluut voorstander van zijn?

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Bedankt minister, om aan te tonen dat u toch ten minste bezorgd bent, dat u erkent dat dit een probleem is waar oplossingen voor nodig zijn. Ik vind het wel wat vreemd: er loopt nog een onderzoek, u zegt dat we het moeten bekijken en onderzoeken, en dan zegt u: 'Maar weet u wat de

oorzaak is?’ Ofwel weten we het, ofwel weten we het niet. Wat we wel weten, is wat het probleem is: een groot tekort aan studentenkoten, een groot probleem op de private huurmarkt. U verwijst naar de lokale besturen, maar die lokale besturen hebben ook wel nood aan een sterk Vlaams beleid. Er staat in de nota van VVS: “Er is een versnippering van beleid, waardoor niemand echt de verantwoordelijkheid neemt.”

Mijn vraag aan u is: bent u bereid om die verantwoordelijkheid aan te pakken? Zoals minister Weyts vorige week ook zei in de commissie: “Dit is een huisvestingsprobleem, ik kijk naar mijn collega Diependaele voor een oplossing.” Ik heb echter weinig voorstellen gehoord. Normaal bent u iets beter in het aankondigen van wat een optie zou kunnen zijn. Zit er tussen de 25 voorstellen van VVS geen enkel waar u wat brood in ziet? Dat zou ik graag nog horen van u.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Ik denk dat we het eens zijn, minister. Naast de uitdagingen en de initiatieven op Vlaams niveau moeten we ook kijken naar de verantwoordelijkheden van de onderwijsinstellingen, alsook van het lokale niveau. Zij hebben immers het beste zicht op de lokale context en wat de lokale noden van hun gemeente of stad zijn. De noden van een bepaalde studentenstad zijn niet dezelfde als die van een andere studentenstad. Die lokale context is heel belangrijk, en ik denk ook dat de lokale besturen en onderwijsinstellingen de coördinatie van het aanbod het best in handen houden. De onderwijsinstellingen, de universiteiten kennen hun stad, ze kennen hun Vlaamse studenten.

Minister, er is een vervolgonderzoek aangekondigd. Er is al een eerste verkennend onderzoek gebeurd rond studentenhuisvesting, er zou dit jaar een tweede onderzoek gebeuren. Kunt u daar misschien wat ruimer op ingaan? Ik denk dat het belangrijk is dat er wordt onderzocht hoe we een divers aanbod kunnen realiseren. Hoe moeten we dat realiseren, zodat we de betaalbaarheid en het aanbod kunnen garanderen voor de Vlaamse studenten?

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Minister, ik vind uw antwoord wat teleurstellend. Er moeten zo snel mogelijk concrete oplossingen komen, want bouwen neemt nu eenmaal heel wat tijd in beslag. Misschien zitten er wel mogelijkheden in modulair bouwen om het allemaal wat sneller te laten verlopen. Daar moeten we zeker naar kijken.

Wat de aanbevelingen van VVS betreft: in heel wat punten kunnen wij ons zeker vinden, maar we hebben toch ook enkele bedenkingen. Er zit toch ook wel wat links activisme in verweven. Zij spreken over discriminatie op de kotenmarkt en het invoeren van correspondentietesten. Echte discriminatie kan natuurlijk niet, maar gaat het wel altijd over discriminatie? Misschien gaat het wel over slechte ervaringen met bepaalde huurders op het vlak van vandalisme of wanbetalingen. Dat heeft in mijn ogen niets met discriminatie te maken, maar alles met risicobeperking. Daarom vraag ik u, minister, om daar zeker niet in mee te gaan en om uw vastberadenheid over het niet invoeren van praktijktesten, of wat dan ook, hier aan te houden. Wij steunen u daarin. U weet dat kotbazen wat ons betreft baas moeten kunnen blijven in hun eigen huis of kot. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Minister, de oorzaken zijn gekend, denk ik. Alle studenten hebben twee jaar in isolement gezeten en alle ouders gunnen het de mensen dat ze op kot willen gaan. We hebben ook heel veel internationale

studenten, dat is ook waar. Zij geven ook een druk op de markt. En dan is er de druk op de woonmarkt in het algemeen.

Ik denk echter niet dat we hier zijn om de oorzaken te benoemen, maar dat we tot een oplossing moeten komen. Minister, ik vind uw antwoord nogal vrijblijvend. Ik heb eens gekeken hoe de burens in Nederland het aanpakken, en de minister van Wonen pakt de studentenhuysvesting daar toch op een heel andere manier aan. Reeds drie jaar is zij bezig. We weten al jaren dat er een tekort zal zijn aan studentenhuysvesting, van 95.000. Er komen er nog meer aan. De vraag is: hoe zult u het oplossen? De oplossing zit er volgens mij ten eerste in dat de vraag en het aanbod heel goed in kaart moeten worden gebracht. U moet dat monitoren, u moet ervoor zorgen dat er een divers aanbod is. Dat betekent: voor iedereen wat, maar ook betaalbaar. De onderwijsinstellingen nemen hun verantwoordelijkheid, zij hebben studentenkamers ter beschikking die ze ook aanwenden voor mensen met een beurs.

Dus ik verwacht eigenlijk van u, minister, dat u, net zoals in Nederland, met een concreet actieplan komt – niet een vrijblijvend overleg maar een concreet actieplan – dat tot resultaten leidt. Zo kunnen de mensen hun studenten op kot laten gaan tegen een betaalbare prijs. (*Applaus van Willem-Frederik Schiltz en Gwendolyn Rutten*)

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, u stipt terecht aan waar het probleem vandaan komt. Ik ben blij dat u in overleg gaat, ten eerste met studenten en ook met alle verschillende actoren. Want er is wel heel wat versnippering in die sector, en dat maakt het moeilijk om heel daadkrachtig in te grijpen.

Maar studenten vragen meer dan overleg, die vragen engagement. Dat heb ik hier vandaag nog niet gehoord: het engagement om het probleem effectief op te lossen en verder te gaan dan te kijken waar het probleem zit. En waar zit het probleem, minister? U hebt het heel terecht aangehaald: het heeft natuurlijk te maken met het falend woonbeleid. Die extreme kotprijzen vandaag en het tekort aan koten vandaag is effectief een symptoom van het falend woonbeleid van deze regering.

En waar we zien dat er een probleem is met hoe de publieke sector tussenkomt in het woonbeleid, met het grote tekort aan sociale woningen en de hele lange wachtlijsten, is ook voor de studentenhuysvesting de vraag welke rol de publieke actoren hierin spelen, denk ik. De Vlaamse Vereniging voor Studenten vraagt bijvoorbeeld een basisaanbod van betaalbare en kwalitatieve koten, zo'n 25 procent van het geheel. Dat kun je natuurlijk alleen maar aanbieden als je actieve, publieke actoren hebt op het terrein. Mijn vraag is dus hoe u daar verder op wilt inzetten.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, het is inderdaad wachten op een concreet plan. U hebt een vaag antwoord gegeven, maar voor mij was het ook nogal teleurstellend, wetende hoe het onmogelijk is om in april – we zijn pas april – iets te vinden voor september, en zeker iets wat kwalitatief en betaalbaar is. Dat lukt niet voor Charlotte en Lucas, minister, maar als je dan Abraham of Almira heet of gelijk welke vreemde naam hebt, dan blijkt dat het nog veel moeilijker is. We hebben schrijnende getuigenissen gezien op televisie, op het nieuws, van een studente met een vreemde naam die geen antwoord kreeg, of het antwoord kreeg dat het kot al verhuurd was. En ze moest allerlei bewijsmateriaal en papieren opsturen. Haar vriendin, met dezelfde vraag bij hetzelfde kot, kreeg te horen dat het kot wel nog vrij was. Mijn vraag is ook wat u daaraan gaat doen. Bent u bereid om wel die correspondentie- of praktijktesten in te voeren?

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Bedankt voor de bijkomende opmerkingen. Er zijn een paar zaken die ik nog concreet zal beantwoorden. Maar eerst en vooral, wat is de oplossing? Er is maar één mogelijke oplossing, en dat is dat het aanbod omhoog moet. Dat is exact hetzelfde als wat ik telkens zeg voor de druk op de reguliere woonmarkt: het aanbod moet omhoog.

Maar dan zullen we moeten kijken wat de reden is waarom we dat aanbod vandaag niet kunnen voorzien. Het lijkt mij geen goed idee dat een overheid zelf studentenkamers gaat bouwen, want dat was ook een van de voorstellen. Dat lijkt mij geen goed idee, laat ons dat overlaten aan de markt. En dat is trouwens nog altijd een rendabele markt, met voorsprong, denk ik. Dus in die zin is daar voldoende interesse. Maar we moeten natuurlijk gaan kijken wat dan de redenen zijn waarom mensen geïnteresseerd zijn om erin te beleggen, om daar geld in te steken, en dat aanbod te voorzien, en waarom dat dan toch niet gebeurt.

Mijnheer Veys, we zullen inderdaad samenzitten om te kijken wat de problemen zijn. Ik doe al een kleine voorafname door te zeggen wat waarschijnlijk een deel van het probleem is. Daar hoef je ook niet zo hard voor gestudeerd te hebben. Er zijn bij stedenbouw en dergelijke uitdagingen. Het gebeurt trouwens niet alleen Leuven en Gent; ik hoor net dat ook Antwerpen dat doet. Dat is begrijpelijk, het is zeker geen steen die ik wilde werpen, absoluut niet. Het is begrijpelijk dat men dat doet. Maar het is wel zo, en dat verhoogt natuurlijk de druk op de studentenmarkt. Dat zorgt voor een dalend aanbod. Dat is niet zo moeilijk.

Mevrouw Van Volcem, ik heb het niet aangehaald, maar het is zeer juist: het aantal studenten stijgt voortdurend, met meer en meer kinderen die op kot willen gaan. En dan is er ook nog eens een stijgend aantal buitenlandse studenten. Daar moeten we mee aan de slag. Eén oplossing is dus het aanbod dat omhoog moet en we zullen daarover samenzitten, om te kijken hoe we dat kunnen doen.

Er zijn een paar concrete zaken. Eerst is er de vraag of de sociale woonmaatschappijen geschikt zijn om dat te doen. Ik denk het niet. Mevrouw Jans, ik begrijp de vraag op zich wel. We kunnen de hulp van alles en iedereen inroepen. Maar we moeten echt opletten dat we niet naar één thema gaan kijken en dat we ons alleen daarop focussen, dat we oplossingen aanreiken van ergens anders, waardoor we dan een ander probleem creëren. We hebben op dit moment al een probleem met de bouwcapaciteit van sociale woningen om die wachtlijsten weg te werken. Ik zie niet in hoe we dat zullen verbeteren, integendeel. Ik denk dat we dat zullen verergeren door hen ook andere initiatieven te laten nemen die niet tot hun kerntaak behoren.

Mijn bedoeling is wel degelijk dat we maximaal zorgen dat het geld dat we uittrekken, wordt omgezet in sociale woningen. Laat die vooral daarmee bezig zijn, en na die hervorming hopelijk met nog een grotere bouwcapaciteit.

Daarnaast vind ik het in alle eerlijkheid niet fair dat u het zo voorstelt. Ik heb nooit, op geen enkele manier – integendeel, ik heb daar mijn waardering voor uitgesproken – gezegd dat die kotmadamformule niet mag blijven bestaan. Maar we moeten daar een gezond evenwicht hebben, trouwens ook niet alleen bij studentenkamers maar op de totaliteit van onze woningmarkt, tussen een voldoende aanbod en een minimum aan kwaliteit. En dat minimum aan kwaliteit moet ook aanwezig zijn. Men kan geen studenten wegstoppen in kotjes die niets voorstellen, waar geen stromend water is. Ik ken de technische details niet precies maar het ging onder andere daarover. Een wastafel op de kamer vind ik het minimum aan kwaliteit waarin voorzien moet zijn. Dat is altijd een moeilijk evenwicht, ook op de reguliere huizenmarkt. We eisen ook daar steeds meer

kwaliteit en trekken de minimumnormen omhoog. Ik houd daaraan vast in de overtuiging dat dat belangrijk is.

Er zijn nog geen concrete maatregelen en er ligt nog geen actieplan voor. Wij gaan nu eerst aan tafel zitten om te kijken wat precies de problemen zijn. We zullen dat onderzoek daarbij betrekken en we zullen dan zien welke oplossingen we naar voren kunnen schuiven en hoe we een antwoord kunnen geven op elk van de voorstellen die op tafel liggen.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Minister, ik dank u voor uw bijkomende informatie en antwoorden. In dit debat is het voor mij cruciaal om duidelijk te maken dat voor CD&V studeren geen luxeproduct mag worden. Op dit moment, met de situatie op de kotenmarkten, is dat een reëel gevaar.

Ik vind het in dit debat ook van cruciaal belang dat we de hete aardappel niet naar elkaar blijven doorschuiven, van wonen naar onderwijs, van onderwijs naar de onderwijsinstellingen of naar de studentensteden. Ik denk dat de studenten en de Vlaamse Vereniging van Studenten gelijk hebben, dat ze een terecht punt hebben. We weten dit allang, dit wordt eigenlijk al lang aangekaart, de tijd van grote analyses lijkt me dan ook achter ons te liggen. Het is tijd dat we dit echt aanpakken, dat we zorgen voor oplossingen. Ik heb al een aantal voorstellen gedaan en ik kijk er naar uit om samen met u de handschoen op te nemen en te zorgen dat meer studenten terecht kunnen in een betaalbaar kot.

De voorzitter: De heer Veys heeft het hoort.

Maxim Veys (Vooruit): Minister, ik hoor hier toch wel het verschil tussen onze visie op wonen en vooral op die woonmarkt. Vooruit vraagt een sterke overheid die handelt, die actie onderneemt. Zelfs de liberalen vragen hier om actie, om in te grijpen op een markt. U noemt dat heel vaak een markt die werkt maar die wordt steeds onbetaalbaar. Die markt werkt dus die niet goed, wij noemen dat een markt die ervoor zorgt dat enkel rijke investeerders erop vooruitgaan maar wij willen dat iedereen erop vooruitgaat. Intussen blijven ouders het sommetje maken en blijft dat een onmogelijke droom voor steeds meer mensen en voelen steeds meer mensen hoe het woonbeleid geen verschil maakt voor hen. En zolang u bij uw visie blijft, blijven zij in de kou staan en blijven zij zonder oplossing zitten.

Ik apprecieer het dat u dat onderzoek uitvoert, ik apprecieer dat u zegt dat er iets zal komen, maar dat hebben we hier helaas al vaak gehoord. Een onderzoek aankondigen, daar bent u goed in, maar wat prestaties betreft, is uw palmares heel mager. Ik hoop dan ook dat er u eindelijk werk van maakt om echt in te grijpen op de woonmarkt en echt het verschil te maken voor onze studenten en voor iedereen in Vlaanderen. *(Applaus bij Vooruit en Groen)*

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik denk dat we het ook over de partijgrenzen heen eens zijn dat de uitdagingen klaar en duidelijk zijn. Er is nood aan een divers aanbod. We hebben betaalbare en beschikbare studentenkamers nodig voor alle segmenten en zeker voor de huishoudens met een beperkt inkomen. Daar ligt de uitdaging.

Minister, wij hebben te maken met toenemende energieprijzen die ook drukken op de kosten. Ik stel voor dat het Vlaams Overlegplatform Studentenhuisvesting daar zijn oog op werpt, bekijkt wat de problemen zijn, analyses maakt en zoekt naar

oplossingen. U geeft ook aan dat u werkt aan oplossingen. Ik reken er dan ook op dat u de Vlaamse studenten niet in de kou laat staan. *(Applaus van Koen Daniels)*

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Onze Vlaamse studenten zijn de toekomst van Vlaanderen en hebben dan ook recht op een degelijke betaalbare huisvesting. Het is een eerste kennismaking met zelfstandig wonen en een deel van het traject naar het echte leven. Onze eigen Vlaamse studenten verdienen dan ook beter dan het eindeloos doorschuiven van de verantwoordelijkheid.

Het zal zeker ook niet de laatste keer zijn dat we hierover zullen debatteren. We kijken alvast uit naar de concrete oplossingen die er uiteindelijk zullen komen. Hopelijk komen die ook van deze Vlaamse Regering, waarin de N-VA over de nodige bevoegdheden beschikt. Minister, laat zien dat u inzake studenten-huisvesting krachtadig wilt zijn en een echte oplossing wilt. Op die manier zult u in het Vlaams Belang zeker een partner vinden.

Wat tot slot de instroom van internationale studenten betreft, vraag ik u om prioritair de huisvesting van onze eigen studenten eerst aan te pakken. Laat u zeker niet verleiden tot het invoeren van die correspondentietesten, die er alleen maar voor zullen zorgen dat er nog minder studentenkoten beschikbaar zullen zijn, omdat verhuurders onnodig gestigmatiseerd zullen worden. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Minister, de markt is een beetje uit evenwicht. Dat kun je ook zien aan de prijzen. Als voor een kot 700, 900 of 1100 euro wordt gevraagd, dan is dat niet meer normaal, zeker niet als je er 95.000 te kort hebt. Als de markt niet meer in evenwicht is, is dat omdat het beleid voor een stuk faalt. U bent de bevoegde minister en ik vraag aan u om een tandje bij te steken. Ik vraag meer bepaald dat u een bouwplan zou maken rond coördinatie. U moet eigenlijk samen aan tafel gaan zitten met de studenten, de verhuurders, de onderwijsinstellingen en natuurlijk ook de steden. De steden hebben een beter inzicht en u zou, net zoals u bijvoorbeeld in de sociale huisvesting doet, convenanten kunnen afsluiten met steden, om te zien hoeveel studenten-huisvestingen ze in hun stad zullen bouwen. Zo kunt u tot een totaalplan komen en zien waar de noden zitten en waarover u, bijvoorbeeld met de minister van Ruimtelijke Ordening, moet spreken om te bekijken hoe we dat allemaal vlugger kunnen realiseren. Ik verwacht van u overleg, minister, geen praatbarak, maar wel duidelijke acties. *(Applaus bij Open Vld en Vooruit)*

De voorzitter: Meneer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Beste collega's, als zelfs de liberalen hier al komen vertellen dat de markt faalt, dan denk ik dat we een momentum hebben om in te grijpen. Van u, minister, hoor ik echter veel problemen, weinig oplossingen en al helemaal geen engagement om effectief een einde te maken aan die hoge prijzen. Want we hebben vandaag op de kotenmarkt een overaanbod aan luxekoten, en we hebben een tekort aan betaalbare koten. Op zo'n moment, minister, is het tijd voor de overheid om in te grijpen en ervoor te zorgen dat studenten betaalbaar kunnen wonen en dus ook betaalbaar kunnen studeren. Ik vind het heel vreemd dat u het belang van de publieke sector in twijfel trekt. Er zijn publieke koten in alle studentensteden. Die worden jammer genoeg afgebouwd, terwijl ik denk dat ze een van de zaken zijn waar we meer op zouden kunnen inzetten om ervoor te zorgen dat we de koten betaalbaar zouden kunnen maken.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Carmen Ryheul aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de aanpak van dodehoekongevallen**ACTUELE VRAAG van Marius Meremans aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over verkeersongevallen met fietsers**

De voorzitter: Mevrouw Ryheul heeft het woord.

Carmen Ryheul (Vlaams Belang): Minister, vorige week vonden in twee dagen tijd maar liefst drie dodehoekongevallen plaats waarbij helaas slachtoffers te betreuren vielen. De afgelopen drie weken haalde de dodehoekproblematiek maar liefst vier keer het nieuws. In Oostende kwam een meisje van 18 jaar om het leven toen de brommer waarop ze meereed, onder de wielen van een vrachtwagen terechtkwam. In Tielt werden een 2-jarige peuter en haar oma op het zebrapad gegrepen door een bus. In Hechtel-Eksel liet een 15-jarig meisje het leven toen ze met haar fiets onder een bus terechtkwam. In Bonheiden kwam een 62-jarige fietser onder een vrachtwagen terecht.

In al deze gevallen, minister, ging het om een dodehoekongeval. Het is tragisch dat het beleid in deze hoogtechnologise tijden er nog steeds niet in slaagt om een oplossing te bedenken voor dode hoeken en al dat menselijk leed te voorkomen, want dodehoekongevallen zijn ongemeen dodelijk. In bijna drie op de vijf gevallen kennen ze een dodelijke afloop. Minister, ik heb u in de commissie Mobiliteit al meermaals ondervraagd over dit onderwerp en ook gevraagd naar uw initiatieven tegen die dodehoekongevallen. Ik heb ook al zelf suggesties aangereikt. Ik stel hier vandaag opnieuw de vraag hoever u staat met de aanpak van die dodehoekongevallen, enerzijds inzake de sensibilisering. Ik heb immers het gevoel dat op dat vlak nog een extra tandje bijgestoken kan worden.

Anderzijds wil ik ook graag weten hoe het nu is gesteld met de implementatie van die nieuwe veiligheidssystemen voor vrachtwagens. We kunnen en mogen immers absoluut niet wachten tot het volgende dodelijke slachtoffer valt. Dat is immers altijd iemands kind, iemands ouder of iemands geliefde. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Er waren op korte periode inderdaad een aantal dodehoekongevallen, in Bonheiden, Hechtel-Eksel, Tielt en Oostende, met leeftijden van 2 tot 62 jaar. Het zijn er 23 per jaar, maar waarschijnlijk ligt dat aantal hoger. Het gaat ook nog over andere ongevallen, waarbij er meestal geen voorrang werd verleend aan de fietser of er een probleem van zichtbaarheid was. We hebben reeds inspanningen gevraagd aan de transportsector. Er zijn mogelijkheden: de cabine verlagen, camera's, meer vensterruimte, meer spiegels. Maar goed, er zal tijd nodig zijn om die vloot te wijzigen. Er wordt gesproken van 2026. Dat is nog 4 jaar, uiteraard. Experts verwezen echter ook naar de fietsinfrastructuur. We denken daarbij aan het verbeteren van de veiligheid aan rotondes, de zichtbaarheid van de fietser, de zichtbaarheid van het fietspad, een opstelvak voor fietsers, en ook bijvoorbeeld, uiteraard, aan de conflictvrije kruispunten, die daar ook een rol in kunnen spelen.

Mijn vraag is concreet. Ik weet dat men bezig is. Ik zie ook een aantal acties op het terrein van het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV), maar moeten we in dezen niet gaan prioriteren? Dan is mijn vraag ook: welke concrete prioritaire acties schuift u nu naar voren om dat toch op korte termijn te kunnen terugdringen?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Collega's, dank u wel voor uw vragen. We hebben de voorbije weken inderdaad weer zeer trieste cijfers en zeer trieste feiten moeten vaststellen. Ik denk dat er in de eerste plaats medeleven moet worden betuigd aan alle nabestaanden van die dodelijke slachtoffers. We zeggen het keer op keer: elk slachtoffer in het verkeer is er een te veel. De cijfers van vandaag zijn zeker niet goed, en achter die cijfers schuilt onnoemelijk veel leed. U hebt het zelf al gezegd: het zijn vaak kinderen, het zijn ouders, het zijn broers of zussen, het zijn collega's, het zijn klasgenoten. Kortom, keer op keer hakt dat er heel erg in. Daarom moeten we daar ook echt onze absolute topprioriteit van maken, moeten we iets doen aan de verkeersveiligheid.

Zeker inzake de dodehoekongevallen werden we de voorbije twee weken inderdaad weer echt geconfronteerd met de harde realiteit. U weet dat wij in ons verkeersveiligheidsplan dat we in juli 2021 hebben afgeklopt, ook specifiek met betrekking tot dodehoekongevallen een heel aantal criteria en maatregelen hebben opgenomen. Dat zijn enerzijds maatregelen die focussen op sensibilisering en op educatie. Via het leerplan in het lager onderwijs moet men jonge kinderen zeker echt kennis geven van waar ze zich in de gevarezone in de nabijheid van een vrachtwagen of bus bevinden, maar er is ook de nascholing bij de professionele vrachtwagen- of buschauffeur, de code 95. Ook daarop wordt volop gefocust, met nog meer de klemtoon op het risico van dodehoekongevallen.

Omdat u dat ook specifiek vraagt: we doen met heel wat bedrijven aan sensibilisering. Ik ben laatst nog bij een bedrijf in Lanaken gaan bekijken hoe men daar ook daadwerkelijk met de schoolgaande jeugd in contact gaat om een aantal maatregelen te nemen. Ook samen met de vrachtwagensector zelf nemen wij echter nog een aantal specifieke elementen op. Er zijn ook de spiegelafstel-plaatsen, die overal her en der uit de grond komen om daar een antwoord op te bieden.

Daarnaast is en blijft de hele kwestie van onze infrastructuur natuurlijk van doorslaggevend belang. Dat blijkt ook duidelijk uit de studie van Vias, waarnaar u zelf al verwees. Er is ons MIA-verhaal (Mobiliteit Innovatief Aanpakken). Dat hebben we uitgerold. Daarin leggen we de klemtoon op die proactieve benadering: we moeten niet wachten tot er een ongeval is gebeurd, maar we moeten proactief overgaan tot de detectie van mogelijk gevaarlijke punten om onmiddellijk te kunnen bijsturen. We moeten gelijktijdig ook zorgen dat tal van verkeerskundige ingrepen in onze infrastructuur veel sneller kunnen worden uitgevoerd, en we moeten dat ook samen met de lokale besturen, met onze lokale actoren doen. We zien immers dat ruim 60 procent van de ongevallen op onze gewestwegen gebeurt.

Nog een heel belangrijk punt dat ik ook wil benadrukken, is dat wij voor het eerst de kindnorm hebben opgenomen in ons verkeersveiligheidsplan. Die kindnorm bepaalt heel duidelijk dat onze weginfrastructuur maar veilig zal zijn, als ze gemaakt is op maat van een kind van 8 jaar. Als ze op maat van een kind van 8 jaar gemaakt is, zal ze veilig zijn voor eenieder tussen de 8 en 80 jaar, kortom, voor de jonge mensen, maar ook voor de iets minder jonge mensen. Daar moeten we op blijven inzetten.

Tegelijk weet u ook dat vanuit Europa de regelgeving is gegeven om ook technologisch een aantal aspecten door te voeren, met name de verplichte detectiesystemen aan nieuwe vrachtwagens vanaf 2022, maar vanaf 2024 voor heel Vlaanderen. Ik hoop dat dat ook soelaas gaat brengen.

De voorzitter: Mevrouw Ryheul heeft het woord.

Carmen Ryheul (Vlaams Belang): Dank u wel voor uw antwoorden, minister. Het is zeker een goede zaak dat die nieuwe technologische zaken verplicht

worden voor de nieuwe vrachtwagens, om dergelijke vreselijke ongevallen te vermijden en levens te redden. Maar het probleem ligt nog altijd bij het feit dat het niet verplicht is voor oudere vrachtwagens. Zeker in de bebouwde kom betekent dat dat elke vrachtwagen die daar rondrijdt zonder die nieuwe technologie die dodehoekongevallen kan vermijden, een niet te verantwoorden groot risico is.

Hoe beoordeelt u de toegang van dergelijke vrachtwagens tot de bebouwde kom? Acht u het niet opportuun om bijvoorbeeld de toegang tot de bebouwde kom afhankelijk te maken van de aanwezigheid van dergelijke nieuwe technologieën?

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): We weten dat de vrachtwagenvloot in transformatie is. Ze zijn daarmee bezig. Dat zal natuurlijk zijn tijd vragen. Ik snap de bekommernis van de collega wat betreft de bebouwde kom, maar daar kunnen lokale besturen ook werken met bepaalde venstertijden. Laat vrachtwagens bijvoorbeeld niet leveren tijdens de spits van de schooluren.

Ik heb nog een andere vraag, minister. Ik hoop toch dat we prioritair blijven inzetten op die knelpunten. ik hoor sommige collega's zeggen dat ze de minister gaan afrekenen op het aantal kilometer fietspaden. Dat is voor mij belangrijk, maar niet de essentie. Het zijn die schakelpunten tussen lokale weg, gemeenteweg en gewestweg waar vaak de problemen zitten. En daar moet echt op ingezet worden. Dat is mijn vraag, minister, dat we daar, samen met de lokale besturen, prioritair op zouden inzetten. Dat is voor mij echt essentieel en quasi even belangrijk als het aantal kilometer fietspaden.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Minister, we hebben vorige week die trieste dodehoekongevallen gehad, maar de cijfers voor 2021 zijn globaal genomen bijzonder slecht: 8788 gewonde fietsers en 70 overleden fietsers. Collega's, dat zijn er meer dan er vandaag parlementsleden in dit halfroend zitten. Beeld u dat even in, wij allemaal dood op de fiets.

Minister, ik blijf op mijn honger zitten na uw antwoord. Het doet mij een beetje denken aan wat u zondag in De Zevende Dag gezegd hebt: "Ik ga daar niets aan doen, want daar is geen draagvlak voor. In een peiling van Het Laatste Nieuws was er maar 80 procent dat daarin mee wou gaan, dus ik doe het niet."

Maar het is echt eens nodig, minister, dat u naast het afratelen van uw riedeltje ook eens echt stevig ingrijpt als die slechte cijfers blijven: lagere snelheid, conflictvrije kruispunten – uw administratie kiest nog altijd voor kruispunten met conflict –, venstertijden, zodat er aan de scholen geen vrachtwagens meer rijden.

Wat is, kernachtig, uw nieuwe extra beleid dat u zult voeren, nadat u deze zeer slechte verkeersveiligheids cijfers hoort? (*Applaus bij Groen en Vooruit*)

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Collega's, het verschil wordt gemaakt. Woorden wekken en voorbeelden strekken. De minister heeft ernaar verwezen dat we in Lanaken nu al twintig jaar een project dodehoekspiegel hebben. Het Rode Kruis organiseert dat, samen met de leerlingen van het derde en vijfde leerjaar en het transportbedrijf Gobo van Jurgen Goby, vanuit de praktijk: die kinderen confronteren met dodehoeksituaties en vooral aan de kinderen, door middel van educatie, vanuit praktijksituaties duidelijk maken welke bewegingen en vooral inhaalbewegingen zij niet moeten doen ter hoogte van vrachtwagens in de buurt van kruispunten.

Dat is, denk ik, de belangrijkste mogelijkheid om dat soort tragische ongevallen te vermijden.

En, twee, als we weten hoe het verkeer de jongste tien à vijftien jaar door middel van sensoren in wagens en vrachtwagens veiliger geworden is, denk ik ook dat dit soort tragische dodehoekongevallen vermeden kan worden dankzij vooruitgang in de technologie, dankzij sensoren en ook dankzij een aangepast verkeersgedrag.

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Minister, in Vlaanderen zijn er vorig jaar zeventig fietsers verongelukt in het verkeer. Dit is in tien jaar tijd het hoogste cijfer, op één jaar na. De cijfers zijn hallucinant, maar we blijven kalm. Veel ongevallen gebeuren door de belabberde staat van de fietsinfrastructuur. Iedereen kent de moordstrookjes; het wordt tijd dat u ze ook leert kennen, mevrouw. Iedereen is het erover eens dat er brede en veilige fietspaden nodig zijn.

U schermt steeds met recordbedragen op het vlak van investeringen in fietsbeleid, maar het enige record vandaag is dat aantal doden: zeventig. Het betert niet. Al jaren trekken we met velen hier aan de alarmbel, week na week, in uw commissie. Wat we nodig hebben, is een minister die écht werk maakt van verkeersveiligheid: zone 30 in de bebouwde kom, vrachtwagens weg uit schoolomgevingen, brede en veilige fietspaden. Uw antwoord is altijd, ook vandaag: opsommen hoe goed u bezig bent en wat u allemaal doet. Wel, met zeventig fietsdoden bent u niet goed bezig. Er is ander beleid nodig.

Ik heb dan ook de volgende vraag: welke initiatieven zult u nu eindelijk nemen om de verkeersveiligheid voor fietsers te verhogen en wanneer start u daarmee? (*Applaus bij Vooruit en Groen*)

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Martine Fournier (CD&V): Het is natuurlijk niet de eerste keer dat deze problematiek ter sprake komt: na ieder ongeval wordt ze besproken, ofwel in de plenaire vergadering ofwel in de commissie, en terecht. We kunnen niet genoeg aandacht hebben voor verkeersveiligheid. Ieder ongeval is er echt wel een te veel.

Anderzijds is het misschien wel zo – en ik wik mijn woorden – dat er soms te snel een bepaalde stempel op een ongeval geplakt wordt. Ik bedoel daarmee dat er soms een betere analyse gemaakt zou moeten worden van ieder ongeval. Niet ieder korps registreert een ongeval op dezelfde manier. Ik citeer Stef Willems van Vias: "Pas sinds een jaar kan de politie op het registratieformulier bij ongevallen de dode hoek als oorzaak aanduiden. En meestal duurt het even voor die nieuwe formulieren ingeburgerd zijn." Het zou dus goed zijn, minister, dat we meer statistieken hebben om de problematieken beter te kunnen aanpakken en alles beter in kaart te hebben.

Ik wil kort nog even verwijzen naar de commissievergadering van 21 oktober 2021, toen ik deze problematiek zelf ter sprake bracht. Het ging toen over een Frans initiatief, de dodehoekstickers. U zou dit bespreken met uw Europese collega's. Mijn vraag aan u is: hebt u dat ook gedaan?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Dank u wel, collega's, voor de bijkomende vragen en bedenkingen, bij sommigen al iets kritischer dan bij anderen.

Ten eerste, een betere en duidelijkere analyse van de verkeersveiligheidscijfers, dat hebben we nog geen week geleden gedaan. Ik heb met elke provinciale afdeling samengezeten om die verkeersveiligheidsstatistieken te analyseren, om de oorzaken na te gaan, om de locatie van die verkeersongevallen te bekijken, om te bekijken waar welke snelheidslimiet gold en dergelijke meer.

Ja, in 2021 waren er zeventig dodelijke fietsslachtoffers, en dat zijn er andermaal zeventig te veel. Maar, mijnheer Bex, u maakt er continu een karikatuur van. U verwijst naar de discussie in De zevende dag. Die discussie ging over een snelheidsverlaging van 120 naar 100 kilometer per uur, een verlaging die u verplicht wilt invoeren op autosnelwegen. Ik nodig u uit om het aantal fietspaden op autosnelwegen te gaan controleren; ik denk dat u het ermee eens zult zijn dat er daar geen dodelijke fietsslachtoffers vallen. Dat is één zaak. (*Applaus bij Open Vld en de N-VA*)

Ten tweede, mevrouw Lambrecht, u zegt dat het allemaal te maken heeft met de belabberde fietsinfrastructuur. Wel, ik nodig u uit om een analyse te maken van de cijfers van 2021. Wat blijkt daaruit? 60 procent van de fietsongevallen gebeurt op gemeentewegen en 60 à 70 procent gebeurt binnen de bebouwde kom. Wat hebben we daarom gedaan? We hebben niet alleen gekeken naar de fietspaden op de gewestwegen – de moordstrookjes, zoals u ze noemt – maar doen een grondigere analyse.

We gaan ook samenwerken. Daar staat onze innovatieve aanpak, MIA, voor. We werken samen met de lokale besturen en met de lokale actoren. We zullen samen met hen de analyse maken en sneller zorgen voor meer verkeersveiligheid. Een oplossing voor de dodehoekongevallen zijn onder andere de gevleugelde zebrapaden. We roepen de lokale besturen op om daar ook werk van te maken. Zo zijn er tal van maatregelen. Stop alstublieft met te zeggen dat we achterover leunen en niets doen, en dat het ons allemaal niet raakt. Integendeel, we doen al het mogelijke om een kentering in die cijfers te realiseren. Ik denk dat iedereen weet dat zoiets niet mogelijk is van vandaag op morgen.

U zegt dat ik te weinig doe inzake fietsinfrastructuur. We hebben vorig jaar een bedrag van meer dan 328 miljoen euro vastgelegd, en daarvan zult u de resultaten in de komende periode zien. Ook voor dit jaar hebben we in het investeringsplan opnieuw 329 miljoen euro ter beschikking gesteld. Daarvan zult u ook de resultaten kunnen zien. We zetten daarnaast ook heel veel extra middelen in voor verkeersveiligheid, namelijk meer dan 250 miljoen euro. Van alle gevaarlijke punten van de dynamische lijst 2021 is ruim een derde opgelost, een derde is in onderzoek en de rest wordt binnenkort uitgevoerd. Dat betekent dat ruim twee derde op korte termijn is opgelost. Dat betekent: geen twintig jaar wachten met een historische lijst of in 2002 een lijst met achthonderd punten op tafel leggen, waar er uiteindelijk op dat moment nog een aantal van open staan.

We zetten volop in op de veilige voetgangersoversteekplaatsen en op de conflictvrije kruispunten. We zetten continu tal van maatregelen in de picture, en ook de lokale besturen weten dat. Ze zijn onze bondgenoten en zorgen samen met ons voor meer verkeersveiligheid. Stop dus alstublieft met te zeggen dat we niets doen. Het tegendeel blijkt uit heel wat acties en ook uit alle middelen die we continu vrijmaken.

Een aantal collega's, zowel mevrouw Fournier als de heer Keulen, heeft terecht opgemerkt dat het een en-enverhaal is. We weten dat ook de technologische aspecten moeten worden meegenomen. Vanaf 2024 zal die technologie verplicht worden op elke vrachtwagen, niet alleen op de nieuw ingeschreven vrachtwagens. Vlaanderen is een transitregio. Over de stickers uit Frankrijk hebben we de discussie al gehad. Het is moeilijk om een sticker van elk land in elke taal op een

vrachtwagen te kleven, want dan weet niemand het meer. Er rijden heel wat buitenlandse vrachtwagens op de Vlaamse wegen. We zijn daarmee bezig. We hebben dat ook overgemaakt aan collega Gilkinet, die het verder ter harte zal nemen richting de collega's op Europees vlak. Het is en-en-en.

We zijn bezig met onder andere het SAVE-charter (Samen actief voor veilig verkeer) en het charter Werftransport, mevrouw Ryheul. Dat was uw specifieke vraag. We zullen ook bekijken hoe we vrachtwagens zeker in schoolomgevingen maximaal kunnen terugdringen en er minstens ook voor zorgen dat alle veiligheidsaspecten worden nageleefd.

Ik blijf herhalen: elk ongeval is er een te veel, zeker de dodelijke, maar ook diegene met zwaar lichamelijk letsel. We moeten zorgen voor een kentering, maar dat is een en-enverhaal. Ik ben heel blij dat er heel veel bondgenoten zijn op het lokale niveau en dat ze ook de 'sense of urgency' zien. Iedereen wil samenwerken om die kentering te realiseren. Enerzijds moet onze infrastructuur een pak veiliger, maar anderzijds ook het gedrag van heel wat weggebruikers.

De voorzitter: Mevrouw Ryheul heeft het woord.

Carmen Ryheul (Vlaams Belang): Minister, ik verwijt u absoluut niet dat u achteroverleunt, maar uw strijd tegen allicht de meest dodelijke ongevalloorzaak, namelijk de dode hoek, moet duidelijk nog worden opgevoerd. De cijfers spreken ook boekdelen: vijftig dodehoekongevallen op een jaar en in bijna drie op de vijf gevallen zelfs met een dodelijke afloop. Heel vaak zijn er daarbij ook kinderen betrokken. Kinderen zijn niet of onvoldoende op de hoogte van de gevaren van de dode hoeken van vrachtwagens.

Minister, neem initiatieven en zorg er ook voor dat onze kinderen met een gerust hart naar school kunnen gaan. Ik reik u drie voorstellen aan. Zet in op de versnelde implementatie van de nieuwe technologieën die dergelijke gruwelijke ongevallen ook kunnen vermijden. Zet ook verder in op voorlichting en verkeerseducatie voor onze kinderen zodat ze ook ten volle het gevaar beseffen. En maak ten slotte werk van de conflictvrije kruispunten, want al die dodelijke ongevallen vonden plaats op kruispunten die niet conflictvrij zijn. Alleen al door een verkeerstechnische aanpassing hadden ze niet hoeven te gebeuren. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Collega's, er zijn geen mirakeloplossingen. Het is inderdaad zo dat we op diverse domeinen moeten werken. Wat kunnen we doen? We kunnen vragen aan de transportsector om vervroegd de vloot om te vormen. Als het gebeurt, stuur eerst de vrachtwagens die aangepast zijn naar de meest gevoelige punten, als ze daar moeten leveren. Ten tweede, collega Keulen zei het al en ook ikzelf heb het gezegd: sensibilisering. Dat is nodig, zeker bij onze kinderen. Dat zegt iedereen hier. Wijzelf worden geconfronteerd met speedpedelecs en elektrische fietsen die sneller gaan. Ten derde wil ik zeggen dat lokale besturen moeten intekenen op de subsidiekanalen die er zijn. De Vlaamse Regering heeft centen vrijgemaakt. Ten vierde zou ik ook willen vragen om, als er geld zou overblijven van het Kopenhagenplan voor de lokale besturen en dat eventueel wordt overgeheveld naar het fietsfonds, in de eerste plaats de gevoelige knelpunten prioritair aan te pakken. We zouden onze centen prioritair moeten besteden aan conflictvrije kruispunten. Dit is geen terechtwijzing, integendeel, minister. De N-VA staat pal achter de veranderingen, en we blijven daar ook mee doorgaan, met het nodige budget. *(Applaus bij de N-VA en van Marino Keulen)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Inez De Coninck aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de onderhandelingen betreffende de werken aan de Brusselse ring

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Collega's, minister, ik sta hier opnieuw voor u met een vraag over het project Werken aan de Ring. Tot maandag laatsleden 25 april 2022 liep de digitale expo over dit project. De expo werd georganiseerd door De Werkvennootschap. Er stonden ook verschillende webinars gepland over de verschillende deelprojecten. Deelnemers konden vragen stellen aan de experts van De Werkvennootschap. Die Werkvennootschap slaagt erin om via inspraak en communicatie te zorgen voor een breed draagvlak voor het project Werken aan de Ring. Dat is een goed en belangrijk project, niet alleen voor onze regio, Vlaams-Brabant en Brussel, maar bij uitbreiding voor heel Vlaanderen. Het is als het ware een beetje het Oosterweel van onze regio.

Collega's, Werken aan de Ring gaat over veel meer dan alleen een vlotte doorstroming met de auto. Het gaat ook over fietssnelwegen, openbaarvervoer-verbindingen, ecoducten. Het project zorgt dus niet alleen voor een betere mobiliteit, maar ook voor meer veiligheid en meer leefbaarheid. Het zou dan ook enorm jammer zijn, minister, dat dit project vertraging oploopt. Eerlijk gezegd: ik maak me daar een beetje zorgen over. In het verleden zagen we de eigengereide houding van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest omtrent bepaalde mobiliteitsdossiers. Ik denk bijvoorbeeld aan de stadstol. Vorige zomer nog heeft de Brusselse Regering omtrent het project Werken aan de Ring een negatief advies geformuleerd. Minister, ik heb het daarnet geschetst. De Werkvennootschap werkt heel goed. De burgers zijn mee. Iedereen wordt betrokken, ook de inwoners van het Brusselse Gewest. Op het terrein zien we ook al de eerste resultaten. Het zou dan ook enorm jammer zijn dat het politieke luik achterwege blijft.

Ik heb dan ook deze vraag voor u: hoever staat het met de onderhandelingen in het kader van de samenwerkingsovereenkomst met de Brusselse Regering?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Dank u, mevrouw De Coninck, voor uw vraag. Voor de belangrijke ontwikkelingen rond de R0, de Brusselse ring, maar ook rond het Heizelplatform – we hebben dat samen in een geïntegreerd proces opgenomen – zijn de studies lopende. Er is daaromtrent een openbaar onderzoek geweest, dat heeft plaatsgevonden van mei tot juni 2021, waarbij heel wat opmerkingen en bezwaren van burgers, stakeholders en lokale besturen in de picture werden gebracht. Op grond daarvan heeft men tal van varianten en alternatieven verder uitgewerkt. Die werden nu tijdens die digitale expo ter beschikking gesteld van alle mogelijke stakeholders.

Nu, er is uiteraard ook een inspraakreactie gekomen van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. In grote lijnen kan ik dat beperken tot drie grote elementen. Zij vragen ten eerste de ruimtelijke impact zo maximaal mogelijk te beperken. Ten tweede vragen zij aandacht te hebben voor de ecologische verbindingen en zeker voor de speciale beschermingszone (SBZ) rond het Laarbeekbos. En ten derde vragen ze aandacht te hebben voor de modal shift, voor alles wat ze in het Good Moveplan hebben opgenomen. Maar uiteraard – ik denk dat u dat ook weet – zetten wij volop in op die modal shift. We investeren heel veel in de Brusselse Rand inzake fietsinfrastructuur, het Brabantnet, Hoppinpunten en park-and-rides.

Kortom, wij hebben die modal shift zelf zeker ter harte genomen, maar ook die andere elementen nemen we mee. We zijn op dit ogenblik in overleg met de

verschillende partners, ook die van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Het is de bedoeling dat we nu tot één gedragen voorstel komen en dat dat dan verder wordt uitgerold. We zullen binnenkort alleszins weer aan tafel zitten met het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest om de laatste voorstellen te bespreken.

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben enigszins tevreden met uw antwoord. U hebt in het verleden ook altijd gekozen voor de weg van het overleg en de communicatie. U geeft aan dat u ook in dezen overleg hebt gepland. Dat lijkt mij zeker noodzakelijk. Want het kan toch niet zijn dat we laten gebeuren dat de Brusselse regering dit project vertraagt. Het project is broodnodig. Zelfs Brussel heeft het nodig om bereikbaar te blijven, want zij willen zoveel mogelijk verkeer uit de stad en op de grote wegen, waaronder de ring.

Minister, ik wil dan ook vragen om alle initiatieven te nemen die nodig zijn om dit project op bestuurlijk en op politiek vlak ook zijn voortgang te laten kennen.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Minister, goede collega's, twee Vlaamse steden zijn Europees kampioen op het vlak van fileleed, lengtes van file en verloren reistijd en dat zijn Antwerpen en Brussel, en dus moet er zeker op de ring rond Brussel iets gebeuren aan de capaciteit. Een versnelde doorstroming is vanuit economisch en verkeersveiligheidsoogpunt heel belangrijk, net als vanuit milieuoogpunt. Denk aan de uitlaatgassen.

Wij zijn hierin dan ook partners, vanuit Brussels oogpunt bekeken. Uiteraard moeten we rekening houden met hun milieuoverwegingen, maar zij moeten dat ook met ons doen. Nogmaals: verkeersveiligheid, uitlaatgassen, verloren reistijd zijn allemaal zaken die bijdragen tot een negatief dan wel een beter imago van de Europese hoofdstad die Brussel is. Maar vandaag is Brussel kampioen in verloren reistijd en in fileleed. Dat moeten ze nu mee helpen te voorkomen door ons hier de hand te reiken, minister.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Ook wij vinden het belangrijk dat er in dit dossier vooruitgang kan worden geboekt. Op de Brusselse ring heb je ontzettend veel op- en afritten – dat hoef ik niemand te zeggen – die niet enkel voor heel veel fileleed zorgen, maar ook voor bijzonder veel verkeersongevallen. Ik denk dat er per week twee verkeersongevallen zijn op de Brusselse ring. Ook daarom is het absoluut nodig dat dit dossier er komt en dat er vooruitgang kan worden geboekt.

Het gaat natuurlijk ook over leefbaarheid, fietspaden, ecoducten en aantakkingen op het openbaar vervoer. Het gaat hier dus over veel meer dan louter beton.

Dat moet natuurlijk gebeuren in overleg met Brussel en, zoals u weet, zonder stadstol wat ons betreft. Maar er zijn nog andere dossiers waarover er moet worden gesproken: de stadsboulevards, de randparkings en dergelijke meer.

Het moet in overleg gebeuren, maar er moet ook vooruitgang worden geboekt in dit voor onze regio bijzonder belangrijke dossier.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Collega De Coninck, dank u wel voor de vraag.

Minister, voor ons bestaat er geen discussie over dat de ring absoluut veiliger moet, dat hij ook moderner moet, want hij is al heel oud, en dat er daar meer ruimte moet komen voor de fiets en voor het openbaar vervoer, naast het autogebruik.

Maar collega Keulen haalt het belang aan om de capaciteit van de ring te verhogen en daar zijn wij het niet mee eens. Het Planbureau heeft gisteren of vandaag bekendgemaakt dat er tegen 2040 meer files zullen zijn en dat er lagere snelheden op onze autosnelwegen zullen worden gehaald. In De Standaard van 31 maart heeft planoloog Kobe Boussauw van de VUB uitgelegd dat de plannen voor de ring zoals die tot vandaag zijn vormgegeven geen rekening houden met essentiële wetenschappelijke inzichten, namelijk dat, als je meer beton legt en meer capaciteit creëert, die zich ook snel vult met bijkomende auto's die daar in de file komen te staan.

Minister, tot slot, u hebt zelf al gezegd dat Vlaanderen ook wil werken aan een slimme kilometerheffing. Daar wordt in de huidige plannen voor de ring rond Brussel geen rekening mee gehouden.

'It takes two to tango.' Die elementen zijn voor het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest bijzonder belangrijk. In welke mate hebt u al, met die wetenschappelijke inzichten in de hand, de plannen opnieuw bekeken om na te gaan of het toch niet mogelijk is om die ring moderner en veiliger te maken zonder extra rijstroken te organiseren? (*Applaus van Chris Steenwegen*)

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Dank u wel, collega's, voor jullie bijkomende opmerkingen. Inderdaad, we zijn kampioen inzake files. Het fileleed neemt iedere dag toe. Iedere dag worden we daar opnieuw mee geconfronteerd op de R0 en de R1. Wat die specifieke eisen van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreft: we gaan daarmee in overleg. Ik denk inderdaad dat overleg nog altijd het beste middel is om tot een vergelijk te kunnen komen. Als iemand eenzijdig zijn of haar wil wil opdringen, dan zal het niet lukken, of het nu gaat over SmartMove of over infrastructuurwerken. Als er niet gesproken kan worden, kunnen er ook geen oplossingen gevonden worden en kunnen we niet tot een vergelijk komen.

De Werkvennootschap zet in dezen wel continu in op inspraak, op cocreatie, op samenwerking, om zo te komen tot gedragen voorstellen: voorstellen die een groot draagvlak hebben en die zodoende ook niet aangevochten zullen worden. Ik denk dat beide partijen daarom water bij de wijn moeten doen.

Mijnheer Bex, ik ken het standpunt van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, waarin wordt gesteld dat er geen enkele verharding bij mag komen. Maar ik herhaal: als we het hebben over verkeersleefbaarheid en verkeersveiligheid, dan moeten we ook rekening houden met die doorstroming en met het feit dat de huidige capaciteit op de R0 veel te beperkt is. Vandaar zullen we toch moeten kijken hoe we, al dan niet met eventuele parallelwegen, kunnen zorgen dat er hier een betere doorstroming komt, dat we niet met zijn allen in de file blijven staan, dat de R0 die collectorsrol kan blijven opnemen en dat we zodoende komen tot meer doorstroming, tot meer verkeersveiligheid en zeker voor alle omwonenden tot meer verkeersleefbaarheid. Dat is waar we ten volle op inzetten.

Mevrouw De Coninck, u zegt dat we aan tafel moeten blijven zitten en het overleg moeten laten plaatsvinden. Binnenkort zal ik samenzitten met de minister-president van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, onze minister-president en de schepen bevoegd voor mobiliteit en openbare werken van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest om de voortgang van dit dossier te bespreken. Ik hoop uiteraard dat we dan tot een vergelijk kunnen komen en dat het niet zal zijn

zoals bij de SmartMovesituatie van een aantal maanden geleden, waarbij iemand gewoon eenzijdig zijn wil wil opdringen, waartegen we ons allemaal zullen moeten verzetten.

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Dank u, minister, voor uw bijkomend antwoord. Ik merk ook bij de tussenkomsten van de collega's veel steun voor het project van de werken aan de ring. Ik denk dat het nodig is. Ik merk ook veel appreciatie voor het werk van De Werkvennootschap. Ik denk dat de manier waarop zij dat aanpakken, een voorbeeld is, met veel inspraak, communicatie en participatie, iets anders dan wat we gezien hebben bij de Brusselse initiatieven. Ik vind het dus goed dat u zegt ook het politieke overleg aan te vatten. Ik wil u vragen om dat ook echt op te drijven, opdat ook op dat vlak tot akkoorden gekomen kan worden, zodat dit project gerealiseerd kan worden. *(Applaus bij de N-VA en van Marino Keulen)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de reorganisatie bij de VRT

ACTUELE VRAAG van Bart Tommelein aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de besparingsplannen van de VRT

ACTUELE VRAAG van Elisabeth Meuleman aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de aangekondigde ontslagen bij de VRT

ACTUELE VRAAG van Klaas Sloomans aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het transformatieplan van de VRT

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, wat is het woord van een minister nog waard? Wat is uw woord nog waard? Want toen de Vlaamse Regering de besparingen bij de VRT heeft aangekondigd, hebt u keer op keer herhaald dat er geen naakte ontslagen kwamen, dat er geen paniek nodig was en dat er geen ontslagen in het perspectief waren. Keer op keer op keer. Nu ligt het besparingsplan op tafel. En wat blijkt? 115 mensen worden daar buitengezet. 50 werknemers worden niet vervangen. 70 medewerkers van Thuis moeten ergens anders gaan werken.

Dat is niet alleen slecht voor de VRT, minister, – en al helemaal niet grappig – dat is ook bijzonder onrespectvol ten opzichte van de medewerkers van de VRT. Bij de nieuwsdienst zijn ze niet gestopt met het informeren van de mensen tijdens corona. De medewerkers van Thuis, de ploeg van Thuis, is heel snel opnieuw opgestart in moeilijke omstandigheden. Weet u wat veel medewerkers van de VRT mij nu zeggen, minister? Blijkbaar werken wij voor leugenaars, voor een minister die zegt dat er geen ontslagen komen, voor een CEO die zegt dat er geen ontslagen komen, voor een raad van bestuur die zegt dat er geen ontslagen komen. Ze voelen zich gebruikt, minister, en ik kan hun geen ongelijk geven.

Bovendien is dat wat nu is aangekondigd, absoluut geen plan voor de toekomst. Minister, dit is een plan voor de uitverkoop. Er zijn steeds meer opdrachten die de VRT zelf niet meer mag doen. Die worden uitbesteed en geprivatiseerd. De VRT mag zelfs Thuis niet meer zelf maken, en dat is het kroonjuweel, zoals de directie zelf zegt. Zelfs dat moet uitbesteed worden, terwijl het de belastingbetaler geen

cent minder zal kosten. Het zal alleen uit de federale zak komen, in plaats van uit de Vlaamse zak.

Minister, een sterke openbare omroep is een essentiële pijler voor de democratie. Ik vraag me dus af wat het volgende zal zijn. De nieuwsdienst privatiseren? Enkel nog sport voor mensen die een abonnement betalen? Minister, voorzitter, de VRT wordt vandaag uitgekleeft om ruimte te geven aan de grote private zenders. Ik denk dat u daarmee een grote fout maakt. Ik heb een oproep voor u, minister: stop die besparingen zodat die uitverkoop kan stoppen.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Minister, u zult niet verbaasd zijn als ik hierover niet dezelfde mening als mijn voorganger heb. In de beheersovereenkomst met de publieke omroep staat duidelijk dat de VRT werk moet maken van dat transformatieplan, dat er keuzes moeten worden gemaakt, dat hervormingen noodzakelijk zijn, en dat efficiëntiewinsten voor de VRT zelf noodzakelijk zijn.

Inderdaad, vorige week werd aangekondigd dat het transformatieplan klaar is, en er zijn een aantal moeilijke beslissingen genomen. Als mensen hun job verliezen, dan is dat uiteraard niet iets om 'hoera!' te roepen. Dat vind ik ook. Maar als we de VRT willen herstructureren naar een efficiënte digitale mediaorganisatie, dan is dat wel nodig. Willen we de toekomst van de VRT veiligstellen in het multimediale en het internationale medialandschap, dan moeten we keuzes maken. Het was een belangrijke opdracht voor de VRT in de beheersovereenkomst, en ik wens dan ook mijn waardering voor de CEO en het management uit te drukken. Hier worden moedige keuzes gemaakt. Dit is een moeilijke keuze, maar men neemt tenminste eindelijk de koe bij de horens.

Kunt u meer informatie geven over wat nog voorligt, en wanneer en waarover met de vakorganisaties zal worden onderhandeld?

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, en mijnheer Tommelein: keuzes maken: ja; transformatie: ja. Maar om even de vergelijking te maken: DPG Media maakte vorig jaar meer dan 400 miljoen euro winst. De VRT moet tegen 2025 op een totaalbudget van 275 miljoen euro nog eens 25 miljoen gaan besparen. En ondanks uw beloften, ondanks de beloften van de CEO en van de raad van bestuur, komen er 116 naakte ontslagen, en zijn er 50 mensen die niet vervangen worden na hun pensionering.

Minister, tegen 2025 moet de VRT het met 10 procent minder personeelsleden doen, op het moment dat we een sterke openbare omroep, die betrouwbaar is, de burgers informeert en duiding geeft in turbulente tijden, meer dan ooit nodig hebben. Want, collega's, wie is dat, denk je, die Karrewiet in het Oekraïens ondertitelt, zodat de vluchtelingenkinderen snel Nederlands leren en integreren? De VRT. Wie zorgde voor onlinelessen tijdens corona? Onze VRT. Wie zet maatschappelijke thema's op de kaart zoals Taboe, waarover ongetwijfeld in zeer veel huiskamers gesproken werd, en waarover er discussies waren aan de keukentafel? Onze openbare omroep, het huis van vertrouwen voor duidingsprogramma's. En wie maakt de meeste Vlaamse fictie, minister, en collega Tommelein? Ook onze VRT, dat is allemaal de VRT, met steeds minder middelen en mensen.

Minister, hoe wilt u dat deze VRT, onze openbare omroep, zijn decretale opdracht, die wij hier hebben goedgekeurd in de beheersovereenkomst, nog kan uitvoeren in deze context? Dat is mijn vraag voor u. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: De heer Slotmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Voorzitter, de situatie is reeds uitvoerig geschetst door de collega's. Ik ga wat dat betreft niet in herhaling vallen, maar een element dat nog niet is aangeraakt, is het feit dat de efficiëntieoefening die de VRT nu maakt, er een is die de commerciële spelers natuurlijk al lang achter de rug hebben. Daar is het urgentiebesef van 'do or die', zoals u dat vaak noemt, natuurlijk al veel langer doorgedrongen, omdat men daar natuurlijk niet de luxe heeft dat er jaarlijks 260 of 270 miljoen euro op hun rekening wordt gestort.

En ik maak die vergelijking heel concreet: ook na 2025 zal de VRT nog altijd meer dan 1800 personeelsleden tellen, en dat dus voor een aanbod van welgeteld 10 merken. Weet u, mevrouw Meuleman, meneer D'Haese, met hoeveel ze het moeten rooien bij het grootste commerciële mediabedrijf van het land, voor een aanbod van niet 10, maar van 35 merken? Weet u het? Met 1450. *(Opmerkingen van Jos D'Haese)*

Met 1450 voor een aanbod van 35 merken. Daar slaagt men er dus in om met 20 procent minder personeel meer output te genereren, inclusief het uitgeven van de grootste krant van het land en inclusief het uitgeven van het grootste weekblad van het land. Kom dus niet af met die grijsgedraaide plaat dat ze aan de Reyerslaan op hun tandvlees zitten. Als men dat vergelijkt met de privé, leven ze daar immers nog altijd in het paradijs.

Waar ik de vorige sprekers wel in bijtreed, minister, is dat de ronduit asociale manier waarop dit plan wordt doorgevoerd natuurlijk als water en vuur contrasteert met de staalharde garantie die u als minister hebt gegeven, dat er geen naakte ontslagen zouden vallen. U hebt dat letterlijk gezegd in De Standaard van 9 november 2019.

Mijn vraag is dan ook heel concreet: hoe rijmt u de aangekondigde 116 naakte ontslagen met de belofte dat die er niet zouden komen? *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Bedankt, collega's, voor de talrijke vragen over het transformatieplan van de VRT. Ik zeg wel 'transformatieplan', ik hoor sommigen spreken over een besparingsplan, maar dat is het helemaal niet.

De context is heel erg duidelijk vandaag: we zitten met een bijzonder uitdagende internationale context, met internationale concurrentie die bikkelhard is, met bedrijven als Netflix en Disney+ die hier ook aanwezig zijn en hier ook heel sterk staan. We zitten ook met een radicaal wijzigend mediagebruik. Om daar maar een voorbeeld van te geven: in de beheersovereenkomst van de VRT hebben we aan de VRT gevraagd om 85 procent van de Vlamingen te bereiken. 85 procent. Tegelijk weten we al uit onderzoek dat een op de drie van onze jongeren die vandaag een woning verwerven of ergens gaan huren, geen kabeltelevisie, geen televisieabonnement meer nemen. Zij zijn zogenaamde 'cord cutters' die enkel wifi nemen of zelfs enkel op 4G zitten – in de toekomst 5G. Op dat moment weet men dat men als publieke omroep radicaal moet veranderen. Dat is ook wat we gevraagd hebben in de beheersovereenkomst: om de digitale omslag zeer duidelijk te maken. Om ervoor te zorgen dat de uitstekende content, de uitstekende inhoud die wordt gemaakt bij de VRT, bij alle Vlamingen terechtkomt, ook bij de jongeren die die steeds digitaler gebruiken.

Voor de VRT was de uitdaging natuurlijk om die radicale digitale omslag te maken in een zeer uitdagend budgettair kader, waarbij ze hun bedrijf inderdaad tegen 2025 moeten runnen met 25 miljoen euro minder kosten ten aanzien van de inkomsten. Dat is een serieuze uitdaging. Ik kan vaststellen dat de VRT-directie een plan op tafel heeft gelegd dat goed onderbouwd is en dat ervoor zal zorgen

dat de VRT er in 2025 zal staan als een sterke publieke omroep. Een sterke publieke omroep waar het goed zal zijn om te werken voor de op dat moment nog ruim 1800 voltijdse equivalenten, en vooral ook een sterke publieke omroep die er zal staan voor de Vlaamse mediagebruiker, waar goede producten zullen zijn, waar kwaliteitsvolle informatie zal zijn en waarvan de maatschappelijke meerwaarde is aangetoond.

Collega Tommelein, u peilde naar de details van het plan. De VRT-directie heeft daar al een communicatie over gedaan. Het gaat over vijf krachtlijnen. Een eerste gaat over de extra investering die men wil doen in Thuis, via een externe partner. Een tweede gaat over een investering in een multimediaal intern productiebedrijf. Een derde gaat uiteraard over kosten beheersen en de inkomsten ook nog verbeteren. Het vierde gaat over het extra investeren in digitale profielen. Men meent dat men met de bestaande medewerkers heel veel kan doen, ook dankzij een extra investering in vorming, maar dat het toch ook nog nodig zal zijn om dertig heel gespecialiseerde digitale profielen aan te werven. Het laatste punt gaat over de optimalisering, de verbetering van de interne organisatie.

Het is waar, collega's, dat daar moeilijke, maar moedige keuzes worden gemaakt. Het is inderdaad nooit leuk om dit soort mededelingen te doen, maar het is wel noodzakelijk. Het is noodzakelijk om ervoor te zorgen dat de VRT er ook in 2025 nog zal staan als sterke publieke omroep.

Daar zijn een aantal niet-vervangingen, en daar zullen ook een aantal doelgerichte afvloeiingen zijn. Dat is de keuze die de directie heeft gemaakt, en waar ik en ook de regering achterstaan.

U zult begrijpen dat ik over de verdere details en over de gesprekken met de vakbewegingen vandaag geen grote uitspraken zal doen. Het is een plan dat is uitgewerkt door de directie, en dat ook is besproken met de raad van bestuur, waarbij de raad van bestuur een duidelijk mandaat heeft gegeven om ook in dialoog te gaan met die vakbewegingen. Ik wil de directie daar alle ruimte geven om dat op een goede manier te doen, en om die dialoog aan te gaan, met heel veel respect voor al die sterke medewerkers die de VRT goed maken, en die ervoor zullen zorgen dat de VRT niet alleen vandaag maar ook in 2025 er zal staan als sterke publieke omroep.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Is het dat? U belooft keer op keer aan mensen die onze openbare omroep doen draaien, dat er geen ontslagen zullen zijn, keer op keer, hier in dit parlement – lees de verslagen er maar eens op na –, in de pers, overal waar u erover ondervraagd werd. Er zullen geen ontslagen zijn. En vandaag liggen er 116 ontslagen op tafel, en het enige wat u zegt is dat er afvloeiingen zullen zijn, ja. 'Dat is nodig.'

Een plan dat dient om 25 miljoen euro te besparen, dat mogen wij hier vandaag niet eens een besparingsplan noemen. Dan vraag ik mij af wat een besparingsplan eigenlijk is. Want die 116 mensen moeten niet weg voor een transformatie. Die moeten niet weg om beter in te kunnen zetten op multimedia. Die moeten niet weg om mee in te kunnen zetten op TikTok of Instagram. Die moeten weg omdat de VRT geld moet besparen. Dat is de enige reden waarom die 116 mensen moeten verdwijnen, minister.

Ik vind het bijzonder jammer dat u, als verantwoordelijk minister die daar die beloftes over heeft gemaakt, daar vandaag niet eens op kunt terugkomen door te zeggen: 'Verdorie, dat had ik op die manier niet mogen doen', en dat u vandaag niet zegt dat u die besparingen terugtrekt en dat die mensen hun werk verder

kunnen doen ... Want een sterke openbare omroep met minder volk? U mag mij eens uitleggen hoe we dat gaan realiseren. *(Opmerkingen van Marius Meremans)*

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Minister, bedankt voor uw toelichting. Uit de informatie die we vandaag krijgen blijkt overduidelijk dat het bestuursakkoord wordt uitgevoerd, en dat we moedige beslissingen durven te nemen met het management van de VRT, en dat men ook aan heilige huisjes durft te raken, zoals het extern produceren van Thuis.

Sommige collega's doen hier alsof externe productiehuisen geen mensen tewerkstellen. Het tegendeel is waar. En ik stel mij de vraag of zij dan niet vinden dat er een sterke, externe productiesector in Vlaanderen nodig is. Dat is blijkbaar allemaal niet nodig. *(Applaus van Marino Keulen, Marius Meremans en Philippe Muyters)*

Sommige collega's schreeuwen hier moord en brand. En nochtans hoor ik iedereen constant pleiten voor een sterke VRT, een sterke VRT die voorbereid moet zijn op een digitale toekomst. Wel, de sterkte van de VRT wordt niet gemeten aan het aantal mensen dat in dienst is. De sterkte wordt wel gemeten aan de wijze waarop ze haar kernopdrachten op een efficiënte manier kan vervullen, aan de wijze waarop ze nieuwe en jonge generaties wil aantrekken, en aan de wijze waarop ze een meerwaarde kan betekenen voor andere mediaspelers, door de sector te versterken en te ondersteunen. *(Opmerkingen van Katia Segers)*

Ik heb een bijkomende vraag, minister. In de overeenkomst is ook voorzien dat de VRT 16 miljoen euro van de Vlaamse Regering krijgt om een transformatieplan mee te helpen realiseren. Is er iets duidelijk over hoe die 16 miljoen euro zal worden aangewend? *(Applaus van Tom Ongena, Stijn De Roo en Philippe Muyters)*

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, dat is een zeer verbazingwekkend antwoord van een minister van de partij van en voor het volk, heb ik mij onlangs laten vertellen. U gaat blijkbaar helemaal mee in die kille bedrijfslogica, en het volk dat bij de VRT werkt doet er niet toe. Er gaan 116 mensen weg, minister, en die worden vervangen door 30 nieuwe, jonge en natuurlijk goedkopere mensen. En wij gaan hier in het Vlaams Parlement zeggen dat we toch moeten investeren in werknemers, en dat werknemers de kans moeten krijgen om zich om te scholen. Want die mensen kunnen ook mee. Die kunnen ook die digitalisering, dat crossmediale gaan realiseren.

Dit is een besparingsoperatie, een kille besparingsoperatie. En wij verwachten meer van een minister die verantwoordelijk is voor een instituut als de VRT, dat niet zomaar een commercieel bedrijf is, maar, mijnheer Slootmans, waar wij allerlei verwachtingen naar formuleren op het vlak van diversiteit op het scherm, het aanwerven van mensen met een beperking, en zelfs het uitdragen van de Vlaamse identiteit. Als wij dat vragen, dan moet daar iets tegenover staan, zodat zij die opdracht kunnen waarmaken. En dat is nu veel te weinig. *(Applaus bij Groen en Vooruit)*

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Minister, het is natuurlijk zo dat u geen rechtstreekse zeggenschap hebt, en gelukkig misschien maar, in het personeelsbeleid van de VRT, maar we kunnen ons anderzijds toch oprecht de vraag stellen

wat uw autoriteit, uw reël gewicht is als minister van een overheidsbedrijf waarvan u toch voogdijminister bent, wanneer dat krak het tegenovergestelde doet dan wat u belooft. Bij mijn weten is dat du jamais vu, maar goed, ik neem er akte van. Het is ook wel bijzonder veelzeggend.

Voor alle duidelijkheid, wij steunen uiteraard het uitgangspunt van een efficiëntere VRT die zich focust op haar kerntaak maar zolang zij BV's blijft wegekopen bij de concurrentie, zolang zij geld door ramen en deuren blijft smijten voor de uitzendrechten van sportrechten of het sluiten van peperdure exclusiviteitscontracten – ik denk dan aan Niels Destadsbader – met bevriende televisie-vedettes, bewijst zij enkel dat er nog heel wat overtollig vet is dat kan worden weggesneden. Ik verneem dan ook graag van u, minister, wanneer daar eindelijk het mes in wordt gezet, conform trouwens de resolutie die hier in 2020 is goedgekeurd. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Om te overleven moet de VRT inzetten op digitalisering en op jongeren. Dit parlement heeft dat de voorbije jaren al uit den treure herhaald, minister. Maar hoe dat moet gebeuren, is een beslissing van de VRT zelf. Hier kunnen we enkel kennismaken van de plannen die nu inderdaad op tafel zijn gelegd, misschien niet meteen verwachte plannen maar toch gedurfde, moedige plannen met ook dertig nieuwe aanwervingen voor multimedia.

Minister, ik sluit aan bij wat u net zei. Onze partij wil in elk geval nu in de eerste plaats het sociaal overleg alle kansen geven. Collega's, ik denk dat we beter dat sociaal overleg afwachten voor we heel grote conclusies trekken uit dit verhaal.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): De VRT is gewoon in Europees perspectief bij de beste leerlingen van de klas: kwaliteit, vertrouwen van het publiek, prijs/kwaliteit. De VRT wordt alom geloofd.

Sinds 2014 moet de VRT besparen. Tussen 2014 en 2025 heeft bij de VRT een op de vijf mensen de VRT moeten verlaten. In 2014 kostte de VRT elke Vlaming 46 euro, vandaag is dat nog maar 37 euro. En toch is de VRT blijven doen wat we van haar verwachten. In de coronacrisis heeft de VRT ons geïnformeerd, geëntertand, gezorgd voor educatie en ons zelfs moreel een hart onder de riem gestoken. Ze kreeg daarvoor expliciet applaus van de Vlaamse Regering. En vandaag krijgt de VRT stank voor dank.

Die 25 miljoen euro besparingen worden onverkort uitgevoerd. 116 mensen moeten vertrekken ondanks het feit dat u, de CEO, de raad van bestuur en de voorzitter hebben gezegd dat er geen naakte ontslagen zouden vallen. Dus is de vraag hoe de VRT die torenhoge ambities in dit uitstekende transformatieplan, wanneer het gaat over de keuze voor digitalisering, zou kunnen doorvoeren. Beeld u in dat ze dit had kunnen doen zonder die 25 miljoen euro besparingen. Minister, als u consequent bent in uw lof, en in uw woord dat er geen ontslagen zouden vallen, bent u dan bereid om die besparing van 25 miljoen euro ongedaan te maken? (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): De VRT moet natuurlijk opereren in een totaal nieuw medialandschap met twee belangrijke punten. Zij moeten de strijd aangaan met Google, Facebook en dergelijke in de mediamarkt maar tegelijk is de manier waarop media worden geconsumeerd totaal veranderd. De minister heeft het goed geschetst: de jonge generatie kijkt steeds minder klassiek lineair

en steeds meer digitaal en op aanvraag. De VRT moet zich daaraan aanpassen om haar basisdoelstelling te kunnen bereiken, namelijk een breed publiek in Vlaanderen blijven bereiken met kwalitatieve inhoud. Daarom is er dit transformatieplan dat wel degelijk behoort tot de autonome bevoegdheid van deze overheidsinstelling. Deze autonomie geldt des te meer voor een openbare omroep. Het is een plan dat nu op tafel ligt en dat zal worden besproken waarbij het sociaal overleg – en dat is belangrijk voor ons – alle kansen zal krijgen. Maar de toekomst van de VRT in het medialandschap van vandaag en van de toekomst moet absoluut worden veiliggesteld.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Bedankt, collega's, voor de extra bedenkingen en vragen. Er werd mij gevraagd wat er gebeurd is sinds eind 2019. Zijn de omstandigheden gewijzigd? Wat is er veranderd? Welnu, ik wil hier even duiding bij geven.

Op 2 oktober 2019, toen deze regering de eed aflegde, was er voor de VRT een budgettair kader vastgelegd voor de komende jaren, met effectief een uitdagende budgettaire periode waarin we jaarlijks 2,4 miljoen euro op de dotatie zouden besparen. We moeten daar niet flauw over doen. Wat is er nadien gebeurd?

Ten eerste, in coronatijd – en verschillende collega's hebben ernaar verwezen – heeft de VRT uitstekend werk geleverd om de Vlaming te blijven informeren en voor de nodige ondersteuning en het nodige entertainment te zorgen. Ze hebben dat uitstekend gedaan. Vanuit de Vlaamse Regering heb ik er toen voor gezorgd dat er 7,5 miljoen euro extra naar de VRT is gegaan: extra middelen in die moeilijke coronaperiode. Private bedrijven hebben natuurlijk ook een moeilijke periode gehad en zij hebben geen aandeelhouder die dat op die manier kon doen. Wij hebben daarin, vanuit de Vlaamse overheid, onze verantwoordelijkheid genomen.

Ten tweede – en collega Tommelein heeft ernaar verwezen –, toen we de beheersovereenkomst van de VRT hebben afgesloten, wisten we dat dit zeer ambitieus was en dat die digitale transformatie niet zou kunnen zonder extra ondersteuning. De Vlaamse Regering heeft toen gezegd dat we 16 miljoen euro extra ter beschikking gingen stellen: voor investering in digitalisering, voor investering in opleiding, voor investering in mensen, en inderdaad, om dat transitieplan ook op personeelsvlak te kunnen financieren. Daarnaast hebben we ook de indexering van de volledige personeelsveloppe gerealiseerd, wat de VRT vandaag een structureel voordeel oplevert van meer dan 5 miljoen euro.

Met andere woorden, sinds de start van deze regering hebben we fors extra geïnvesteerd in de VRT. Collega D'Haese, ik zie u van nee schudden. U hebt waarschijnlijk ook de werkzaamheden in de commissie Media niet gevolgd. Ik heb u daar eigenlijk, eerlijk gezegd, nooit gezien. Maar dat is wat we gedaan hebben.

Naast die extra financiële middelen hebben we natuurlijk een beheersovereenkomst afgesloten: een beheersovereenkomst die niet uitgaat van gewoon voortdoen zoals we bezig zijn en een beetje besparen. Het is een beheersovereenkomst die zegt dat wat we vandaag doen met de VRT, uitstekend is. Maar we moeten ervoor zorgen dat we dat in 2025 kunnen blijven doen, en vooral dat er nog kijkers, luisteraars en lezers zijn om onze producten te consumeren, om ernaar te kijken en te luisteren en ze te lezen. Dat is de grote uitdaging voor de VRT.

In die periode van twee jaar is de situatie inderdaad veranderd. Ik ben ervan overtuigd, voorzitter, dat met wat nu voorligt, er een goede basis is voor bespreking met de vakorganisaties. Ik ben mij er terdege van bewust dat de boodschap

die aan het personeel is gegeven, niet uitsluitend gemakkelijk is, integendeel. Voor de mensen die het bedrijf zullen moeten verlaten, is het een zeer moeilijke boodschap. Maar het zijn wel de moedige keuzes die nodig zijn om ervoor te zorgen dat de publieke omroep er in 2025 nog zal staan.

Dat is, tot slot, wat ik verwacht van dit parlement, collega's, dat we de VRT vooral ook ondersteunen in die transitie en dat we de directie nu alle ruimte geven om de dialoog op een serene manier aan te gaan. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, u wilt de VRT ondersteunen in een transformatie en u doet dat door 25 miljoen euro van hun budget af te pakken. Dat is wat u doet. U kunt hier van alles opsommen, minister, over alle historische investeringen die u doet, maar hoe komt het dan dat er 116 mensen moeten vertrekken? U hebt het over de indexering van de personeelskosten, maar u zwijgt natuurlijk over de indexering van alle andere kosten. Want hier wordt gesproken, mijnheer Tommelein, over de fantastische series en producties die door andere huizen worden gemaakt, maar daar zal minder budget voor zijn. We hebben het eens uitgerekend, minister, dat budget dat u niet indexeert, is de hoofdbrok van die 25 miljoen euro besparing: de niet-indexering van de niet-personeelsgebonden kosten.

Minister, na de voorzitter van Vooruit bent u een minister van CD&V die hier vandaag applaus krijgt van het Vlaams Belang. Ik zou zeggen: u mag er trots op zijn, applaus van een Vlaams Belang dat blijkbaar liever geen publieke omroep heeft, geen factchecks doet van fake news, geen sport gunt aan mensen die geen abonnement kunnen betalen. U mag er trots op zijn, minister.

U weet één ding: deze Vlaamse Regering heeft exact hetzelfde geprobeerd met de cultuursector, heeft geprobeerd om die sector een besparing op te leggen en hem op de knieën te dwingen. U weet wat er is gebeurd, minister. De cultuursector heeft gewonnen. De besparingen werden teruggedraaid en ze hebben meer investeringen gekregen. Dat is exact, minister, wat er vandaag ook met de VRT zal gebeuren. *(Applaus van Lise Vandecasteele)*

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Minister, u moet zich niet aantrekken van wie u applaus krijgt. U moet vooral zorgen dat u kritiek blijft krijgen van de PVDA, want dan blijft u goed bezig. *(Applaus bij Open Vld en de N-VA. Opmerkingen van Jos D'Haese)*

Ik denk dat het belangrijk is dat er belangrijke middelen van de overheid naar een sterke VRT gaan. Digitalisering, nieuwe keuzes maken, nieuwe prioriteiten leggen, nieuwe processen, dat vraagt andere profielen, en dat vraagt ook andere mensen. Dat is nooit gemakkelijk, maar ik denk dat wij het management hierin moeten steunen. Dat doet mijn fractie en dat doet de Vlaamse Regering. Ik denk dat we diversiteit van iedereen moeten verwachten. Mevrouw Meuleman, we krijgen die ook van de commerciële spelers. Als u kijkt naar VTM, als u kijkt naar Play4, dan ziet u dat dat ook wordt geleverd. Minister, dank voor uw antwoord, en de VRT krijgt onze steun. *(Applaus van Stephanie D'Hose, Tom Ongena en Stijn De Roo)*

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, de cijfers zijn genoemd: qua prijskwaliteit hebben wij in vergelijking met de rest van de Europese landen een van de beste en een van de goedkoopste openbare omroepen. Ik hoor het hier graag

zeggen: men moet de omschakeling maken naar het digitale, men moet cross-mediaal gaan werken. De VRT moet meer en beter doen, maar met minder. U moet mij eens uitleggen hoe dat mogelijk is. U spreekt inderdaad over extra investeringen, maar dat waren natuurlijk eenmalige investeringen. Wij doen daar niet schamper over, die zijn goed geweest, maar die besparingen zijn recurrent. Jaar na jaar na jaar zal dat een impact hebben op onze publieke omroep, op de informatie die tot bij ons komt, op onze nieuwsuitzendingen, op onze duiding, en natuurlijk op de mensen die worden ontslagen en op de mensen die blijven, voor wie de werkdruk ook nog enorm zal verhogen. Ik heb dus maar één vraag voor u: draai die besparingen terug, want de Vlamingen hebben recht op een performante openbare omroep. (*Applaus bij Groen, Vooruit en de PVDA*)

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Voorzitter, het is natuurlijk bijzonder veelzeggend dat de linkerzijde hier zo hysterisch, hier zo razend reageert omdat ze het bij de VRT met wat minder moeten doen. Mijnheer D'Haese, pas op, ik begrijp dat, want ze raken natuurlijk aan jullie geesteskind. Ze raken aan jullie eeuwige beschermengel. Ze raken aan jullie ideologische belangenbehartiger! Dat is de reden waarom links hier zo woest is! Mijnheer D'Haese, dat is de echte beweegreden achter jullie verontwaardiging! Wat dat betreft, zijn er nog zekerheden. (*Opmerkingen bij Groen, Vooruit en de PVDA. Applaus bij het Vlaams Belang*)

Minister, laat het duidelijk zijn: wij betreuren inderdaad de asociale gevolgen van dit plan, maar roepen u anderzijds op om dit momentum niet verloren te laten gaan, om het te gebruiken als startpunt naar een meer kostenefficiënte omroep, die zich focust op zijn kerntaken en op het creëren van meerwaarde, niet op het kapot concurreren, met belastinggeld, van de andere mediaspelers. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Annabel Tavernier aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het aanslepend uitstel van de verplichte inburgering in Brussel

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Minister, ik heb het u al meermaals gevraagd, tot vervelens toe: wanneer wordt de verplichte inburgering in Brussel nu eindelijk ingevoerd? Dit dossier lijkt steeds meer een processie van Echternach. Pro memorie, beste collega's, verplichte inburgering bestaat in Vlaanderen reeds sinds 2004, en in Wallonië sinds 2016. En in Brussel? Welja. Ik som het even voor u op. In 2017 werd de ordonnantie goedgekeurd in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. In 2019 werd het samenwerkingsakkoord gesloten door uw voorganger, Liesbeth Homans. Januari 2020, de eerste deadline, werd niet gehaald. Vandaag, in april 2022, werden vijf deadlines niet gehaald. Vandaag de dag is er nog steeds geen sprake van verplichte inburgering in Brussel. De startdatum werd maar liefst vijf keer door Ecolominister Alain Maron uitgesteld. De coronacrisis werd blijvend als excuus gebruikt. Vandaag wordt de Oekraïne-crisis aangewend als excuus. Beleidsfalen afschuiven op humanitaire crisissen, ik vind dat pijnlijk, ik vind dat beschamend, ik vind dat beneden alle peil.

Minister, Vlaanderen draagt hier inderdaad niet de eindverantwoordelijkheid. Dat weet ik. Dat weet iedereen hier. Maar ondertussen worden nieuwkomers in onze hoofdstad, in Brussel, aan hun lot overgelaten. Ze worden niet opgenomen in de

stadssamenleving. Dat heeft natuurlijk nefaste gevolgen voor het sociale weefsel van onze hoofdstad.

Dit dossier is een schoolvoorbeeld van waarom mensen afhaken wanneer het over onze hoofdstad, over Brussel, gaat. Daarom, minister, is het de taak om vanuit Vlaanderen te blijven aandringen op een zo snel mogelijke invoering van die verplichte inburgering in Brussel. Ik heb dan ook de volgende vraag voor u, minister. Welke garanties hebt u gekregen dat de nieuwe deadline, zijnde 1 juni, wel degelijk gehaald zal worden? En hoe hebt u gereageerd op het meest recente uitstel?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mevrouw Tavernier, ik zal beginnen met niet-ministeriële taal te gebruiken. Het feit dat de heer Maron voor de vijfde keer de verplichte inburgering uitstelt, hangt eigenlijk mijn voeten uit. (*Applaus bij de meerderheid*)

Vlaanderen is zelf ook actief in Brussel. Ons Agentschap Integratie en Inburgering (AgII), daar Bon (Brussels onthaalbureau) genoemd, doet dat daar zeer goed. In 2021 waren er 3000 inburgeringstrajecten. Meer dan 15.000 mensen per jaar leren er de Nederlandse taal. Wij doen daar wat we kunnen.

De verplichte inburgering invoeren, is een verantwoordelijkheid van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, de GGC. Die heeft zich inderdaad al vijf keer geëngageerd om daar werk van te maken. Wij hebben hen op alle mogelijke en onmogelijke manieren bijgestaan en geholpen. We hebben hen mee bijgestaan in het ontwikkelen van de registratietool. We hebben afspraken gemaakt met de Bapa's, de onthaalbureaus van Brussel. We hebben geholpen om infobrochures te maken. We hebben 4 miljoen euro extra klaarstaan voor inburgeringstrajecten. We hebben zelfs een wervingsstrategie afgesproken. Kortom, we hebben alles gedaan wat we moeten doen. We hebben daarover heel regelmatig met de heer Maron en met de administratie overlegd.

Voor 1 april was het wetgevend werk rond. Op 1 april ging men het invoeren. Op 15 maart verscheen er een brief van de negentien gemeenten dat ze te weinig geïnformeerd waren en nog niet klaar waren, en men heeft het opnieuw uitgesteld tot 1 juni. Voor mij is dat totaal onbegrijpelijk. Het contrast met Vlaanderen is heel groot. Wij hebben een nieuw decreet goedgekeurd met een nieuwkomersverklaring, verplichte toeleiding naar VDAB, buddyproject, vierde traject, retributies die betalend worden, examens die we invoeren. Wij zijn een beetje een voorbeeld voor heel Europa, en Brussel hinkt achterop, terwijl kansen creëren volgens mij altijd begint met een degelijk inburgeringstraject. Wie de taal niet spreekt, wie geen inzicht heeft in de samenleving, geen maatschappelijke oriëntatie heeft gevolgd, wie niet toegeleid wordt naar de arbeidsmarkt, is, vrees ik, een vogel voor de kat in onze samenleving. Dat geldt voor Vlaanderen. Dat geldt voor Wallonië. Dat geldt spijtig genoeg ook voor Brussel.

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Het is duidelijk, minister, dat Vlaanderen doet wat het moet doen. Het is Brussel dat niet mee wil. Men roept constant allerlei excuses in. Wanneer gaat men eindelijk beseffen dat de verplichte inburgering geen hordes in het leven roept voor nieuwkomers, maar hen net op weg helpt naar zelfredzaamheid en dat men hen een plaats wil geven in de stadssamenleving? Taalverwerving bijvoorbeeld is een hefboom naar rijkere kansen in het leven. Maar neen, wat hebben we vandaag de dag? Vandaag de dag hebben we in Brussel een parallelle samenleving. Mensen leven niet met elkaar, maar naast elkaar. Onze hoofdstad bestaat eigenlijk uit allerlei eilandjes, zonder enige brug ertussen.

Ik was gisteren blij vast te stellen dat er partijen zijn die tot het besef gekomen zijn dat er inderdaad problemen zijn met integratie en met samenleven in onze hoofdstad, in Brussel. De heer Rousseau is hier jammer genoeg niet aanwezig. Hij heeft veel kritiek geogst, maar eigenlijk heeft hij gewoon de realiteit benoemd. En die is dat er inderdaad segregatie bestaat in plaatsen als Molenbeek. Helaas is het wel zo dat het socialistische beleid daar al dertig jaar lang de oorzaak van is. (*Applaus van Karl Vanlouwe*)

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Mag ik allereerst Conner Rousseau – hij is hier helaas weer niet – feliciteren, omdat hij voor het eerst in jaren de waarheid heeft gesproken? Want inderdaad, men voelt zich niet thuis, men voelt zich niet in België, in een geïslamiseerde enclave als Molenbeek. Dat zeggen wij al decennia. Fijn dus dat Vooruit, mevrouw Hannelore Goeman, ons nu gelijk geeft met onze analyse. Alleen moet men nu natuurlijk nog wel onze oplossingen overnemen. En dan kunnen we praten.

Ook in Antwerpen, met name in Borgerokko, is de integratie van talloze moslims compleet mislukt. Daar werd maandagavond nog de districtsraad een halfuur lang geschorst voor de ramadan. Ik wil daarmee maar zeggen, minister Somers en anderen: je kunt nog met zoveel dure integratieprojecten komen als je wilt, honderdduizenden orthodoxe moslims in onze steden kunnen of willen simpelweg niet integreren. (*Opmerkingen van Jeremie Vaneeckhout*)

Zolang men dat niet beseft, zal men blijven dweilen met de kraan open en zal onze samenleving blijven islamiseren. (*Applaus van Stefaan Sintobin*)

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Ook wij betreuren dat de verplichte inburgering nu al voor de vijfde keer wordt uitgesteld. In Vlaanderen kennen we die verplichte inburgering nu bijna twintig jaar – het was Marino Keulen die ze in 2004 heeft ingevoerd – en terwijl wij hier binnenkort aan Inburgering 3.0 zitten, moet men er in Brussel nog mee beginnen. Daarom wil ik een vriendelijke oproep doen aan mijn groene vrienden om ook in Brussel aan minister Maron duidelijk te maken welke voordelen zo'n inburgering heeft en hoe cruciaal ze is om nieuwkomers te integreren in onze samenleving en samenlevingsproblemen zoveel mogelijk te vermijden. En ik reken uiteraard op de steun van mijn goede vrienden van Vooruit. Je kunt vaststellen, als je door Molenbeek rijdt, dat dat België niet meer is, of je kunt er iets aan doen. Ik reken erop dat men in de Brusselse Hoofdstedelijke Regering mee aan de kar trekt om die verplichte inburgering in Brussel eindelijk te realiseren. (*Applaus bij Open Vld en de N-VA*)

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Conner Rousseau voelt zich blijkbaar niet thuis, niet in België, wanneer hij door Molenbeek rijdt. Ik kan hem alleen maar aanraden om zijn chauffeur te vragen even te stoppen, om uit te stappen en om even met de mensen te babbelen. Anders gebeuren dit soort dingen, waarbij je als voorzitter van een linkse partij applaus krijgt van het Vlaams Belang, hetzelfde Vlaams Belang dat hier dan ook nog begint over Borgerokko en ik weet niet wat allemaal. Mijnheer Van Rooy, ik woon in Borgerhout, ik ben trots om daar te wonen, ik herken ons land daar echt wel in. Jullie concept, jullie project van haatzaaien, dat heeft daar geen plaats. Dat zullen jullie ongetwijfeld heel jammer vinden. Ik hoop dat dat binnenkort ook bij Vooruit geen plaats meer zal hebben.

Voorzitter, in Molenbeek, in Borgerhout, op heel veel andere plaatsen in België, leven er mensen die naar school gaan, die werken, die ons openbaar vervoer

doen draaien, die onze fabrieken doen draaien, die ervoor zorgen dat er gepoetst en geproduceerd wordt. Ik heb respect voor al die mensen, voor de hele werkende klasse, welke kleur ze ook hebben. Ik hoop dat we dat respect hier vanuit alle partijen kunnen opbrengen. (*Applaus van Lise Vandecasteele en vanop de publiektribune*)

De voorzitter: U mag niet applaudisseren vanop de publiektribune ... maar ik denk dat collega D'Haese wel blij is dat er meer dan één persoon voor hem applaudisseerde. (*Gelach*)

Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (CD&V): Ik ben blij dat u verontwaardigd ben, minister; wij delen die verontwaardiging uiteraard, zoals al enkele keren gezegd in de commissie. Het is vooral jammer voor de Brusselse nieuwkomers dat zij niet de kans krijgen om te integreren. Maar het blijft de bevoegdheid van de Brusselse overheden – het Brusselse Hoofdstedelijke Parlement, de Brusselse Hoofdstedelijke Regering. Misschien moeten we met onze commissie eens in gesprek gaan met de Brusselse collega's om te kijken hoe zij daartegenover staan.

Mijn vraag aan u, minister, is of u al in gesprek bent gegaan met uw collega-minister om de sense of urgency over te maken, om duidelijk te maken dat wij dat vanuit Vlaanderen echt wel heel jammer vinden. Bent u al in gesprek gegaan met minister Maron?

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Collega's, die verplichte inburgering in Brussel moet er wat Groen betreft komen, dringend zelfs. Minister, ik gebruik uw woorden: het hangt ook mijn voeten uit. Ik vind het gênant dat er nu al voor de zoveelste keer wordt uitgesteld.

Er is wel een uitleg voor: de Oekraïne-crisis. De diensten die met de verplichte inburgering bezig zouden moeten zijn, zijn nu vooral bezig met die mensen op te vangen. Ze moeten daar trouwens ook een uitzondering voorzien, want net zoals in Vlaanderen moeten de Oekraïense vluchtelingen de verplichte inburgering niet volgen. Maar we moeten daar in Brussel dringend werk van maken. Daar zijn we het over eens.

Het is wel niet zo, collega's, dat nieuwkomers in Brussel op dit moment aan hun lot worden overgelaten. De minister heeft zelf gezegd dat bon 15.000 trajecten voorziet per jaar. Aan Franstalige kant zijn er ook trajecten.

Inburgeringstrajecten zijn trouwens ook geen wonderoplossing, mevrouw Tavernier. U doet nu gretig mee met wat Conner Rousseau gisteren in gang gezet heeft, Molenbeek bashen en zeggen dat alle problemen zich daar situeren – anderen voegen er dan Borgerhout aan toe –, maar kunnen we daar alstublieft mee stoppen, met specifieke gemeenten en alle mensen die daar wonen over een en dezelfde kam scheren? Er zijn inderdaad plaatsen met samenlevingsproblemen, en daar moet iets mee gebeuren, maar het is niet de oplossing om heel die gemeente weg te zetten als een plek waar niets goeds gebeurt en een plek die zelfs niet meer tot België zou behoren.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Collega's, we zijn het ook beu. We vragen al tien jaar dat er een verplichte inburgering komt in Brussel omdat – ik zal het nog eens herhalen – we ervan overtuigd zijn dat nieuwkomers de taal moeten leren, wegwijs moeten worden gemaakt om een job en ook om hun plaats te vinden in

de samenleving. Toen ik zelf in het Brussels Parlement zat, heb ik daar zelf mee voor gestreden. Ik heb die ordonnantie goedgekeurd. Dat is vier jaar geleden en ondertussen zijn die verplichte inburgeringscursussen in Brussel er nog altijd niet. Dat krijg je inderdaad niet uitgelegd. De uitvoering is al vijf keer uitgesteld. We snappen echt niet waar minister Maron nu nog op wacht. We beginnen ons af te vragen of het niet kunnen of niet willen is.

Ook wat Vooruit betreft zijn de excuses echt wel op. Ik hoor hier grote unanimititeit. Jullie kunnen op ons rekenen om aan de oren te trekken van minister Maron in de Brusselse Regering dat het nu eindelijk in orde moet komen. Ik hoop dat dat ook voor de coalitiepartners geldt. Een zesde uitstel zou te gênant voor woorden zijn.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik wil eerst ingaan op wat sommigen hebben gezegd. Zijn er buurten en straten waar mensen zich niet thuis voelen als ze daar komen of wonen? Wie dat ontkent, ontkent het zonlicht. Die buurten en wijken zijn er vanzelfsprekend. Die bestaan in Brussel, maar ook in Vlaanderen, in sommige steden – en niet alleen in Antwerpen. Er zijn straten en pleinen waar het samenleven moeilijk is. Dat is een absoluut juiste vaststelling. Er zijn plekken waar mensen zich vervreemd voelen en er zijn plaatsen waar iedereen zich vervreemd voelt, ongeacht of hij een allochtone of autochtone afkomst heeft, omdat die buurten verloederd en onveilig zijn, omdat er segregatie heerst, omdat er te weinig kansen voor mensen zijn, omdat de overheid daar afwezig is. In zulke buurten is het leven niet aangenaam, voor niemand. Het probleem van die buurten is niet het soort mensen dat er woont, maar een gebrek aan een goed beleid dat de problemen aanpakt, dat kansen creëert, dat mensen met elkaar en niet naast elkaar laat samenleven, dat ervoor zorgt dat mensen Nederlands kennen in Vlaanderen, maar ook dat mensen met elkaar praten en niet alleen naast elkaar leven, dat er voldoende werkaanbod is, maar ook voldoende veiligheid en netheid, en dat er perspectief is.

Zulke buurten bestaan. Het heeft geen zin om dat te ontkennen. Lokale besturen die met zulke buurten, straten en wijken worden geconfronteerd, moeten de problemen in de ogen kijken en niet met karikaturen komen, niet met plezant klinkende verhaaltjes komen, maar de waarheid durven zeggen en een stap meer doen: de problemen aanpakken, de handen uit de mouwen steken en daar iets aan doen. Je kunt dat aanpakken. Er zijn wijken en buurten in heel wat steden die in de problemen zaten en die vandaag opnieuw een elan kennen. En ik zeg het nogmaals: niet omdat de bevolking er veranderd is, maar omdat het beleid er veranderd is. Er is een andere aanpak gekomen.

Op de eerste plaats zijn zulke buurten de verantwoordelijkheid van de lokale besturen, want die hebben alle instrumenten om er iets aan te doen. Vlaanderen moet een beleid ontwikkelen om die buurten en de lokale besturen te steunen. In alle eerlijkheid: tot een paar jaar geleden had Vlaanderen ook geen coherent beleid. De Vlaamse Regering heeft het Plan Samenleven op tafel gelegd, dat de lokale besturen ondersteunt in al die verschillende zaken, met wijkverbeteringscontracten, met projecten die segregatie tegengaan, met projecten die opwaartse sociale mobiliteit bevorderen, met projecten die mensen kansen geven en met elkaar laten samenleven in het onderwijs, in de vrije tijd, in sport- en schoolclubs, omdat dat de weg is die we moeten bewandelen. Die aanpak zet in op gedeelde waarden en verstaat onder die gedeelde waarden de strijd tegen discriminatie, want dat is ook een gedeelde waarde. Zo'n consistente aanpak is niet eenvoudig. Zelfs in steden die daar al jaren mee bezig zijn, blijft het vechten om sommige buurten leefbaar te houden. Je hoeft daar niet flauw over te doen.

Zeker in buurten en wijken waar veel nieuwkomers aankomen, is die uitdaging des te groter.

Ik ben iemand die niet alleen de problemen probeert aan te kaarten, maar ik probeer ze ook aan te pakken, ook vanuit mijn historische lokale verantwoordelijkheid. Ik geloof dat dat kan. Dat is het grote verschil. Er zijn politici die de problemen proberen uit te vergroten en er zijn er die ze proberen aan te pakken. De Vlaamse Regering wil dat doen met het Plan Samenleven. In de totaliteit van die aanpak is er een belangrijk onderdeel, namelijk het inburgeringsbeleid. Daarmee los je niet alles op, want er wonen ook mensen van de tweede en de derde generatie en ook autochtone Vlamingen.

Als we die nieuwkomers geen Nederlands leren in Vlaanderen en in Brussel Nederlands of Frans, als we hen geen degelijke introductie geven in hoe onze samenleving in elkaar zit, over onze gedeelde waarden, maar ook hoe ze functioneert, als we hen niet toeleiden tot de arbeidsmarkt, als we hen geen netwerk aanbieden om die mensen werkelijk deel te laten worden van de nieuwe realiteit waarin ze zijn terechtgekomen, dan laat je die mensen in de steek.

Ik zit al een tijdje in het parlement, al 22 jaar. Ik heb meegemaakt, in 2003, dat we hier voor de eerste keer de eerste inburgeringstrajecten hebben besproken. De toenmalige minister, Marino Keulen, zit hier op de tweede rij. Ik had toen de eer om een jaar minister-president te zijn. Toen hebben we dat ingevoerd. De weerstand die toen zelfs in dit parlement bestond, was groot. Men zei dat het een schande was, stigmatiserend, dat het niet mocht. Gelukkig zijn we daar voorbij. We hebben begrepen dat dat onjuist is, dat die houding een paternalistische houding is van mensen in de steek laten. Een inburgeringstraject is een emancipatorisch project, een progressief project, omdat het kansen geeft aan mensen. Gelukkig zijn we dat in Vlaanderen samen gaan omarmen, op een goede manier. We zoeken wegen hoe we nog kunnen verbeteren. Dat is een permanente opdracht. We discussiëren onder elkaar over de bijzaken van zo'n inburgeringstraject. Dat hoort zo in het parlement. We moeten daarover debatteren. Maar over de grond van de zaak is in Vlaanderen, denk ik, een overeenstemming gegroeid.

In Brussel is het goedgekeurd. In Brussel ligt het er. In Brussel heeft men het nodig, hebben de mensen het nodig. Ik versta dus echt niet waarom men dat uitstelt. Er zijn geen argumenten om de zwaksten in de samenleving, de nieuwkomers, in de steek te laten. Als de vraag is of ik met de heer Maron contact heb opgenomen, dan is het antwoord: ik heb al verschrikkelijk veel keer contact met hem opgenomen. Ik ben het wat beu om contact op te nemen met de heer Maron. Ik verwacht van de heer Maron dat hij zijn politieke verantwoordelijkheid neemt in Brussel, tegenover de zwaksten van de Brusselaars, zij die net aangekomen zijn, die geen woord Nederlands of Frans kennen, die nog niet weten hoe onze samenleving in elkaar zit, die de weg naar de arbeidsmarkt niet kennen, de weg naar onderwijs niet kennen, die niet weten wat als ouder van hen wordt verwacht, waar hun kinderen naar school gaan. Ik verwacht van hem dat hij dat project zo snel mogelijk invoert. Het had al veel langer ingevoerd moeten zijn. Ik ben daarin teleurgesteld.

Maar dat neemt niet weg dat we de instrumenten die we hebben als Vlaanderen in Brussel gaan blijven inzetten. We gaan blijven Nederlandse lessen en inburgeringstrajecten aanbieden. Wij hier in Vlaanderen gaan in de moeilijke steden en wijken ons Plan Samenleven aanbieden aan de lokale besturen, aan de steden en gemeenten die met zulke wijken worden geconfronteerd om hen te helpen om die wijken leefbaar en vitaal te maken. Nogmaals, ik ben daar hoopvol over omdat ik zelf wijken ken die diep in de problemen zaten en die vandaag de dag dynamische buurten en wijken zijn, zonder dat er mensen zijn moeten verhuizen, zonder dat er ontvolkt of omvolkt moest worden zoals sommigen hier suggereren, maar met de

mensen die er wonen. In een goede en positieve verstandhouding samenleven in een stad kan perfect, ook in alle diversiteit. (*Applaus bij Open Vld en de N-VA*)

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Ik zie Brussel graag, ik woon er zelfs. Maar dat wil toch niet zeggen dat we de problemen niet mogen benoemen. Enkel door ze te benoemen kunnen we ze aanpakken. We willen toch enkel en alleen het beste voor Brussel, voor onze hoofdstad. We willen mensen kansen geven. En daarom, collega's, laat ons een volgende stap zetten. Laat ons de zaken ook effectief aanpakken. Laten we de daad bij het woord voegen. Laten we stoppen met struisvogelpolitiek. Ik ben blij te horen dat iedereen het hier vandaag unaniem over eens is dat die verplichte inburgering er moet komen, liever vandaag dan morgen. En ik ben ook blij van de collega's van Vooruit en Groen te horen dat zij daar voorstander van zijn. Maar ik zou hen er toch graag willen aan herinneren dat ze mee aan de knoppen zitten. Dus, alstublieft, doe er iets aan. Minister, ik vraag van u hetzelfde. Hou de druk hoog, alstublieft. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Johan Danen aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het almaar stijgend aantal leerlingen met een label

ACTUELE VRAAG van Kathleen Krekels aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de stijging van het aantal gemotiveerde verslagen

ACTUELE VRAAG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het toenemend aantal leerlingen met zorgnoden

ACTUELE VRAAG van Steve Vandenberghe aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de stijging van het aantal kinderen met een zorgnood

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Collega's, minister, recent bleek uit cijfers van het centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB) dat het aantal zorgkinderen met speciale noden vorig schooljaar tot 19.000 gestegen is. Dat is een stijging met bijna 20 procent, vergeleken met het jaar voordien. Het gaat vaak om de meest kwetsbaren in onze samenleving. Het is belangrijk om daar met de grootste terughoudendheid en ook heel genuanceerd over te spreken.

Laat mij duidelijk zijn: een juiste diagnose is nuttig en nodig, omdat het toegang geeft tot de juiste zorg. Een onderdiagnosticering is een probleem, omdat zo kinderen die zorg niet krijgen. Maar een overdiagnosticering is evenzeer een probleem en misschien wel een groter probleem, vooral ook omdat die overdiagnosticering volgens experts door sommige scholen wordt gepromoot aangezien de financiering is gekoppeld aan diagnoses. En dat lijkt ons geen goede zaak te zijn.

Door de nadruk te leggen op bepaalde diagnoses wordt er bovendien te zeer beklemtoond dat bepaalde kinderen problemen hebben. Het zou veel beter zijn om in te zetten op een brede basiszorg.

Mijn vraag is tweeledig. Bent u het daarmee eens? Wat wilt u doen om die brede basiszorg op school verder uit te rollen?

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, we hebben inderdaad het rapport van de InternettenSamenwerkingsCel van het CLB kunnen lezen. De kranten zijn vooral op de cijfers van de stijging van het aantal gemotiveerde verslagen gesprongen. Dat is natuurlijk een opvallende stijging, dat mogen we niet negeren. Maar een aantal experts hebben dat ook aangegrepen om de overdiagnosticering in ons onderwijs aan te kaarten.

Collega's, voor de duidelijkheid wil ik twee dingen naast elkaar leggen. We hebben inderdaad die gemotiveerde verslagen die worden geschreven door het CLB. Maar die worden door het CLB geschreven op het moment dat een school zijn brede basiszorg, zijn verhoogde zorg heeft aangewend om een leerling te ondersteunen voor de noden die hij heeft en die zorg niet meer voldoende is. Dan kijkt de school naar het CLB voor hulp en voor een gemotiveerd verslag om ondersteuning te kunnen krijgen vanuit de ondersteuningscel.

Dat gemotiveerd verslag is niet gebaseerd op een diagnose. Het is een verslag dat nodig is om extra ondersteuning te krijgen. Het is maar wanneer het CLB een verslag moet schrijven om eventueel door te verwijzen naar het buitengewoon onderwijs dat een diagnose nodig is. En dan is dat ook belangrijk. Want wij willen kinderen doorverwijzen naar het buitengewoon onderwijs als dat nodig is en uiteraard naar de juiste plaats. Dat is toch wel een heel belangrijk verschil dat we in deze discussie aan de dag moeten leggen.

Minister, hoe kijkt u naar de stijging van deze gemotiveerde verslagen? En welke consequenties verbindt u daar eventueel aan?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Voorzitter, minister, elk kind verdient goed onderwijs en de juiste ondersteuning. Uit cijfers van de CLB's blijkt nu inderdaad dat meer kinderen extra ondersteuning nodig hebben, tot 20 procent meer. Dat is toch wel een opmerkelijk cijfer. Het gaat vooral over kinderen die het label autismespectrumstoornis krijgen.

De experts zijn bezorgd en velen met ons – of dat moeten we toch zijn. Want er zijn toch een aantal verklaringen. Ik hoor mensen zeggen dat leerlingen veel te snel een label krijgen. Anderen zeggen dat er een systeemfout in ons systeem zit, omdat de ondersteuningsnetwerken worden betoelaagd op basis van het aantal labels dat kinderen krijgen. Anderen zeggen dan weer dat de focus misschien moet worden verlegd en dat we meer aandacht moeten hebben voor de bredere basiszorg.

Minister, we moeten inderdaad blijven monitoren, want deze cijfers zeggen toch iets. Andere cijfers werden hier vandaag nog niet genoemd. Maar als je kijkt naar het aantal kleuters dat instroomt in het buitengewoon basisonderwijs, dan is dat aantal nog nooit zo hoog geweest, collega's. Dat baart mij zorgen.

Ondanks die vele labels en de vele ondersteuning die er is, zeggen leerkrachten nog altijd dat ze het niet redden en dat ze nood hebben aan hulp. Minister, daarom is het heel belangrijk dat we bekijken hoe we middelen verdelen, zowel voor de goede basiszorg als voor de ondersteuning voor leerlingen met extra noden. Wat onze fractie betreft, moeten die criteria evidencebased zijn. Dat is net de bedoeling van het nieuwe Leersteundecreet. Minister, wat mogen we verwachten? En vooral: wanneer mogen dit verwachten?

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (Vooruit): Als je de vierde vraagsteller bent, zijn er natuurlijk al heel wat zaken gezegd, maar het blijft toch een bijzonder belangrijk onderwerp. Wat is er aan de hand met het onderwijs en vooral met de kinderen die recht hebben op gespecialiseerde zorg? De cijfers zijn genoemd. De voorbije jaren is dat aantal gestegen met meer dan 18.000. Dat is toch ronduit zorgwekkend te noemen. Gaat dit dan over kinderen waarbij – eindelijk – een ernstige diagnose is vastgesteld? Of is het vooral de enige manier geworden om de nodige hulp te krijgen? Dat is eigenlijk de fundamentele vraag. Want als voormalig directeur en leerkracht weet ik dat de mensen in het onderwijs al bijzonder zwaar onder druk staan, heel veel werk hebben en onvoldoende middelen hebben om vandaag die brede basiszorg te geven. Inderdaad, minister, ook de experts maken zich zorgen over de overdiagnosticering, over het label dat nodig is om die ondersteuning te krijgen, over het in hokjes steken van kinderen, over het in verkeerde hokjes steken van kinderen. Dat zijn allemaal zaken die vandaag gebeuren.

Beste collega's, hulp is een recht en een noodzaak voor kinderen. Helaas is een label dat vandaag ook in ons ondersteuningssysteem. Vaak is het zelfs de enige manier om ondersteuning gefinancierd te krijgen. In onze fractie vinden wij dat de kans op goed onderwijs een fundamenteel recht is, dat de kinderen geholpen moeten kunnen worden los van de labels, dat elk kind gelijke kansen moet krijgen en dat de ouders niet verplicht mogen zijn om naar private ondersteuning te gaan om de nodige analyse te krijgen voor hun kind.

Minister, op welke manier zult u ons garanderen dat elk kind steun krijgt op de nodige manier en vooral ook op een gelijke manier? (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Dank u. Het is natuurlijk geen nieuw gegeven. Het is al enkele jaren zo dat het aantal diagnoses, het aantal verslagen, toeneemt. Het M-decreet is daar niet vreemd aan. Ik denk dus dat deze regering de goede keuze maakt om dat M-decreet te herzien en om ervoor te zorgen dat leerlingen op de juiste plaats terecht komen. Dat wil zeggen: in het gewoon onderwijs als het kan en in het buitengewoon onderwijs als het nodig is.

Wat willen we allemaal doen en waar zijn we eigenlijk ook al mee bezig? Ik beperk me tot drie elementen: ten eerste de scholen versterken, ten tweede de scholen responsabiliseren en desnoods ook controleren en ten derde de ondersteuning voor de scholen versterken. Bij het versterken van de scholen willen we inderdaad verhinderen dat men externe hulp moet gaan zoeken door het versterken van wat wij in het jargon 'de basiszorg' en 'de verhoogde zorg' noemen. Zo zijn leerkrachten beter gewapend om om te gaan met kinderen die bij uitstek nood hebben aan regelmaat, structuur en orde. We hebben ook extra middelen toegekend aan pedagogische begeleidingsdiensten om daar nu mee aan de slag te gaan en om daar gecibleerd werk van te maken in de ondersteuning van de leerkrachten. Ik wil op dat vlak nog extra maatregelen nemen. Maar we moeten vooral ook oog hebben voor de nieuwe instromende leraren. We hebben de ambitie om ervoor te zorgen dat leerkrachten in de lerarenopleiding beter worden voorbereid op de klas van vandaag, met een grote diversiteit in allerlei opzichten, en dus op het omgaan met leerlingen met specifieke problematieken.

Ten tweede willen we de scholen responsabiliseren. Vandaag is het zo dat de middelen die in heel dit verhaal, in heel dit M-decreet, worden toegekend naar de ondersteuningsinstellingen gaan en niet naar de scholen. De scholen hebben eigenlijk op dat vlak geen verantwoordelijkheid. Wij draaien dat om. Wij gaan het aantal ondersteunende centra – vandaag zijn dat er honderden, gekoppeld aan scholen voor buitengewoon onderwijs – terugbrengen tot een veertigtal

leerpuntcentra die afdoende kritische massa hebben maar waar de scholen aandeelhouder van zijn. De scholen moeten er daarbij dus voor zorgen dat zij hun middelen toewijzen aan een leersteuncentrum maar ook dat ze er als aandeelhouder alle baat bij hebben dat er efficiënt wordt beheerd en dat er geen overdiagnose is, want zij zijn zelf aandeelhouder. Dat is dus een responsabilisering waarvan ik denk dat ze op haar plaats is. We gaan dus zorgen voor de toekenning van de middelen aan de scholen. Ik vind het toch evident dat scholen die in hun specifieke leerlingenpopulatie meer kinderen hebben met problemen, ook meer financiële ondersteuning krijgen. We gaan toch niet alle scholen gelijkstellen en financieren op grond van de leerlingenaantallen.

Waar er problemen zijn, moet je zorgen voor extra helpende handen en extra ondersteuning.

Het derde element dat ik noemde is zorgen voor de versterking van de ondersteuning. Ik had al gezegd dat we de honderden instellingen die bezig zijn met leerondersteuning gaan vervangen door een veertigtal leersteuncentra, waar de scholen aandeelhouder van zijn. Dat wil ook zeggen dat de scholen, als ze niet tevreden zijn over de dienstverlening van het leersteuncentrum waarvan ze aandeelhouder zijn, zich ook kunnen wenden tot een ander centrum. Dat moet dan bijdragen tot een verhoging van de responsabilisering en de efficiëntie, en tot het tegengaan van een overdiagnose, want men heeft er allemaal zelf baat bij.

Ook met de opleiding van de ondersteuners zelf zijn we nu al begonnen. Het zat toch ook in het advies van de commissie-Struyf, dat men vaststelde dat een aantal van die ondersteuners, die vaak ervaren leerkrachten in de klas moeten ondersteunen, zelf amper ervaring hebben en rechtstreeks van de lerarenopleiding komen. We moeten er dus voor zorgen dat zij ook beter worden opgeleid. De commissie-Struyf gaf zo'n beetje de ratio dat een op de vijf echt nood had aan extra ondersteuning. Ook daar zijn we nu mee bezig. We hebben een traject lopen, en middelen toegekend, waarbij er wordt voorzien in extra opleiding van vooral de jonge ondersteuners. Dat is gestart op 1 september en loopt tot 31 december van dit jaar. Men heeft daar dus voldoende tijd voor. We hebben ook nog gezorgd voor 600 extra leerondersteuners.

Het heeft mij van in het begin echt getroffen hoeveel mensen en middelen wij investeren in het M-decreet, en in heel de systematiek daarrond. We zitten nu met een theoretisch maximum van een drieduizendtal ondersteuners. Dat is een investering van 190 miljoen euro, op jaarbasis. Dat is een gevoelige stijging ten opzichte van de vorige regeerperiode. Dan moeten we er dus voor zorgen dat dit systeem, met zo'n input van mensen en middelen, beter werkt, en dat we ervoor zorgen dat de scholen versterkt worden, dat de scholen ook geresponsabiliseerd worden, en desnoods ook gecontroleerd. We voegen ook toe dat de onderwijsinspectie bij de doorlichting moet nagaan wat het beleid is van de school, op het vlak van basiszorg en verhoogde zorg.

Ten slotte versterken we ook de ondersteuning voor de scholen, zodat we de basisdoelstellingen die we hebben ingeschreven in het regeerakkoord effectief kunnen realiseren, namelijk ervoor zorgen dat kinderen terecht komen op de juiste plaats, in het gewone onderwijs als het kan, in het buitengewone onderwijs als het nodig is.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Dank u. Zoals u zegt, minister: in het gewone onderwijs als het kan, in het buitengewone als het nodig is. Als principe kunnen weinig mensen daar iets tegen hebben, denk ik. Maar het probleem zal natuurlijk zijn dat de 'als het nodig is' allicht vaak, en vaker dan vroeger, gebruikt zal worden. Ik vind het heel problematisch dat er steeds meer kleuters zijn in het

buitengewoon onderwijs. Nu al zijn er steeds minder kinderen die van het buitengewoon basisonderwijs doorstromen naar het gewoon secundair onderwijs of het secundair beroepsonderwijs. Ik vind dat een groot probleem, en onze fractie ook. Op die manier ga je kinderen in een apart circuit steken voor de rest van hun leven. Soms kun je niet anders, maar vandaag gebeurt het veel vaker dan nodig, en wij vrezen dat die weg verder zal ingezet worden met het nieuwe Leersteun-decreet.

Ik kom tot de vraag die ik wil stellen, minister. U zegt dat u niet alle scholen hetzelfde zult geven, want als er kinderen zijn met speciale noden, dan moeten ze meer krijgen. Ja, daar zijn we natuurlijk voorstander van. Maar vandaag zeggen bijna alle experts dat de druk op diagnoses en overdiagnoses heel groot is, net omdat scholen zo meer middelen krijgen voor de kinderen. Hoe wilt u die systeemfout aanpakken?

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Dank u wel, minister, voor uw antwoorden. Collega Danen, om in te gaan op uw laatste vraag: ik denk dat het al min of meer gezegd is, namelijk dat de focus moet liggen op de brede basiszorg en de verhoogde zorg. Dat is de focus die wij moeten leggen in ons onderwijs. Dat is ook waar het Leersteundecreet, als we de conceptnota mogen geloven, zijn focus zal leggen. Het is daar dat de oplossing ligt om de gemotiveerde verslagen, om de verslagen richting buitengewoon onderwijs in de hand te houden.

Hoe sterker wij onze leerkrachten en onze scholen maken in die brede zorg, in die verhoogde zorg, hoe beter we ook zullen functioneren en hoe beter en meer inclusief ons onderwijs ook zal worden.

Minister, mijn bijkomende vraag is dan ook heel duidelijk. U hebt terecht gesproken over het decreet Leersteun, u hebt terecht gesproken over de brede basiszorg en de verhoogde zorg waarop ingezet zal worden. Heel concreet: hoe zullen we de middelen die u terecht opnoemt, die 190 miljoen euro, richten op het optimaliseren van de brede basiszorg en de verhoogde zorg als basis voor ons inclusief onderwijs?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, u hebt niet geantwoord op mijn vraag naar de timing. Maar goed, los daarvan denk ik dat we ervan uit moeten gaan dat, los van waar je wieg staat, welk kleur je ogen hebben, of je een jongen of een meisje bent, elk kind en elke leerling de ondersteuning verdient die hij of zij nodig heeft. Dat moet losstaan van de draagkracht van het gezin of van de ouders.

We verwachten dan ook heel veel van ons onderwijs en van onze leerkrachten. We leggen de lat daar terecht hoog, zowel voor de brede basiszorg, als voor de zorg voor leerlingen met extra zorgen.

U sprak al over Stimulusprojecten en u gaf aan dat u dat zou willen verlengen. Hoe wilt u dat concreet zien? Dat hoor ik graag. Want ik heb heel veel gesprekken met collega's, dat weet u, vandaag bijvoorbeeld met collega's die met mij gestudeerd hebben, die in de lerarenopleiding zitten in het buitengewoon onderwijs. Zij geven allemaal aan: zet in op professionalisering, zorg dat je sterke leerkrachten hebt, dat zij gefundeerd en sterk voor de klas en op school kunnen staan. Een oproep naar professionalisering dus.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (Vooruit): Het is goed dat u de rem wilt zetten op de onnodige diagnosticering, die lange lijn, maar u vergeet toch een aantal belangrijke, fundamentele zaken. De wachtlijsten om de diagnoses te stellen, blijven ongelofelijk lang. Die moeten naar beneden, heel erg dringend. De ouders die het kunnen betalen of meer financiële middelen hebben, omzeilen die wachtrijen immers om zelf naar externe, commerciële ondersteuning te gaan zoeken. Dat is niet correct. Elk kind heeft recht op onmiddellijke analyse als er bepaalde problemen zijn en die ouders mogen zich niet in alle soorten bochten moeten wringen.

Daar moeten we ook vertrouwen hebben in onze leerkrachten, met voldoende ondersteuning en voldoende hulp. Voordat er een label op een kind wordt geplakt of voordat ze in hokjes worden gestoken, kunnen leerkrachten immers soms al sneller analyseren en hulp bieden in de klas, als ze die ondersteuning krijgen.

Mijn vraag is dus: wat zult u doen om die lange wachtlijsten naar beneden te krijgen? En ten tweede, hoe ziet u de toch wel ongelofelijk cruciale functie van de betrokken leerkracht daarin, op voorwaarde dat ze voldoende worden ondersteund?

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Minister, ik geloof niet dat de leerlingen van vandaag zoveel meer zorgnoden hebben dan leerlingen van vijftig jaar geleden. Het feit dat we met dit probleem zitten, toont dus nog eens aan dat er iets fundamenteel fout zit in ons onderwijs. Ik wil het pleidooi van de pedagogen ook herhalen: als er rust, structuur en regelmaat is in onze klassen, is dat voor alle kinderen goed: voor de kinderen met autismespectrumstoornissen, maar ook voor alle andere kinderen.

Minister, mijn concrete vraag: de taaklast bij onze CLB's ligt heel hoog, net doordat ze die verslagen moeten opmaken. De CLB's kreunen onder dat werk, ze hebben het gevoel dat ze niet tot hun elementaire basistaken komen. Vandaar ook mijn oproep, minister: zorg in uw Leersteundecreet dat de taaklast voor onze CLB's wordt verlaagd, want zij moeten zich kunnen bezighouden met hun basistaken. De nood is immers hoog, minister.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Allereerst is het inderdaad verontrustend. Men zou een deel van de cijfers die naar voren komen kunnen toeschrijven aan het feit dat er door corona inderdaad minder onderzoeken waren, waardoor die diagnoses minder zijn gesteld, maar het is inderdaad verontrustend om toch die stijging te zien. Ik denk dat het terecht is, minister, dat u daar ingrijpt en dat u zegt dat u daar toch van naderbij naar zult kijken.

Nu, ik denk inderdaad dat het antwoord in het Leersteundecreet ligt, namelijk een goede basiszorg in alle scholen en de rust en structuur brengen die noodzakelijk is, waardoor we dat labelen ook kunnen terugdringen.

Want laat ons eerlijk zijn, dat labelen gebeurt, en we moeten dat terugdringen, maar dat gebeurt ook binnen bepaalde klassen, om het zo voor te stellen. Daardoor krijg je een Mattheüeffect: diegenen die weten op welke manier ze de weg moeten vinden, doen dat, en dat is minder het geval bij diegenen die ook vandaag al regelmatig in de kou blijven staan. Dus ik denk dat het belangrijk is dat we aan elk kind alle mogelijke kansen geven. Ik denk dat het Leersteundecreet daar in ieder geval een hele belangrijke stap naartoe is.

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Voorzitter, collega's, mijn fractie onderschrijft natuurlijk het principe dat elk kind goed onderwijs verdient. En er is een fundamenteel probleem dat dat principe momenteel in de weg staat, namelijk dat scholen worstelen met een chronisch gebrek aan middelen, aan leraren. Dat is het kader waar we in zitten. De werkdruk is enorm, en dat staat een goede basiszorg in de weg, zeker voor leerlingen met specifieke noden.

En binnen dat kader is er een praktijk die zich ontwikkelt, namelijk dat er een evolutie is naar meer labeling. Ik las in de pers en ik hoorde ook van mensen die ik ken binnen de CLB's, dat er vier- à vijfduizend medewerkers fulltime bezig zijn met testing, met diagnoses stellen en met de administratie daarrond. Dat zijn toch middelen die we eigenlijk beter rechtstreeks in de klassen kunnen inzetten.

Minister, overweegt u ook om te zoeken naar een herschikking van de middelen voor de labeling, met meer geld dat rechtstreeks naar de klassen gaat, naast uiteraard de aanpak van het lerarentekort als dusdanig?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik ga eerst in op de vergeten vraag met betrekking tot de timing. Als het gaat over het Leersteundecreet wil ik daar toch nog een eerste goedkeuring hebben voor het einde van dit schooljaar. Daarbij hebben we de timing om al aan de slag te kunnen op 1 september 2023. Dat is de tijdshorizont.

Ten tweede was er de vraag naar de middelen die we inzetten, gecibleerd, ten voordele van een versterking van de basiszorg en een verhoogde zorg, om ervoor te zorgen dat leerkrachten en scholen sterker worden en beter kunnen omgaan, bij uitstek, met leerlingen die orde en regelmatig nodig hebben, en die structuur nodig hebben. Die middelen worden ook gekleurd. We hebben voor de pedagogische begeleidingsdiensten nu al 3,5 miljoen euro extra toegekend, maar gekleurd met specifiek die doelstellingen.

Ten tweede moet ik toch minstens even een nuance aanbrengen bij het verhaaltje waarbij men zegt dat het vooral de gegoeden en de middenklasse zijn die zich bedienen van die verslagen. We gaan de procedures proberen maximaal te vereenvoudigen, maar het zijn de CLB's die de poortwachter zijn. En dus los van externe adviezen van psychologen of psychiaters of andere medici, zijn het de CLB's waar ook de expertise zit, en die ook fungeren als poortwachter. Zij bepalen dat dus, los van eventuele externe adviezen. Dat enkel de gegoeden en de middenklasse van dit systeem genieten, dat is er toch wel wat over.

Wel is het ook zo dat de CLB's niet louter kijken naar het medisch profiel. Ze gaan ook kijken naar de mate waarin de leerling ook terecht kan bij de betrokken leerkracht. Is die leerkracht afdoende bewapend? Dat neemt men ook mee in de beoordeling. Het is bij uitstek net daarom dat we baat hebben bij een versterking van die basiszorg en die verhoogde zorg.

Ik ben het er ook niet mee eens dat men zegt dat we die budgetten aan de scholen moeten geven, gewoon op basis van het aantal leerlingen. Daar ben ik het niet mee eens, want dan ga je ten eerste ook uit van een fundamenteel wantrouwen ten opzichte van scholen: ze doen het maar voor het geld, en hoe meer verslagen, hoe meer cashen.

Scholen zijn niet gelijk, school verschillen en leerlingenpopulaties verschillen. En ja, sommige scholen hebben inderdaad kinderen met meer problematieken dan andere, maar we kunnen hen daar toch niet voor straffen. Neen, ik vind dat we scholen waar meer kinderen zitten met een problematiek verhoudingsgewijs iets meer moeten geven. Maar we moeten die scholen ook responsabiliseren en ervoor zorgen dat zij hun middelen kunnen toekennen aan een leersteuncentrum.

Er moet dus een wederzijdse relatie ontstaan van verantwoordelijkheid, en iedereen heeft er baat bij dat er geen overdiagnose plaatsvindt.

Intussen zorgen we er ook voor dat ook aan het buitengewoon onderwijs extra middelen worden toegekend. Sinds de start van deze regering hebben we al vierduizend extra plaatsen toegekend. We hebben ervoor gezorgd dat er extra modulaire units, zeg maar containers, kunnen worden aangevraagd op een korte periode. Er zijn ook extra telmomenten gekomen en we hebben er ook voor gezorgd dat de procedures worden versoepeld, in die zin dat scholen ook buitengewoon onderwijs kunnen organiseren op grond van één type, en dan vooral om het tekort aan capaciteit en aan plaatsen voor type 2 en type 3 te helpen wegwerken. Vroeger moest men altijd onderwijs voor twee types organiseren. Nu hebben we het mogelijk gemaakt dat, wanneer het gaat over type 2 of 3, de organisatie van buitengewoon onderwijs voor één type ook al kan worden goedgekeurd. Dat zijn stappen die we vooruit zetten.

Maar finaal moeten we komen tot de herziening. Ik hoop dat we daar kamerbreed een consensus voor vinden en ervoor kunnen zorgen dat we dat M-decreet echt herzien. Het is misschien een beetje te veel de steen des aanstoots, maar wanneer we vaststellen dat we jaarlijks 190 miljoen euro in dat systeem pompen voor een theoretisch contingent van drieduizend leerondersteuners en dat dit, om het eufemistisch te stellen, niet leidt tot tevredenheid, meer nog tot grote ontevredenheid, dan moeten we proberen om de tanker van koers te doen veranderen om ervoor te zorgen dat elke leerling terecht kan waar hij moet zijn: in het buitengewoon onderwijs wanneer dat nodig is maar in het gewoon onderwijs als het kan.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, over het Leersteundecreet zullen we in dit parlement de komende tijd wellicht nog een aantal keer van gedachten wisselen. We hebben daar in de commissie al een aantal keer over gesproken met experts tijdens hoorzittingen. Eigenlijk werden er best nuttige suggesties gedaan door een aantal experts. Ik ben er bang voor dat de conceptnota die vandaag voorligt bijna een-op-een zal worden gekopieerd naar het nieuwe decreet. Ik zou echt willen vragen om rekening te houden met de aanbevelingen van die experts om zo te komen tot een beter decreet. Het is de bedoeling dat er een betere versie van het M-decreet zal staan en dat we op termijn echt kunnen gaan naar een inclusief onderwijs.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, ik dank u voor uw bijkomende antwoorden.

Collega's, het CLB is in dezen onze partner. Ik geloof erin en vertrouw er echt op dat zij schrijven op basis van noden, op basis van vragen van de school, die zegt dat de brede basiszorg, de verhoogde zorg niet meer tegemoetkomt aan de noden en dat er een extra ondersteuning nodig is. Dat gebeurt dan via het gemotiveerd verslag. Je kunt niet aan de ene kant meer inclusie willen en aan de andere kant zeuren dat er te veel gemotiveerde verslagen worden geschreven die, nogmaals, zonder diagnose kunnen worden uitgevoerd.

De middelen moeten, zoals we hebben gezegd, gaan naar onze scholen en moeten bij die leerkracht en die leerling terechtkomen, zij het via werkingsmiddelen, via omkaderingsmiddelen, via professionalisering. Het maakt niet uit hoe, maar ze moeten daar terechtkomen waar het nodig is om een sterk onderwijs te garanderen voor elke leerling: in het gewoon onderwijs als dat kan, maar wanneer dat nodig is in het buitengewoon onderwijs, moeten we daar ook in volle vertrouwen voor kunnen gaan. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Bedankt, minister, voor de timing. Voor onze fractie is het duidelijk, denk ik. Het is cruciaal dat we scholen, directies en leerkrachten ondersteunen in die brede basiszorg enerzijds, en op die manier goed onderwijs voor elk kind garanderen, maar anderzijds ook die leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben, ondersteunen waar nodig. Als dat via een attest of gelijk wat is, dan moeten we dat volgens mij toelaten. Ik wil er ook wel voor waarschuwen dat men er niet zomaar van uitgaat dat we het probleem van mensen met een attest van autisme kunnen verhelpen met het bieden van wat structuur of rust.

De ambten van de ondersteuners, minister, zullen ook een belangrijk punt zijn binnen het Leersteundecreet. Maar ik hoop dat we echt bakens zullen kunnen verzetten, en dat we leerkrachten, directeurs en gelijk wie, kunnen ondersteunen om het beste onderwijs te bieden. U weet, minister, dat ik geen fan ben van gekleurde middelen. Als we echt vinden dat dit een fundamenteel iets is dat onze pedagogische begeleidingsdiensten moeten doen, dan denk ik dat dit gewoon middelen moeten zijn die hen rechtstreeks toekomen, zodat ze hun taak kunnen uitvoeren zoals het hoort. *(Applaus bij CD&V)*

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (Vooruit): Het is goed dat ik, als laatste spreker, kan resumeren dat er over alle partijgrenzen heen een enorm grote bezorgdheid is, minister. Dat moet voor u een belangrijk signaal zijn. Ik wil ook iets nuanceren. Er zijn heel wat ouders die niet eerst door de poort van het CLB wandelen, voor ze hulp gaan zoeken. Dat is geen kritiek op de mensen van het CLB, maar dat ligt aan het feit dat de mensen van het CLB onder enorme werkdruk staan. Dat zorgt voor wanhoop bij ouders, en bij leerkrachten die wel die basishulp kunnen geven, maar onvoldoende ondersteuning hebben. Een sterke overheid, minister – en daar wil ik mee besluiten – , heeft de taak om ervoor te zorgen dat er voor elke leerling gelijke kansen zijn en dat de scholen en de klassen voldoende middelen hebben om die brede basiszorg te geven. Dan pas hebben wij onze taak op een ordentelijke manier gedaan. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 16.45 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 16.59 uur.*

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met het mondiaal verdrag over de erkenning van diploma's betreffende het hoger onderwijs, aangenomen te Parijs op 25 november 2019 – 1148 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot instemming met het mondiaal verdrag over de erkenning van diploma's betreffende het hoger onderwijs, aangenomen te Parijs op 25 november 2019.

De algemene bespreking is geopend.

Vraag er iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1148/1)

– *Artikel 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met het verdrag betreffende de automatische erkenning van diploma's in het hoger onderwijs, gedaan te Brussel op 14 september 2021

– **1185 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2**

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot instemming met het verdrag betreffende de automatische erkenning van diploma's in het hoger onderwijs, gedaan te Brussel op 14 september 2021.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1185/1)

– *Artikel 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van Robrecht Bothuyne, Andries Gryffroy, Willem-Frederik Schiltz, Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Inez De Coninck tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat de toegang tot en het gebruik van EAN-codes door de syndicus betreft

– **1047 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 5**

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Robrecht Bothuyne, Andries Gryffroy, Willem-Frederik Schiltz, Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Inez De Coninck tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat de toegang tot en het gebruik van EAN-codes door de syndicus betreft.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Collega's, met dit voorstel van decreet willen we het makkelijker maken om werk te maken van de renovatie van

appartementengebouwen in Vlaanderen. 30 procent van de wooneenheden in Vlaanderen zijn appartementen, en ongeveer de helft daarvan is energetisch in een slechte staat. Slechts 10 procent van de appartementen in Vlaanderen kent al een A-label, de doelstelling die we voor alle wooneenheden in Vlaanderen hebben tegen 2050. Het is dus belangrijk dat er stappen vooruit kunnen worden gezet. Daarbij zijn onder andere de syndici belangrijke partners. Met dit voorstel van decreet machtigen we hen om de nodige gegevens te verzamelen via Fluvius om op een snelle en eenvoudige manier premies en andere ondersteuning mogelijk te maken voor concrete renovatieprojecten, isolatiewerkzaamheden en dergelijke meer in appartementen. We hopen dat dit kamerbreed kan worden gesteund.

De voorzitter: Dat hebt u perfect uitgelegd, wat mij betreft.

De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik dank collega Bothuyne als trekker van dit voorstel van decreet. Dit is immers een van zijn aanhoudende vragen geweest aan de minister, dat daar toch iets aan moet gebeuren. Ik dank hem dus voor het initiatief dat hij heeft genomen. Ik vind dit belangrijk omdat het nu echt een typisch voorbeeld is van hoe men een kafkaïaanse situatie, die de meeste mensen niet kennen, maar die degenen die ermee worden geconfronteerd, echt als kafkaïaans ervaren, eigenlijk op een decretale manier kan wegwerken.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (*Zie Parl.St. VI.Parl. 2021-22, nr. 1047/5*)

- Artikel 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van Katja Verheyen, Joke Schauvliege, Mercedes Van Volcem, Sarah Smeyers, Vera Jans en Alessia Claes tot wijziging van het decreet van 9 juli 2021 houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot wonen, wat het moratorium op de verkoop van verhuurbare sociale huurwoningen en de vrijstelling van een oriënterend bodemonderzoek bij de verplichte overdracht van risicogronden door sociale woonactoren betreft

- 1181 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Katja Verheyen, Joke Schauvliege, Mercedes Van Volcem, Sarah Smeyers, Vera Jans en Alessia Claes tot wijziging van het decreet van 9 juli 2021 houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot wonen, wat het moratorium op de verkoop van verhuurbare sociale huurwoningen en de vrijstelling van een oriënterend bodemonderzoek bij de verplichte overdracht van risicogronden door sociale woonactoren betreft.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Ik zal misschien beginnen met de context waarin dit voorstel van decreet tot stand is gekomen. Ik denk dat het hier niemand moet verbazen, zeker omdat het onderwerp al heel vaak de agenda van de commissie Wonen heeft bepaald en er hierover ook heel wat vragen in de plenaire vergadering zijn geweest: we zijn binnen de sociale huisvestingssector bezig met een ongeziene oefening, namelijk de fusie tot één woonactor per gemeente. We hebben daar in de zomer van vorig jaar al het grote juridische kader voor uitgetekend, maar ook in de praktijk, zeker na het vastleggen van de werkingsgebieden, is iedereen nu volop van wal gestoken en in actie geschoten.

Het is een broodnodige oefening, een oefening die de sociale huurder ten goede moet komen. Maar ik geef ook eerlijk toe dat het een zeer complexe oefening is, met heel wat uitdagingen. En toch kiezen wij er vanuit deze meerderheid voor om niet aan de zijlijn te gaan staan en door te zetten.

In een danig complexe oefening stoten we van tijd tot tijd, ondanks de vele honderden pagina's juridisch kader en de vele honderden uren overleg en voorbereiding, op onvoorziene omstandigheden, hindernissen of bepaalde gedragingen vanuit de sector. Denk in het bijzonder terug aan de hetze rond De Volkshaard in en rond Gent, waarbij op een gegeven moment het idee leefde om het Gentse gedeelte van het sociale patrimonium af te stoten richting private actoren. Ik meen mij te herinneren dat bij de actuele vragen die daar dan over gesteld zijn, heel logisch niemand van de partijen vertegenwoordigd in dit parlement dat ook maar zou aanvaarden, wat uiteraard ook goed is.

Dat is één luik en tegelijk ook één artikel, namelijk artikel 2, van hetgeen we vandaag met het voorliggende voorstel van decreet willen aanpakken, namelijk: we kunnen de mogelijke verkoop van sociale woningen in het kader van de fusieoefening aan private actoren dan wel allemaal collectief veroordelen, het is beter dat we dat ook decretaal in een tijdelijk verbod verankeren. Zeker in een context waarbij heel veel publieke middelen kwamen en komen kijken en de nood aan sociale huisvesting hoog is, is een moratorium, een tijdelijk verbod, gelegitimeerd. Ik weet dat dit over een inperking van het eigendomsrecht gaat, maar de realiteit en de praktijk leren ons dat dat recht niet altijd absoluut is. De hoogste rechtspraak is het ermee eens dat de decreetgever daar op een proportionele manier op kan ingrijpen. We doen dat ook. En we doen dat ook uitdrukkelijk beperkt in de tijd, namelijk tot 1 januari 2028.

Ik ga nog enkele punctuele opmerkingen bij het artikel 2 van dit voorstel van decreet maken. Een eerste is dat het Belgische goederenrecht een rijke collectie zakelijke rechten kent en wat uitgebreider is dan eigendom alleen. Het is vandaar dat we in ons voorstel van decreet spreken over een breed scala van rechten waarmee een sociale woning bezwaard is. Of dat nu in een erfpachtvorm, vruchtgebruik of gewoon eigendom is, het wordt onmogelijk om tijdelijk, zoals eerder vermeld tot 1 januari 2028, bruikbare sociale huurwoningen buiten de sociale huursector te vervreemden. Tussen sociale woonactoren blijft dat evident wel mogelijk. Dat moet natuurlijk ook kunnen, anders wordt de fusieoefening onmogelijk.

Ik heb al gezegd dat we tijdens deze oefening op onvoorziene omstandigheden en 'noodwendigheden', zoals we het in ons voorstel van decreet noemen, zouden kunnen stoten, vandaar dat we een wettelijke basis uitwerken om de Vlaamse Regering in functie van die specifieke context de mogelijkheid te geven om snel te schakelen en om kleine afwijkingen toe te staan. Voor bepaalde situaties schrijven we wel een uitdrukkelijke uitzondering op het moratorium in. Als een zittende sociale huurder er bijvoorbeeld voor kiest – en dat is zijn of haar recht –

om de sociale woning over te kopen, dan moet een verkoop nog kunnen. Ik denk dat dat een legitieme uitzondering is. Of: als de verkoop van een bepaalde sociale woning al in een danig gevorderde fase zit, dat een verbod gewoonweg disproportioneel is. Voor de technische details verwijs ik graag naar het voorstel van decreet zelf. Tot daar het eerste luik van het voorstel van decreet.

Dan wil ik het nog heel kort over het tweede luik hebben, voorzitter.

De voorzitter: U hebt nog 25 minuten.

Katja Verheyen (N-VA): Dan zal ik het heel uitgebreid doen. *(Gelach)*

Het gaat in dit geval over artikel 3, over het voorzien van een vrijstelling van het oriënterend bodemonderzoek bij een verplichte overdracht van gronden tussen sociale woonactoren in het kader van de fusieoefening. Die vrijstelling is ook logisch, want de nieuwe woonactoren naar wie die gronden gaan, zijn volwaardige rechtsopvolgers van de vorige eigenaars, in dit geval de sociale huisvestingsmaatschappijen, wat impliceert dat zij niet alleen de rechten die met de gronden verbonden zijn, overnemen, maar ook de verplichtingen, zo ook verplichtingen en aansprakelijkheden in het kader van het Bodemdecreet.

Ik denk dat daarmee alles voor wat betreft het tweede luik, in dit geval artikel 3, alsook het volledige voorstel van decreet, verteld is. Ik hoop dan ook op uw voltallige steun, collega's. Dank u wel. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Mevrouw Blancquaert heeft het woord.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Het moratorium op de verkoop van verhuurbare sociale woningen is een goede maatregel. Het is inderdaad logisch om in dezen het eigendomsrecht te beperken, om de maatschappelijke doelstellingen van de sociale woonactoren te garanderen, namelijk het creëren en ter beschikking stellen van betaalbare kwalitatieve woningen. Het kan niet zijn dat sommige sociale woonactoren een puur economische logica zouden volgen.

De vrijstelling van een oriënterend bodemonderzoek is een logische stap in de procedure die heel wat tijd en administratieve rompslomp bespaart. Zo kunnen woonactoren zich volledig richten op de taken die ze te vervullen hebben. Vandaar zal onze fractie dit voorstel van decreet dan ook steunen.

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Minister, dit is een nodige aanpassing, omdat de passage in het overkoepelende decreet de toets van de Raad van State niet heeft doorstaan. Versta me niet verkeerd, het moratorium om die verkoop tegen te houden vinden wij broodnodig, een goede zaak, maar wij vinden het decreet an sich, de keuze voor die opgelegde fusie op het moment dat we met de langste wachtlijst ooit zitten – ik keer terug naar 2019 –, een foute keuze. Dit is waarover het voor ons moet gaan: een noodprogramma en strenger zijn voor de gemeenten om te zorgen voor die bouw. De sector overhoop halen is een foute keuze.

Maar er is nog een andere passage. Dat gaat over artikel 3, de vrijstelling van het bodemonderzoek. Bodemverontreiniging, bodemonderzoeken, we hebben het er de afgelopen maanden al een paar keer over gehad in deze vergadering. De rechten en plichten die eraan verbonden zijn, zijn allemaal voor degene die de grond overneemt: de sociale huisvestingsmaatschappij die de grond ontvangt. Dat vinden wij een heel groot risico en om die reden alleen al gaan we ons straks onthouden, maar ook omdat het overkoepelende decreet geen goed idee is.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Collega Veys schetste het eigenlijk al: wij zijn op de lange termijn niet tegen een herstructurering van het terrein en daar mag over nagedacht worden, maar in een context van vandaag dit soort operaties doen, dat is iets waar collega Moerenhout in de commissie en plenaire vergadering al heel vaak bedenkingen bij geuit heeft. Door ziekte kon ze op het moment van de besprekingen in commissie niet aanwezig zijn om die zaken in te brengen, maar wij vinden die positionering inderdaad juist.

Twee, we hebben ook dezelfde vragen bij de onzekerheid rond de bodemverontreiniging die bestendig wordt richting de nieuwe overnemers.

Om die redenen gaan wij ons hierbij als fractie onthouden.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1181/1)

– *Artikel 1 tot en met 3 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts, Gwenny De Vroe, Inez De Coninck, Stijn De Roo en Andries Gryffroy over afwijkingen op de gewestelijke omgevingsvergunningsplicht naar aanleiding van de civiele noodsituatie ten gevolge van de oorlog in Oekraïne

– **1247 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2**

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts, Gwenny De Vroe, Inez De Coninck, Stijn De Roo en Andries Gryffroy over afwijkingen op de gewestelijke omgevingsvergunningsplicht naar aanleiding van de civiele noodsituatie ten gevolge van de oorlog in Oekraïne.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Collega's, om de vluchtelingenstroom uit Oekraïne op te vangen, moet het mogelijk zijn dat er nooddorpen gebouwd worden, dat grote gebouwen worden omgevormd en dat er ook extra ruimtes komen om kinderen onderwijs te geven. Als we de normale procedures zouden doorlopen, dan vraagt dat behoorlijk wat tijd, te veel tijd in die omstandigheden. Daarom stellen we hier naar analogie met wat we destijds gestemd hebben voor de medische voorzieningen in het kader van corona, voor om de nooddorpen, het omvormen van grote gebouwen en die onderwijsvoorzieningen sneller tot stand te laten komen, uiteraard tijdelijk: het gaat hier over de Oekraïense vluchtelingen en het is beperkt in de tijd, want zodra de crisis voorbij is, moeten die constructies ook weer verdwijnen.

Er zijn ook een aantal voorwaarden. Het kan bijvoorbeeld niet in natuurgebied of overstromingsgebied. Er mag ook geen ontbossing mee gepaard gaan. Het kan ook niet in beschermde monumenten of beschermde dorpsgezichten.

Dat is in het kort waar deze tekst over gaat.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Dit is natuurlijk een buitengewone en uitzonderlijke situatie, die oorlog in Oekraïne, en dat vergt ook een buitengewone oplossing. De tomeloze Russische agressie tegen de Oekraïense bevolking zorgt voor een onverwachte, ongeziene en massale toestroom van tijdelijk ontheemde Oekraïners in West-Europa.

In die optiek heeft onze Vlaamse bevolking haar warm hart getoond en de eerste golf van oorlogsvluchtelingen een veilige opvang geboden. Mijn partij richt dan ook een woord van dank aan al onze Vlaamse gezinnen die hun huizen hebben opengesteld. Het is nu echter de hoogste tijd dat de overheid de taak op zich neemt om zo snel mogelijk verder in de professionele opvang van die tijdelijk ontheemden te voorzien. Dit voorstel van nooddecreet komt dan ook geenszins te vroeg. We hebben er wel vier kritische bedenkingen bij.

In de toelichting stellen de indieners expliciet dat nooddorpen dienen te worden opgebouwd die goed omsloten zijn in het duurzaam vervoerssysteem met hogere knooppuntwaarden en op wandelafstand van veel basisvoorzieningen. Die nochtans pertinente en belangrijke voorwaarde wordt echter niet hernomen in artikel 5 van het voorstel van het decreet. Het staat alleen in de toelichting. Daarom stellen we de vraag aan de indieners of het vanuit rechtszekerheidsoogpunt niet opportuun is om die bepaling ook expliciet in het decreet op te nemen, aangezien het klassieke beoordelingskader van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) en het decreet houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (DABM) deels buiten werking wordt gesteld.

Op basis van de in artikel 5, tweede lid, 3°, van het voorstel beschreven voorwaarden kunnen die nooddorpen niet alleen worden opgericht in voor wonen bestemde gebieden, maar ook in gewone agrarische gebieden die geen ecologische waarde hebben of zonder ecologisch belang zijn. We vragen aan de indieners om te verduidelijken of de theoretische mogelijkheid tot aansnijding van agrarische gebieden voor de oprichting van de nooddorpen al dan niet op een vergissing berust.

We treden verder het standpunt van de indieners bij dat de tijdelijke buitenwerkingstelling van de VCRO en het DABM berust op een noodsituatie. In die optiek is de bepaling van artikel 6, laatste lid van het voorstel voor ons van essentieel belang. Die bepaling luidt, en ik citeer: "De constructies met inbegrip van eventuele funderingen, nutsleidingen, verhardingen en reliëfwijzigingen en de functiewijzigingen worden verwijderd of ongedaan gemaakt uiterlijk zes maanden na de tijdelijke bescherming vermeld in het derde lid." Dat gezegd zijnde baart ons echter zorgen, in het bijzonder indien dergelijke nooddorpen ook in agrarisch gebied zouden worden opgetrokken, dat in de toelichting bij artikel 5 echter gewag wordt gemaakt van de mogelijkheid om na het beëindigen van de tijdelijke bescherming voor die nooddorpen alsnog een omgevingsvergunning van mogelijk onbeperkte duur te verkrijgen, terwijl de economische levensduur van dergelijke woon- en klascontainers per definitie beperkt is in de tijd. Ik krijg graag enige verdere verduidelijking wat het nu zal zijn: worden die nooddorpen effectief afgebroken bij het einde van de beschermingsstatus of dreigt Vlaanderen op termijn opnieuw aanzienlijke open ruimte te verliezen aan zones vol noodbarakken?

Tot slot heb ik nog de volgende eindbedenking. In het voorstel wordt nergens gewag gemaakt van minimumkwaliteitsnormen waaraan de wooncontainers in die nooddorpen moeten voldoen. Er worden evenmin voorwaarden bepaald waaraan de nooddorpen moeten voldoen om verenigbaar te zijn met de goede ruimtelijke ordening. Kunnen de indieners daarover verdere toelichting verstrekken? Is het niet opportuun om een extra bepaling in te lassen die de Vlaamse Regering gelast om die normen en voorwaarden te bepalen?

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Collega's, sinds 24 februari worden we elke dag geconfronteerd met beelden over oorlog en geweld in Europa, met de enorme vluchtelingenstroom vanuit Oekraïne tot gevolg. De Groenfractie pleit voor solidariteit voor alle mensen op de vlucht voor oorlog en geweld. Daar hoort voldoende opvangcapaciteit voor die mensen bij.

We steunen het initiatief dat erop inzet om te zorgen voor voldoende opvangcapaciteit. Mijn fractie heeft er altijd voor gepleit om in de eerste plaats in te zetten op collectieve opvang door de overheid in bestaande gebouwen. Dat is ook deels gebeurd en we gaan daarop verder. Dat is goed.

Er zijn ook al twee nooddorpen gebouwd of in opbouw. Nu, de eerste toestroom van vluchtelingen is iets gaan liggen maar we stellen wel vast dat het er niet naar uitziet dat de oorlog snel voorbij zal zijn. Of er nog veel toestroom zal zijn zal afhangen van de verdere evolutie. Dat is onduidelijk. Maar we kunnen of moeten er wel van uitgaan dat de opvang en de huisvesting die we nu organiseren voor veel langere tijd kan zijn dan we nu voor ogen hebben. Met andere woorden, als we inzetten op nooddorpen – en we denken dat dit niet anders kan, daarvoor ligt het voorstel van decreet hier voor – dan moeten we er echt rekening mee houden dat het niet voor enkele maanden zal zijn maar dat het wellicht heel wat langer zal duren. Natuurlijk, hoe sneller dit opgelost is, hoe beter, maar de realiteit doet ons vermoeden dat het anders zal uitdraaien.

Daarom is het voor de Groenfractie belangrijk dat dit nooddecreet ook voorziet in twee heel belangrijke voorwaarden. Ten eerste, dat het nooddorp goed is ingepland. Goed ingepland zijn betekent: dicht bij voorzieningen, bij openbaar vervoer, bij scholen, bij winkels en andere voorzieningen. Ten tweede, dat er ook bij de inplanning en bij de uitbouw van de nooddorpen rekening wordt gehouden met de leefbaarheid in zo'n dorp. We begrijpen de insteek van het nooddecreet, namelijk zo snel mogelijk zorgen voor extra capaciteit, maar we vinden dat in het voorstel van decreet zelf te weinig rekening is gehouden met die twee belangrijke elementen, namelijk een goede inplanning en de leefbaarheid. Daarom zouden we voorstellen om twee aanpassingen aan het voorstel van decreet te doen.

In eerste instantie betreft het een wijziging met betrekking tot de capaciteit. Wij lezen in de toelichting dat de Vlaamse Regering in haar nota voor een gefaseerde aanpak van noodopvang vaststelt dat een ideale opvangcapaciteit in nooddorpen ongeveer 200 tot 250 wooneenheden is om een operationele beheersbaarheid te kunnen garanderen. In dit voorstel van decreet gaat men ervan uit dat er minimaal wordt vertrokken van 200 woningen. Wij begrijpen die keuze niet. Daarom zouden we voorstellen om een maximum van 250 wooneenheden op te leggen, zodanig dat we de leefbaarheid in die dorpen kunnen garanderen, ermee rekening houdende dat het niet voor enkele maanden zal zijn maar dat het voor heel wat langer kan zijn. En ten tweede, willen we ook dat de mensen uit Oekraïne zoveel mogelijk kansen krijgen om de draad zo goed mogelijk op te pakken en aan te sluiten in onze maatschappij. Dan is die nabijheid heel belangrijk. Het gaat om nabijheid van een bakker, een slager, scholen, openbaar vervoer ... van alle voorzieningen die we nodig hebben om die draad te kunnen

oppikken. Dat vinden we veel te weinig terug. Het wordt wel vermeld in de toelichtingen, maar er worden geen voorwaarden aan gekoppeld. Daarom is onze vraag om die nabijheid als voorwaarde te gaan opnemen. Wij vragen dat niet alleen. Het is ook een vraag die werd gesteld in een open brief door de Vlaamse Vereniging voor Ruimte en Planning (VRP), door vluchtelingenorganisaties als ORBIT en Mondiale Werken, en sociaal-ruimtelijke onderzoekers die echt pleiten om die ruimtelijke visie en die nabijheid aan elkaar te koppelen zodanig dat die mensen die hier op de vlucht zijn ook snel kunnen meegaan in onze voorzieningen zonder dat daar extra ondersteuning voor nodig is. Wij steunen dit voorstel van decreet op voorwaarde dat die twee aanpassingen kunnen worden doorgevoerd.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Collega's, dank voor uw opmerkingen en bezorgdheden. Ik denk dat het een evidentie is dat de best gelegen plaatsen eerst worden ingenomen. Het is echter vandaag bijna onmogelijk om in te schatten hoeveel noodwoningen of nooddorpen er nodig zullen zijn. Een te stringente afbakening of te specifieke voorwaarden zouden de flexibiliteit die nodig kan zijn om deze vluchtelingencrisis te bestrijden, in het gedrang kunnen brengen. Zoals terecht opgemerkt zijn er in de toelichting al een aantal richtkaders opgenomen. De parlementaire werkzaamheden geven ook richting aan de manier waarop een decreet moet worden uitgevoerd. In die zin wil ik u toch vragen het vertrouwen aan de regering te geven om te beslissen op welke manier dit concreet kan worden gerealiseerd.

Het gaat over een tijdelijke situatie, die duidelijk afloopt na een bepaald moment. Als het innemen van agrarisch gebied tijdelijk opportuun is, ja, dan is dat opportuun. Collega's, het is alle hens aan dek. De vluchtelingenstroom is voorlopig iets minder desastreus dan verwacht, maar zoals collega Schauvliege aangeeft, weten we niet wat er zal gebeuren. In die zin denk ik dat er in het voorstel van decreet voldoende aanwijzingen staan om de best geplaatste locaties eerst in te vullen, maar kunnen we minder opportune of minder ideale locaties wat inknoping of mobiliteitsknooppunt of voorziening betreft, niet per definitie uitsluiten.

In die zin denk ik dat het voorstel van decreet beantwoordt aan de noden die er vandaag zijn en dat het effectief wel aan de regering de nodige flexibiliteit geeft om op te treden waar en hoe nodig.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Aanvullend wil ik nog wat antwoorden geven op de collega's, vooral op collega's Pieters en Schauvliege.

Ten eerste, woondorpen moeten goed gelegen zijn. Dat staat inderdaad in de toelichting. Ze moeten toegankelijk zijn, nutsvoorzieningen moeten in de buurt liggen en ook mobiliteit is belangrijk. Voor ons volstaat het inderdaad dat het in de toelichting is opgenomen, collega's.

Heel belangrijk hier is dat het altijd gaat om door de Vlaamse Regering gesubsidieerde en erkende initiatieven. De Vlaamse Regering kan en zal daar in de praktijk ook voorwaarden aan koppelen. Dat hoeven we niet meteen in dit verhaal op te nemen. Maar we weten dat de Vlaamse Regering, als ze bijvoorbeeld zulke woondorpen inricht – het gaat natuurlijk ook over de omvorming van bepaalde grote gebouwen –, daar in elk geval voorwaarden aan zal koppelen, bijvoorbeeld wat de nabijheid van voorzieningen betreft.

Collega Pieters, daarbij aansluitend wil ik zeggen dat het inderdaad geen vergissing is dat het ook in agrarisch gebied zou kunnen. Maar rekening houdend

met de voorwaarde van nabijheid van voorzieningen enzovoort denk ik dat de kans dat het daar gebeurt kleiner is dan in woongebied. In een enkel geval zal dat misschien wel kunnen in agrarisch gebied, maar doorgaans zal dat moeilijker gaan dan in woongebied.

En ja, inderdaad, het derde punt: het moet inderdaad worden afgebroken nadat de crisis voorbij is, tenzij het initiatief intussen een vergunning heeft gekregen. Maar ook daar zal zo'n initiatief in de praktijk enkel in woongebied, in woonzone zo'n vergunning kunnen krijgen, om dan eventueel ook na die opvangperiode iets anders te doen.

Voorzitter, dat waren volgens mij de belangrijkste elementen.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Ik heb nog een vraag aan de heer Vandaele. Hij zegt dat het eventueel zou kunnen in woongebieden, als zo'n dorp daar wordt ingericht. Maar kan er dan ook niet worden ingeschreven dat het, op plaatsen waar het ruimtelijk gezien en wat betreft omgeving niet kan, zeker geen woonzone, geen woonuitbreiding kan worden?

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Maar enfin, dat is toch de logica zelve. De Codex Ruimtelijke Ordening is voor alles en iedereen van toepassing in Vlaanderen. Nu wordt er een tijdelijke versoepeling voorgesteld voor die nooddorpen, gekoppeld aan de vluchtelingen crisis. Op het ogenblik dat de crisis voorbij is, vervalt die flexibilisering en herneemt de normale Codex Ruimtelijke Ordening en moet elke constructie voldoen aan de goede ruimtelijke ordening en alle voorschriften die van toepassing zijn. Het heeft dus geen zin om in te schrijven: 'Dit is maar tijdelijk. Maar voor het geval dat het niet tijdelijk zou zijn, hernemen we de niet-tijdelijke regels.' Dat is een contradictio in terminis.

Maak u geen zorgen, met dit voorstel van decreet is het onmogelijk – ónmogelijk – om de algemeen geldende regels inzake ruimtelijke ordening definitief ongedaan te maken. Het is heel duidelijk een tijdelijke situatie die automatisch vervalt zodra de vluchtelingen crisis achter de rug is.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Collega Vandaele, u hebt eigenlijk niets opgemerkt over de capaciteit. We hebben gezien dat er in het voorstel van decreet een minimale drempel van tweehonderd wooneenheden is ingeschreven. Wij maken ons ernstige zorgen over de leefbaarheid in die dorpen. Want wij gaan ervan uit – en vandaar ook onze opmerkingen – dat mensen daar relatief lang in zullen moeten blijven leven. We hopen van niet, maar we moeten daar rekening mee houden.

Jullie hebben zelf in jullie toelichting aangegeven dat we, om zo'n dorp beheersbaar en leefbaar te houden, rekening moeten houden met een capaciteit van 200 tot 250. Nu leggen jullie de minimale drempel op 200, zonder maximale drempel. Dat betekent dat dat kan leiden tot megalomane dorpen. Het gaat hier over wooneenheden. Het gaat niet om 1 inwoner per wooneenheid, maar om 2 tot 3. Dat gaat dus eigenlijk al over 600 en meer vluchtelingen, over echt heel grote groepen van mensen op de vlucht. Wij denken dat het, omwille van de leefbaarheid en de leefkwaliteit in die dorpen, toch belangrijk is om daar een maximum op te zetten, namelijk het maximum dat u zelf hebt aangegeven als datgene dat nog beheersbaar is. Ons voorstel is dus om het te beperken tot 250. Wij begrijpen niet waarom jullie beginnen aan 200 terwijl jullie zelf zeggen dat

die leefbaarheid gegarandeerd kan worden tussen 200 en 250. Jullie doen geen uitspraken over aantallen daarboven. Jullie leggen in dit voorstel van decreet een drempel op vanaf 200. Ik begrijp het dus niet. Wij stellen het omgekeerde voor. Ik had eigenlijk wel graag een toelichting gehad over waarom jullie die drempel op 200 hebben gelegd.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Ik wil even reageren op wat de heer Schiltz aangeeft. Ik heb namelijk de ervaring in de politiek dat je, als men zegt in een meerderheid dat je je geen zorgen hoeft te maken, je je meestal zwaar zorgen moet beginnen te maken.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Hierover kunnen we natuurlijk van mening verschillen, collega Schauvliege. Ik denk dat er, in de discussies die we hierover hebben gehad en in de lectuur hierover, inderdaad altijd gezegd is dat het moet gaan over 200 tot 250 woongelegenheden. Ik denk dat niemand van plan is om daarboven te gaan. De reden voor die 200 is dat we het hier hebben over nooddorpen. We hebben het niet over grootschalige initiatieven als de ombouw van voorzieningen als kloosters en dergelijke. Dat bestaat ook. Er is ook de kleinschalige opvang door gemeenten en andere. Dat bestaat ook. Hier gaat het echt over nooddorpen. Als het nodig is, als we die grote toestroom op een bepaald moment in de toekomst niet meer aankunnen – en gelukkig kunnen we dat vandaag nog steeds wel –, dan kunnen we inderdaad werken met die grootschalige systemen. En dan is 200 toch een schaal waarmee we kunnen werken. Maar dat moeten er inderdaad geen 500 zijn. Ik denk dat iedereen het daarmee eens is. Maar ook wat die voorzieningen betreft is het de keuze geweest om, als het dan toch moet – want het heeft ook heel wat voeten in de aarde om zo'n dorp te bouwen –, het beter niet te doen op 100 plaatsen maar misschien maar op 10. Dat is de redenering die hierachter zit. Ik herhaal dat we hierover van mening kunnen verschillen. Maar dat is de redenering die hierachter zit. Dan kun je ook, als dat nodig is, in dat dorp een aantal voorzieningen ter beschikking stellen op het vlak van onderwijs en dergelijke. Als dat niet kan in het reguliere systeem, dan kan dat ook in zo'n dorp worden georganiseerd.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Mijnheer Pieters, ik begrijp wel dat u – niet mijn woorden – de uitdrukking dat er geen zorgen nodig zijn, aanneemt als voldoende om u zorgen te maken. Maar ik verwijs graag naar artikel 5 van het voorstel van decreet, waarin heel duidelijk het volgende staat – en het is niet mijn mening en niet mijn geruststelling –: “de afwijkingsregeling, vermeld in het eerste lid, houdt op uitwerking te hebben zes maanden na het einde van de tijdelijke bescherming die is ingevoerd bij uitvoeringsbesluit (...)”. Dan volgt nog een reeks Europese vorderingen. Het is met andere woorden een neutrale, objectieve datum, waaraan geen enkele politicus iets vermag te veranderen. De afwijking zal automatisch beëindigd worden. Is dat niet geruststellend? *(Opmerkingen van Kris Van Dijck en Leo Pieters)*

De voorzitter: Ik denk het wel.

Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1247/1)

– *Artikel 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

Er is een amendement op artikel 3. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1247/2)

Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Ik zal het nogmaals herhalen. Wij vragen dat de minimale drempel van 200 wooneenheden wordt verlaten en dat er een maximale drempel wordt ingeschreven van 250 wooneenheden.

De voorzitter: De stemmingen over het amendement en over het artikel worden aangehouden.

– *Artikel 4 wordt zonder opmerkingen aangenomen.*

Er zijn amendementen op artikel 5 en 6. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1247/2)

De stemmingen over de amendementen en over de artikelen worden aangehouden.

– *Artikel 7 en 8 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT over de vergoeding voor opvang van zwervkonijnen – 1209 (2021-2022) – Nr. 1

Verslag

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het verslag namens de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand en Dierenwelzijn over het verzoekschrift over de vergoeding voor opvang van zwervkonijnen.

Mevrouw Sterckx, verslaggever, heeft het woord.

Els Sterckx (Vlaams Belang): Voorzitter, collega's, het verzoekschrift over de vergoeding voor opvang van zwervkonijnen werd ingediend op 10 november 2021, en op 8 december 2021 ontvankelijk verklaard en voor verdere behandeling doorverwezen naar de commissie Dierenwelzijn. De commissie behandelde het verzoekschrift een eerste maal op 12 januari 2022, en besliste om een reactie op dit verzoekschrift te vragen aan de minister. De minister bezorgde bij brief van 10 februari 2022 een antwoord op het verzoekschrift, en de commissie besprak het verzoekschrift en het antwoord van de minister op 16 februari 2022, en kwam tot een conclusie op 23 maart 2022.

De Dierenwelzijnswet bepaalt in artikel 9 dat iedereen die een verloren of zwervend dier opvangt, verplicht is om dit binnen de vier dagen toe te vertrouwen aan het gemeentebestuur. In die zin is het dus aangeraden dat de gemeente een overeenkomst aangaat met een konijnenasiel. Dit is echter momenteel nog geen wettelijke verplichting voor het gemeentebestuur. In de gemeente Zandhoven rijst dan ook het probleem dat het gemeentebestuur geen oplossing heeft voor

de zwervkonijnen die bij het konijnenasiel worden binnengebracht. Het gemeentebestuur staat er niet voor open om een contract af te sluiten. Bij een opvangcentrum voor vogels en wilde dieren kunnen de konijnen niet terecht, want dat vangt enkel wilde dieren op, en het honden- en kattenasiel vangt geen konijnen op. De gemeente stuurt mensen met gevonden konijnen door naar het konijnenasiel, en in dit geval wordt het asiel wel opgehadeld met de kosten voor verzorging, maar kan het de gemaakte kosten niet terugvorderen van de gemeente.

Het is dus aangeraden dat er een wet komt met prijsafspraken over het toevertrouwen van zwervkonijnen aan de konijnenopvang. Dat geeft zowel het gemeentebestuur als de konijnenopvang rechtszekerheid, zodat niemand voor voldongen feiten wordt geplaatst. De verzoeker verduidelijkt in haar verzoekschrift dan ook drie mogelijke manieren van vergoeding.

Op 16 februari 2022 hebben we dan de bespreking aangevat, en de voorzitter vroeg of de commissieleden konden instemmen met het antwoord van de minister. Ikzelf antwoordde dat de Vlaams Belangfractie niet akkoord gaat met het antwoord van de minister, omdat hij antwoordt dat men niet kan verwachten dat de gemeenten contracten afsluiten met opvangcentra voor alle mogelijke diersoorten. Dat impliceert dan eigenlijk dat hij voor bepaalde diersoorten wel wil dat er contracten worden afgesloten, en voor andere niet. Ik vind ook dat alle verloren, zwerfende of achtergelaten dieren opgevangen moeten worden. De gemeenten zijn daar verantwoordelijk voor en moeten daarvoor dan ook contracten afsluiten.

Voorts zegt de minister dat de verzoeker aan het betrokken lokale bestuur moet laten weten dat ze niet langer dieren vanuit de gemeente zal opvangen, en hen moet vragen geen inwoners meer naar haar door te sturen. Wie zal de konijnen dan wel opvangen? Hierop geeft de minister geen antwoord.

De voorzitter: Collega Sterckx, mag ik u onderbreken. U bent eigenlijk verondersteld om gewoon verslag uit te brengen van wat er in de commissie gezegd is, en niet uw eigen mening te ventileren.

Els Sterckx (Vlaams Belang): Ja, dat is het verslag, wat ik daar gezegd heb.

De voorzitter: Oké, ga verder, maar niet te lang meer, alstublieft.

Els Sterckx (Vlaams Belang): De spreker vindt dan ook dat de gemeenten zich moeten aansluiten bij het erkende opvangsysteem, en eventueel een bijdrage moeten leveren. Alessia Claes sluit zich wel aan bij het antwoord van de minister.

De conclusie waartoe men op 23 maart is gekomen, is dat er geen unanimitie is in de commissie. Er werd een stemming gevraagd, waarbij dit voorstel werd aangenomen met zes stemmen voor en drie stemmen tegen.

De voorzitter: Is het parlement het eens met de conclusies van de commissie? (*Instemming*)

Ik zal de verzoeker hiervan in kennis stellen.

**VERSLAG VAN HET VERZOEKSCRIFT over de rechten van minderjarige slachtoffers van opzettelijke slagen en verwondingen
– 1216 (2021-2022) – Nr. 1**

Verslag

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het verslag namens de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie over het verzoekschrift over de rechten van minderjarige slachtoffers van opzettelijke slagen en verwondingen.

Mevrouw De Vreese, verslaggever, heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Op 26 november 2021 werd een verzoekschrift ingediend over de rechten van minderjarige slachtoffers van opzettelijke slagen en verwondingen. Op 22 december 2021 werd het verzoekschrift ontvankelijk verklaard.

De verzoekers stellen naar aanleiding van feiten van slagen en verwondingen die zich afspeelden in een schoolse context, waarvan hun minderjarige zoon en een andere leerling het slachtoffer werden, een aantal vragen met betrekking tot de rechten van minderjarige slachtoffers van opzettelijke slagen en verwondingen.

De Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie besprak het verzoekschrift een eerste keer op 18 januari 2022 en besliste om het voor advies voor te leggen aan minister Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, die hierover in overleg trad met haar collega Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand.

Minister Demir gaf in haar advies aan dat ze op de hoogte is van het specifieke geval en benadrukte dat zowel de school als de politie het incident zeer ernstig nemen. Ook minister Weyts werd door de ouders gecontacteerd en reikte concrete elementen vanuit de onderwijsregelgeving, het schoolbeleid en de leerlingenbegeleiding aan.

Meer algemeen gaf minister Demir aan dat het klopt dat de rechtspositie van minderjarigen versterkt kan worden en dat er nog verbeteringen mogelijk zijn. Zo kan een minderjarig slachtoffer van bijvoorbeeld slagen en verwondingen zich laten bijstaan door een advocaat, maar het minderjarig slachtoffer moet hiertoe zelf het initiatief nemen. Een ambtshalve, dus automatische aanstelling, zoals bij minderjarige verdachten zou hierin een stap vooruit zijn en een grotere gelijkheid creëren. Minister Demir geeft aan dat dit aangekaart werd bij de Orde van Vlaamse Balies en bij de federale minister van Justitie.

Op 15 maart werd het advies besproken in de commissie en werd beslist om zich aan te sluiten bij het advies van minister Demir en minister Weyts en dit aldus te communiceren aan de verzoeker.

De voorzitter: Is het parlement het eens met de conclusies van de commissie? (*Instemming*)

Ik zal de verzoeker hiervan in kennis stellen.

VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT over tekortkomingen in het decreet Afstammingscentrum voor metissen van de Belgische kolonisatie – 1220 (2021-2022) – Nr. 1

Verslag

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het verslag namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding over het verzoekschrift over tekortkomingen in het decreet Afstammingscentrum voor metissen van de Belgische kolonisatie.

Mevrouw Schryvers, verslaggever, heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Op 15 november 2021 werd een verzoekschrift ingediend over tekortkomingen in het decreet Afstammingscentrum voor metissen van de Belgische kolonisatie. Het verzoekschrift werd ontvankelijk verklaard op 15 december 2021 en voor verdere behandeling verwezen naar de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding.

De commissie besprak het verzoekschrift een eerste maal op 25 januari 2022 en besliste Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, om uitleg te vragen over dit verzoekschrift.

In zijn antwoord gaf de minister aan begrip te hebben voor de impact van een aantal knelpunten die door de verzoeker naar voren werden gebracht. Zo klopt het dat de groep metissen geen homogene groep is, niet iedereen werd geadopteerd. Het is inderdaad zo dat de groep van metissen in het decreet zelf niet vermeld wordt. Het is wel degelijk zo dat het Afstammingscentrum iedereen met vragen over zijn of haar afstamming, genetische verwanten, dient te helpen en te begeleiden. Het Afstammingscentrum biedt ook de meerwaarde om psychosociale begeleiding aan te bieden. De minister erkent dat het Afstammingscentrum zelf botst op de grenzen van de decretale opdrachten.

Op 29 maart 2022 werd het verzoekschrift opnieuw toegevoegd aan de agenda van de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding. Volgens collega Vaneeckhout blijkt uit het antwoord van de minister dat de verzoeker belangrijke punten aanhaalt die wijzen op zowel operationele als decretale uitdagingen. Collega Vaneeckhout is tevreden in het antwoord te lezen dat er een evaluatie gaande is door het Afstammingscentrum en dat die eind maart 2022 afgerond zou moeten zijn.

Collega Sleurs sluit zich aan bij het antwoord van de minister, zeker met de lopende evaluatie, maar ook bij de bezorgdheden van de indiener. Het decreet van 26 april 2019 houdende de oprichting van een afstammingscentrum en een DNA-databank is recent, maar van meet af aan werd duidelijk dat een evaluatie noodzakelijk was en dat er eventueel aanpassingen nodig zijn, aldus collega Sleurs.

De aanwezige leden van de commissie stemmen in met het voorstel van de voorzitter om het antwoord van de Vlaamse Regering samen met het verslag van de bespreking aan de indiener van het verzoekschrift te bezorgen.

De voorzitter: Is het parlement het eens met de conclusies van de commissie? (*Instemming*)

Ik zal de verzoeker hiervan in kennis stellen.

VERSLAG VAN HET VERZOEKSCRIFT over het groeipakket voor kinderen geboren voor 1 januari 2019 die tijdelijk in het buitenland verbleven – 1221 (2021-2022) – Nr. 1

Verslag

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het verslag namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding over het verzoekschrift over het groeipakket voor kinderen geboren voor 1 januari 2019 die tijdelijk in het buitenland verbleven.

De heer Anaf, verslaggever, heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Het gaat over een verzoekschrift dat op 22 november 2021 ingediend is. Het werd ontvankelijk verklaard op 15 december in onze commissie. Het werd dan, zoals gewoonlijk, naar de minister gestuurd voor een antwoord. Op 29 maart hebben wij ons daar opnieuw over uitgesproken nadat we het antwoord ontvangen hadden.

De verzoeker vraagt waarom Belgische kinderen die voor 1 januari 2019 in België geboren zijn, maar daarna kort in het buitenland verbleven, een lager groeipakket krijgen dan kinderen die permanent in België verbleven. De verzoeker vindt dat het om een ongelijke behandeling gaat. Ook zijn eigen kinderen krijgen om die reden een lager groeipakket en ook minder middelen voor hun opvoeding en opleiding dan al hun leeftijdsgenoten.

De minister heeft daar een uitvoerig antwoord op bezorgd. Het komt er eigenlijk op neer dat er niet kan worden gesteld dat er per definitie altijd een nadeel is voor alle gezinnen die terugkeren uit het buitenland. Je zit altijd met een soort kantelmoment. Je kunt dat dan vroeger of later leggen, maar je zult altijd met dit probleem zitten. Voor de een zal het voordelig zijn, voor de ander nadelig. We hebben ook al verzoekschriften gehad waar het over andere zaken ging in dit geval.

Dat is nu echt in heel grote lijnen samengevat, maar we hebben daar in de commissie een bespreking over gehad. Collega De Martelaer gaf aan dat het om kinderen gaat die ooit alle rechten op kinderbijslag hadden. De overheid heeft er dus ook drie jaar niet voor hoeven te betalen. En als ze terugkomen worden ze precies ineens beschouwd als pasgeboren kinderen, en ze vindt dat dat niet helemaal klopt, en dat de verzoeker dus door het nieuwe systeem benadeeld wordt.

Collega Daniëls gaf aan dat we het in de commissie al meermaals hebben gehad over het kantelpunt tussen die oude en nieuwe regeling in de ene en de andere richting. Hij heeft begrip voor de vraag van de bezoeker, maar het antwoord van de minister is wel het juiste antwoord, volgens collega Daniëls, en er wordt ook consequent gehandeld.

Collega Vande Reyde beaamt dat dergelijke problemen bij kantelproblemen opduiken, ook in andere dossiers: de woonbonus, erfenisrechten. Ook hij heeft begrip voor de vraag van de verzoeker, maar het legaliteitsbeginsel moet worden gerespecteerd.

Collega De Martelaer geeft toch aan dat het fundament van de hervorming van de kinderbijslag de geboortedatum is. Het is altijd de geboortedatum waarnaar gekeken wordt. Het gezin heeft door beroepsomstandigheden drie jaar in het buitenland gewoond, en de overheid heeft dus niet hoeven te betalen. Die kinderen zijn niet herboren toen ze naar Vlaanderen terugkeerden, gaf mevrouw

De Martelaer aan. Ze heeft gezegd dat er inderdaad kantelmomenten zijn, maar dat dit voor haar te ver gaat.

Collega Daniëls zegt dat het niet enkel over de geboortedatum gaat maar ook over een domiciliëring in Vlaanderen. Daarop heeft mevrouw De Martelaer nog aangegeven dat ze in Vlaanderen gedomicilieerd waren. Maar collega Daniëls antwoordt dat ze hier op dat moment niet gedomicilieerd waren, en dat je hetzelfde kunt zeggen voor bijvoorbeeld pensioenen.

Om een lang verhaal kort te maken: de aanwezige leden hebben allemaal ingestemd met het voorstel om het antwoord van de minister en het verslag van de bespreking aan deze plenaire vergadering voor te leggen.

De voorzitter: Is het parlement het eens met de conclusies van de commissie? *(Instemming)*

Ik zal de verzoeker hiervan in kennis stellen.

VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT tegen verplichte COVID-19-vaccinatie – 1222 (2021-2022) – Nr. 1

Verslag

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het verslag namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding over het verzoekschrift tegen verplichte COVID-19-vaccinatie.

Mevrouw Vaneekhout, verslaggever, heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Collega's, de basis van het verzoekschrift is een online petitie van 18.178 handtekeningen. Dat is dus toch een ruime groep van mensen. Het werd ingediend op 15 december 2021, en kreeg de naam 'geen verplichte vaccinatie tegen COVID-19'.

Het verzoekschrift werd ontvankelijk verklaard op 22 december en verwezen naar de commissie Welzijn. De commissie heeft dat een eerste keer besproken op 25 januari 2022, en we hebben toen met de commissie beslist om uitleg te vragen aan minister Beke omtrent dit verzoekschrift.

Op 29 maart jongstleden werd het verzoekschrift opnieuw toegevoegd aan de agenda, omdat we op dat moment intussen een antwoord van minister Beke hadden ontvangen op dit verzoekschrift.

De inhoud van het verzoekschrift is als volgt: dat de verzoeker het behoud van de keuzevrijheid vraagt om zich te laten vaccineren tegen COVID-19, zowel voor volwassenen als voor kinderen.

De verzoekster houdt ook een pleidooi om geen enkele druk te laten uitoefenen op de bevolking om zich te laten vaccineren en op geen enkele manier niet-gevaccineerde personen te discrimineren tegenover gevaccineerde personen.

Het verzoekschrift houdt ook het statement in dat de verplichte vaccinatie van zorgpersoneel broodroof in beroepsverbod inhoudt voor zij die niet gevaccineerd willen worden. Op dat moment wordt ook verwezen naar de vele doorbraak-infecties die volgens de verzoekster leidden tot een toename van het aantal besmettingen. De verzoekster verwijst daarbij ook naar het epidemiologische bulletin van Sciensano van 3 december 2021 en concludeert daaruit dat zorgpersoneel, jongeren en kinderen ten onrechte een schuldcomplex opgelegd wordt.

Ze verwijst ook naar twee studies die aantonen dat de bescherming van gevaccineerden afneemt, terwijl precies het omgekeerde wordt vastgesteld bij de niet-gevaccineerde bevolking. Dit toont volgens de verzoekster aan dat immuniteit het best beschermt tegen ziekte en infectie.

De verzoekster vraagt om de vele bijwerkingen van de vaccins die volgens haar in de experimentele fase zitten, goed in kaart te brengen en te onderzoeken voor men doorgaat met het vaccineren en pleit ook voor een eerlijke informatie-campagne om de bevolking correct te informeren over alle voor- en nadelen, en over de risico's en kansen van de vaccins.

De ondertekenaars van de onlinepetitie vragen om te worden gehoord. Dit verzoekschrift werd zoals gezegd ingediend met een lijst met 18.178 namen van een onlinepetitie, waarbij het Vlaams Parlement beschikt over naam, voornaam en woonplaats, maar het gaat in dezen niet over authentieke handtekeningen, en daarom is er geen automatische hoorzitting met de verzoekster. De commissie kan evenwel beslissen om de eerste indiener te horen.

Bij de bespreking in de commissie duidde ik zelf het standpunt dat ik me kon scharen achter het antwoord van de minister. Wel vind ik het, gezien het groot aantal mensen dat deze oproep ondersteunt, belangrijk dat de commissie ook openstaat voor het debat. Over de vaccinatieplicht is in het verleden al een ruim debat gevoerd, ook in het federale parlement, gezien daar het grootste deel van de bevoegdheden ligt. Maar de verantwoordelijkheid voor het Covid Safe Ticket (CST) of de vaccinatiepas ligt wel bij het Vlaams Parlement, en daarom moet dat debat ook daar worden gevoerd.

Er is ook een evaluatie van het CST geweest volgens mijn tussenkomst. De Groenfractie kijkt genuanceerd naar het CST en er is natuurlijk een verschil tussen vaccinatie, wat een goede zaak is, en het verplichten van mensen om over te gaan tot vaccinatie, maar onze fractie is van mening dat het antwoord van de minister volstaat op dat moment.

Wel wil ik nog, voor alle duidelijkheid, in het verslag de correctie aanbrengen dat het CST en niet-directe vaccinatieverplichting wel uitdrukkelijk Vlaamse bevoegdheden zijn en dat we begrip hebben dat de trajecten met betrekking tot vaccinatie van het zorgpersoneel blijven lopen, maar dat iedereen tegelijk ziet dat de situatie anders is dan enkele maanden geleden. Ik benadruk in mijn tussenkomst dat het onze overtuiging is dat vaccinaties veilig en belangrijk zijn.

Collega Sleurs sloot zich ook aan in naam van de N-VA-fractie bij het duidelijke en evenwichtige antwoord van de minister, maar ook bij wat de vorige spreker, zijnde ikzelf, zei, en zij vindt het belangrijk dat het parlement de bezorgdheden van de burgers meeneemt. Ze heeft het verzoekschrift wel degelijk naar waarde geschat. De besprekingen zijn gevoerd op verschillende gremia rond de verschillende kwesties.

Collega De Rudder spreekt namens haar fractie, CD&V, haar steun uit voor het antwoord van de minister. Er is voldoende gedebatteerd over vaccinatieverplichting in de plenaire vergadering. Ze pleit ervoor om het debat niet opnieuw te voeren maar blijft natuurlijk niet doof voor het verzoekschrift. Er moet worden geprobeerd om daar een goed antwoord op te geven, en dat hebben we bij dezen gedaan met het antwoord van de minister. De leden van de commissie hebben ook ingestemd met het voorstel van de voorzitter om het antwoord van de Vlaamse Regering, samen met het verslag van de bespreking, aan de indieners van het verzoekschrift te bezorgen.

De voorzitter: Is het parlement het eens met de conclusies van de commissie?

De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Voorzitter, onze fractie heeft ongetwijfeld een zwak moment gekend in de commissie tijdens de bespreking van het verzoekschrift. Onze fractie is het niet met alles eens wat in het verzoekschrift staat, maar ook niet met alles wat in het antwoord van de minister staat. Maar over een verzoekschrift kan men enkel ja of neen stemmen en dus stemmen we neen.

De voorzitter: U hoeft niet te stemmen.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): We gaan niet akkoord, dat is wat ik bedoelde.

De voorzitter: Dan moeten we stemmen bij zitten en opstaan.

De volksvertegenwoordigers die het eens zijn met de conclusies van de commissie, wordt verzocht op te staan.

De tegenproef.

Het Vlaams Parlement neemt de conclusies van de commissie aan. Ik zal de verzoeker hiervan in kennis stellen.

VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT over een publiek eerbetoon aan Jacques Brel

– 1239 (2021-2022) – Nr. 1

Verslag

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het verslag namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media over het verzoekschrift over een publiek eerbetoon aan Jacques Brel.

Mevrouw Segers, verslaggever, heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Het verzoekschrift betreft de vraag naar een publiek eerbetoon aan Jacques Brel en werd ingediend op 10 december 2021. Op 20 januari 2022 en op 24 maart 2022 heeft de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media het verzoekschrift behandeld.

Waarover gaat dit verzoekschrift? 101 ondertekenaars, Bekende Vlamingen, hebben verzoekschriften ingediend bij de lokale besturen van Oostende, Brugge, Gent, Antwerpen, Zonnebeke, Damme, Blankenberge en Knokke-Heist om plaats te geven door hun naamgeving en andere vormen van huldebetoon in verband te brengen met Jacques Brel. De indieners noemen het letterlijk een aberratie dat Vlaanderen totaal achterblijft bij Brussel, Wallonië en Frankrijk en vragen aan de Vlaamse overheid om een openbaar gebouw of instelling naar Jacques Brel te vernoemen of om hem postuum een prijs van algemene culturele verdienste toe te kennen.

Uit het uitvoerige curriculum vitae en de argumenta honorem die ze ter motivering aan het verzoekschrift toevoegen, besluiten de indieners dat Jacques Brel naast een groot artiest de belangrijkste ambassadeur aller tijden was. Zijn karakter, doorzettingsvermogen, koppigheid maar ook tederheid maken hem ook typisch Vlaams, aldus de indieners. Brel herhaalde vaak in de media dat hij zichzelf als een Franstalige Vlaming identificeerde.

Op donderdag 20 januari 2022 is het aan de commissie om te beslissen of ze het verzoekschrift ten gronde zou behandelen. Zowel commissievoorzitter Elisabeth

Meuleman, Katia Segers van Vooruit als Orry Van de Wauwer van CD&V wijzen op het belang van Jacques Brel als een van onze grootste artiesten van België en Vlaanderen, zijn belang ook voor onze culturele identiteit, de Belgisch-Vlaamse identiteit, en ze wijzen ook op het groot aantal ondertekenaars van 101 bekende Vlamingen en het feit dat de Franse Gemeenschap wel reeds heel wat initiatieven genomen heeft om hem te eren.

Daarop stemt de commissie in om het advies van de Vlaamse Regering te vragen. Op 10 maart 2022 heeft minister-president Jambon in een brief het regeringsstandpunt overgemaakt aan de commissievoorzitter. De Vlaamse Regering noemt Jacques Brel een kunstenaar die zonder twijfel zijn stempel op het culturele leven in Vlaanderen heeft gedrukt, maar vindt het niet raadzaam om tot een huldebetoon van een culturele persoonlijkheid te besluiten zonder voorafgaand participatief traject, bevraging of vooronderzoek, aangezien dit vanwege een regering arbitrair beleid zou zijn. Met die vaststelling wil de Vlaamse Regering geen afbreuk doen aan de culturele verdiensten van wie dan ook. De vraag naar een huldiging met plaatsnamen en standbeelden is vooral een lokale bevoegdheid, waarin de Vlaamse Regering zich niet wenst te mengen. Ten slotte erkent de regering dat er heel wat aanknopingspunten zijn om een publiek eerbetoon aan Jacques Brel vorm te geven.

De commissie heeft het regeringsstandpunt op 24 maart 2022 geagendeerd en heeft er geen verdere opmerkingen bij. Daarom sluit de commissie Jeugd, Cultuur, Media, Sport zich aan bij het regeringsstandpunt.

De voorzitter: Is het parlement het eens met de conclusies van de commissie? (*Instemming*)

Ik zal de verzoeker hiervan in kennis stellen.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Klaas Sloomans, Chris Janssens, Johan Deckmyn en Filip Brusselmans over een oproep aan de Franse Gemeenschap om de principes van democratie, persvrijheid en vrije toegang tot de media te respecteren
– 1260 (2021-2022) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Stefaan Sintobin bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Klaas Sloomans, Chris Janssens, Johan Deckmyn en Filip Brusselmans over een oproep aan de Franse Gemeenschap om de principes van democratie, persvrijheid en vrije toegang tot de media te respecteren.

De heer Sloomans heeft het woord.

Klaas Sloomans (Vlaams Belang): Collega's, we hebben afgelopen weekend mogen vaststellen hoe inriest het gesteld is met de persvrijheid bij onze zuiderburen na het debat tussen MR-voorzitter Bouchez en onze partijvoorzitter Tom Van Grieken. Franstalige partijvoorzitters eigenden zich het recht toe om te bepalen wie wel en wie niet met elkaar in debat mag gaan in Franstalige televisiestudio's. Mocht het in Hongarije, Polen of Wit-Rusland gebeuren, dan vlogen de spoedresoluties ons hier om de oren. Ik vraag dus enige consequentie ter zake. Het is een kwestie van democratische hygiëne. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Het lijkt mij duidelijk dat collega Sloomans nu al heel veel zin heeft om hieraan een uitgebreide bespreking te wijden in de commissie.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

Dan stemmen wij bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel wensen aan te nemen, wordt verzocht op te staan.

Ik denk dat de tegenproef niet nodig is.

Het voorstel tot spoedbehandeling is niet aangenomen. Derhalve blijft het voorstel van resolutie naar de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie verwezen.

Het incident is gesloten.

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met het mondiaal verdrag over de erkenning van diploma's betreffende het hoger onderwijs, aangenomen te Parijs op 25 november 2019 – 1148 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

107 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
107 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met het verdrag betreffende de automatische erkenning van diploma's in het hoger onderwijs, gedaan te Brussel op 14 september 2021 – 1185 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

109 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
109 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN DECREET van Robrecht Bothuyne, Andries Gryffroy, Willem-Frederik Schiltz, Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Inez De Coninck tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat de toegang tot en het gebruik van EAN-codes door de syndicus betreft – 1047 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 5

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
102 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN DECREET van Katja Verheyen, Joke Schauvliege, Mercedes Van Volcem, Sarah Smeyers, Vera Jans en Alessia Claes tot wijziging van het decreet van 9 juli 2021 houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot wonen, wat het moratorium op de verkoop van verhuurbare sociale huurwoningen en de vrijstelling van een oriënterend bodemonderzoek bij de verplichte overdracht van risicogronden door sociale woonactoren betreft – 1181 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
79 leden hebben ja geantwoord;
24 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN DECREET van Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts, Gwenny De Vroe, Inez De Coninck, Stijn De Roo en Andries Gryffroy over afwijkingen op de gewestelijke omgevingsvergunningsplicht naar aanleiding van de civiele noodsituatie ten gevolge van de oorlog in Oekraïne – 1247 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2

Aangehouden stemmingen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 1, van Mieke Schauvliege, An Moerenhout, Jeremie Vaneeckhout en Bruno Tobback, op artikel 3.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
43 leden hebben ja geantwoord;
60 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het amendement niet aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 3.

Stemming nr. 6

Ziehier het resultaat:

101 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
77 leden hebben ja geantwoord;
24 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement artikel 3 aan.

De redenen voor onthouding zijn tijdens de bespreking tot uiting gekomen?
(*Instemming*)

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 2, van Mieke Schauvliege, An Moerenhout, Jeremie Vaneeckhout en Bruno Tobback, op artikel 5.

Stemming nr. 7

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
43 leden hebben ja geantwoord;
60 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het amendement niet aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 5.

Stemming nr. 8

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
79 leden hebben ja geantwoord;
24 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement artikel 5 aan.

De redenen voor onthouding zijn tijdens de bespreking tot uiting gekomen?
(*Instemming*)

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 3, van Mieke Schauvliege, An Moerenhout, Jeremie Vaneeckhout en Bruno Tobback, op artikel 6.

Stemming nr. 9

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
43 leden hebben ja geantwoord;
60 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het amendement niet aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 6.

Stemming nr. 10

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
79 leden hebben ja geantwoord;
24 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement artikel 6 aan.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 11

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
82 leden hebben ja geantwoord;
21 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

MOTIE van Freya Van den Bossche, Hannes Anaf en Hannelore Goeman tot besluit van de op 30 maart 2022 in commissie gehouden interpellatie door Jeremie Vaneekhout aan minister Wouter Beke over de audit na de vermoedens van fraude bij de contacttracing – 1227 (2021-2022) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (Vooruit): Collega's, eind maart ontvingen wij het rapport van Deloitte van bijna driehonderd pagina's over de vermoedelijke fraude bij de contactopsporing. Deloitte deed grondig werk, maar redelijk wat vragen blijven vandaag onbeantwoord. Er zijn namelijk onduidelijkheden bij een op de vier facturen van callcenters. Het gaat om een bedrag van ongeveer 25 miljoen euro. Het betreft trouwens niet alleen dat ene callcenter dat al naar het gerecht is doorverwezen, maar werkelijk alle callcenters. Men slaagde er niet in om voor alle facturen een aannemelijke verklaring te geven. Er zijn heel wat ongerijmdheden in de aangeleverde data. Veel van de gefactuurde uren kon de auditeur niet

terugvinden in het IT-systeem. Het gaat om een totaal van 411.500 werkuren die men niet kan thuisbrengen, gemiddeld 166 per callagent. Al die werkuren hebben dus niets te maken met het opbellen van mensen, het ontvangen van telefoons, het stand-by blijven voor telefoons of het registreren van gegevens. In de tweede golf bijvoorbeeld, toen de mensen geïnformeerd moesten worden via sms en de Passenger Locator Forms (PLF's) niet meer opgevolgd konden worden, toen het voor iedereen alle hens aan dek was, bleek 40 procent van de gefactureerde uren geen betrekking te hebben op opdrachten inzake contactopsporing. De vraag is dan natuurlijk: wat deden die mensen dan? Waarvoor werden zij dan 40 tot 50 euro per uur betaald door de Vlaamse overheid?

Daarbij komt, collega's, dat de callcenters tegelijk boswachter en stroper waren. Ze maakten zelf de facturen, maar ze moesten ook zelf controleren of ze juist waren. Het systeem was dus enigszins fraudegevoelig.

Een tweede vaststelling die we hebben gedaan, is dat er niet is afgeschaald op basis van reële noden. In het najaar 2020, begin 2021 was er heel veel overcapaciteit. Er was geen nood aan al die mensen om telefoons te plegen, maar ze bleven wel in dienst. Dat gebeurde op basis van rapportages van de contactopsporing over een hogere werklast. Op basis van die rapportage lijkt het alsof de stuurgroep, waarin minister-president Jambon en minister Beke vertegenwoordigd waren, heeft toegestemd om die getallen te behouden. Die cijfers zouden echter geen werkelijke weergave van de werklast zijn geweest. Het lijkt alsof de stuurgroep is voorgelogen of dat de stuurgroep genoeg heeft genomen om met een kluitje in het riet te worden gestuurd.

Collega's, het gaat om veel geld. Deloitte raadt ons aan om bijkomend onderzoek te doen, om getuigen onder ede te laten verhoren en om bijkomende bewijsstukken op te vragen. Gezien de grootte van de onduidelijkheden en het feit dat een deel van die fraude is aangetoond, lijkt het me ook logisch dat we dat doen, dat we dit dossier ernstig nemen en duidelijk maken dat we niet toestaan dat er frauduleus wordt omgegaan met overheidsmiddelen.

Ik besluit graag met een verwijzing naar het begrotingsakkoord van minister Diependaele destijds over de verlenging van de opdracht. De minister heeft toen gesteld dat er over de meeruitgaven moest worden gerapporteerd. Die transparantie is op dit moment ver te zoeken. Laten we in dit dossier alle zinvolle onderzoeksdaad stellen. Laten we ook het parket vragen om de scope van het onderzoek uit te breiden naar alle contactcentra. Daar hebben we volgens Deloitte alle redenen toe. Dat is ook wat de Vooruitfractie aan u allen vraagt. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Collega's, een aantal maanden geleden heeft dit parlement ook een audit van het Rekenhof over dezelfde problematiek gevraagd. Het Rekenhof is nog bezig met die audit. Ondertussen hebben we kennis kunnen nemen van de audit van Deloitte. We hebben daarover toelichting gekregen in de commissie voor Welzijn.

In verband met de opdracht van het Rekenhof wil ik erop wijzen dat het hof altijd uitdrukkelijk heeft gesteld dat het het principe van single audit zou hanteren en met andere woorden verder zou bouwen op datgene waarop Deloitte niet ingegaan is en ter zake verdere stappen zetten. De audit van Deloitte is ook bezorgd aan het Rekenhof en aan het gerecht. Ze kunnen daarop perfect verder een beroep doen. Ik vind het niet aangewezen dat we daarop vooruitlopen. De audit van het Rekenhof is nog bezig en ik stel alleszins voor om die af te wachten.

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): We hebben het debat inderdaad in de commissie gevoerd naar aanleiding van onze interpellatie. We zullen deze motie uitdrukkelijk steunen omdat het in de commissie ook ons aanvoelen was dat ... De audit legt het een en ander bloot, maar de minister was niet echt proactief om daarin verdere stappen te zetten.

Behalve het kennisgeven van het verslag van de auditeur is er op dit moment niets gebeurd. Je kunt actief zelf klacht indienen en extra onderzoek doen. Het gaat hier over fraude in een aantal aspecten en voor alle duidelijkheid, ook over een heel onduidelijke besteding van overheidsmiddelen, over grote sommen en over wanbeleid wat ons betreft. De onderste steen moet worden bovengehaald. De Vooruitfractie kan zeker rekenen op onze steun om daarin verdere stappen te blijven zetten.

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (Vooruit): Ik geef graag een kort antwoord. De voorstellen van Deloitte waren: het laten verhoren van getuigen onder ede en het opvragen van bewijsstukken via een single audit. We gaan geen tweede keer doen wat al eerder is gebeurd. Het feit dat we werken volgens een 'single audit'-principe hoeft helemaal niet in de weg te staan dat er ook ander onderzoek kan gebeuren. Het Rekenhof kan, zoals u weet, geen gerechtelijke onderzoekdaden stellen.

Ik vraag me af waarom er zo met de voeten wordt gesleept. Het gaat om 25 miljoen euro aan overheidsmiddelen waarover grote twijfel is of die wel correct zijn besteed. Als ik zie welke inspanningen de overheid soms doet om kleine sommen geld die burgers frauduleus hebben aangewend, terug te halen – en terecht want fraude is ontoelaatbaar –, dan vraag ik me af waarom deze wel bijzonder geprivilegieerde positie wordt gegund aan dit consortium van call-centers wanneer er een dermate grote twijfel is over de correcte besteding van die middelen. Ik begrijp er niets van. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: Begin van de stemming.

Stemming nr. 12

Ziehier het resultaat:

108 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
47 leden hebben ja geantwoord;
61 leden hebben nee geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 4 mei 2022 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

– De vergadering wordt gesloten om 18.22 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden

Aanwezig

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Wilfried Vandaele, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Maurits Vande Reyde, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Loes Vandromme, Jeremie Vaneckhout, Bart Van Hulle, Karl Vanlouwe, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Kurt Vanryckeghem, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın.

Afwezig met kennisgeving

Karin Brouwers, Guy D'haeseleer, Karolien Grosemans, Joke Schauvliege: ambtsverplichtingen;

Imade Annouri, Tom De Meester, Chris Janssens, Ilse Malfroot, Orry Van de Wauwer, Frieda Verougstraete-Deschacht: gezondheidsredenen.

Afwezig zonder kennisgeving

Sihame El Kaouakibi, An Moerenhout

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr. 1:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan

Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Axel Ronse, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçin

Stemming nr. 2:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçin

Stemming nr. 3:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Caroline Gennez, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius

Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

Stemming nr. 4:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Caroline Gennez, Annick Lambrecht, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneekhout, Maxim Veys

Stemming nr. 5:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise

Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Wim Verheyden, Maxim Veys, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandepuy, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

Stemming nr. 6:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandepuy, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Caroline Gennez, Annick Lambrecht, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Maxim Veys

Stemming nr. 7:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn

Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloopmans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Wim Verheyden, Maxim Veys, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçin

Stemming nr. 8:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloopmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçin

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Caroline Gennez, Annick Lambrecht, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Maxim Veys

Stemming nr. 9:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneckhout, Wim Verheyden, Maxim Veys, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

Stemming nr. 10:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Caroline Gennez, Annick Lambrecht, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris

Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneekhout, Maxim Veys

Stemming nr. 11:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Caroline Gennez, Annick Lambrecht, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneekhout, Maxim Veys

Stemming nr. 12:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneekhout, Wim Verheyden, Maxim Veys, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen,

Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın